

Alta kommune

Årsmelding 2022

INNHold

Rådmannens innledning	4
Organisering	8
Politisk struktur	8
Kommunens styringssystem	12
Kommuneplanens samfunnsdel.....	12
Årlige målinger	12
Eierstyring.....	12
Internkontroll	13
Personvern	15
Tilsyn og forvaltningsrevisjon.....	16
Samfunnsikkerhet og beredskap	17
Samfunns- og befolkningsutvikling	19
Befolkningsutvikling	19
Folkehelse.....	21
Bolig.....	22
Boligosiale utfordringer	22
Bosetting av flyktninger	23
Tettstedsutvikling.....	25
Næringsutvikling.....	25
Personal og organisasjon	26
Sysselsetting	26
Likestilling.....	30
Omstilling.....	32
HMS	32
Sykefravær.....	33
Tariffoppgjør og lokale forhandlinger	34
Økonomirapportering drift	35
Sammendrag	35
Finansielle måltall.....	35
Sentrale driftsforhold	41
Finansinntekter og -utgifter	45
Kostra-analyse	46
Kommunens tjenesteområder	48

Årsmelding 2022

Fellestjenesten	48
Samfunnsutvikling	54
Oppvekst og kultur	59
Helse og sosial	69
Tekniske tjenester	77

Rådmannens innledning

Kommunens årsmelding beskriver utviklingstrekk og viktige hendelser for Alta kommune gjennom 2022.

Årsmeldingen for 2022 har sitt utgangspunkt i budsjettdokumentet. Den samlede rapporteringen består av årsmelding og regnskap med økonomiske analyser og vurderinger. I tillegg rapporteres det på oppnådde resultater i forhold til tjenesteproduksjonen, samt sentrale utfordringer.

Resultatmessig forholder årsmeldingen seg til kommuneplanens samfunnsdel «Alta Vil», årsbudsjett 2022, rådmannens overordnede virksomhetsplan, politiske vedtak samt gjennomgående Kostra-tall.

Alta kommune har i 2022 vært sterkt påvirket av forhold som flyktningkrisen, kostnadsøkninger på mange områder, rekrutteringsutfordringer og økt sykefravær. Likevel har vi klart å levere gode tjenester til innbyggerne. Det har vært en krevende situasjon, men som er løst på en tilfredsstillende måte. Både ansatte og brukere har vist stor grad av fleksibilitet og stå-på-vilje, og på den måten har de fleste utfordringer funnet sin løsning.

Alta kommunes sentrale oppgave er å være samfunnsbygger, en attraktiv og konkurransedyktig tjenesteleverandør, forvalter og arbeidsgiver. Dette ansvaret ivaretas gjennom delegering av ansvar og myndighet fra kommunestyret, via rådmannen til kommunallederne og videre til virksomhetslederne. Alta kommune hadde i 2022, 44 virksomheter fordelt på tre ulike tjenesteområder.

Alta kommune vil i årene som kommer måtte løse mange nye velferdsutfordringer, samtidig som kommunens økonomiske rammebetingelser blir strammere. Fremtidens velferdsutfordringer (først og fremst mange flere eldre) og en strammere kommuneøkonomi vil kreve nytenkning, endring og innovasjon. Stort fokus på forebyggende arbeid og tidlig innsats er og vil være helt avgjørende for å sikre optimal utnyttelse av ressursene, som vil komme brukerne til gode gjennom økt kvalitet i tjenestene.

2022 var første året med full drift av Alta omsorgssenter. Vi opplever nå effektene av å ha samlet driften av mange omsorgstjenester ved ett senter. Enhetskostnadene er redusert, det tverrfaglige samarbeidet er blitt bedre og tilbudet til brukerne er optimalisert. Vi står samtidig foran noen store utfordringer. Tilgangen på arbeidskraft er kraftig redusert. Presset på sykehjemsplasser er større enn det vi har planlagt for, samt at vi opplever en betydelig kostnadsøkning. For å skaffe nok kompetanse må vi benytte oss av vikarbyråttjenester, samtidig som vi i 2022 hadde altfor mange utskrivningsklare pasienter liggende for lenge på Finnmarkssykehuset. I dag er kapasiteten innen pleie og omsorg utnyttet fullt ut. Dette betyr at planleggingen av trinn to ved Alta omsorgssenter må framskyndes i forhold til tidligere planer. Utbygging av trinn to vil gi oss 54 flere institusjonsplasser.

Rekrutteringsutfordringene gjelder ikke bare for omsorgstjenestene. Det er en generell utfordring i Norge i dag både innenfor kommune, stat og privat næringsliv. Alta kommune har blant annet slitt med å skaffe nok bemanning i barnehagene, som har medført at avdelinger ikke har klart å holde åpent hele dager. Mangelen på arbeidskraft kan ikke løses med mere penger. Her må andre virkemidler vurderes, samt at det må skje endringer i hvordan tjenestene organiseres og ansvarsfordelingen mellom tjenestenivåene må endres/gjennomgås. Helsepersonellkommisjonen har kommet med mange forslag til hvordan disse utfordringene kan løses i fremtiden, og vil nok skape debatt i tiden som kommer.

Kommunekassens driftsresultat for 2022 viser et netto driftsresultat på 77,1 millioner. I forhold til driftsinntektene utgjør årets netto driftsresultat 3,2 prosent, som ikke bare tilfredsstiller handlingsregelen på 2,0 prosent, men det er også det beste driftsresultatet for Alta kommune i hele perioden siden gjeldende handlingsregler ble vedtatt i 2015. Det må sies å være svært positivt.

Avsetning av overskudd justert for netto bruk av frie fondsmidler i løpet av året, fører til en økning av disposisjonsfondet fra 33,1 til 105,9 millioner. Disposisjonsfondet utgjør dermed 4,4 prosent av årets driftsinntekter og nærmer seg med det handlingsregelens grenseverdi på 5,0 prosent.

Også netto lånegjeld, som ligger på 82,4 prosent av driftsinntektene, er på et nivå tilnærmet handlingsregelen på 80 prosent.

Så sendt som i regnskapsrapporten for tredje kvartal meldte rådmannen om et forventet merforbruk på rundt ti millioner. Det som i hovedsak har bidratt til et kraftig forbedret regnskapsresultat kan tilskrives:

- Koronakostnadene ble dekket tilnærmet full ut (29 millioner) – dette var forutsatt
- Havbruksfondet bidro med 20 millioner mer enn budsjettert
- Skatt og inntektsutjevning 24,4 millioner
- Integreringstilskudd 6,3 millioner
- Strøm 7,4 millioner
- I tillegg hadde samtlige tjenesteområder et betydelig bedre driftsresultat enn de meldte i kvartalsrapporten:
 - Reserver (12,0 mill.), Fellestjenesten (1,5 mill.), Samfunnsutvikling (2,5 mill.), og Tekniske tjenester (9,9) til sammen 25,9 mill. i mindreforbruk
 - Oppvekst/kultur (11,1 mill.) og Helse/sosial (26,2 mill.) til sammen 37,3 mill. i mindre merforbruk.

Totalt økte de samlede driftsinntekten med 6,5 prosent fra 2,26 mrd. i 2021 til 2,41 mrd. i 2022. Til sammenligning økte de samlede driftsutgiftene med 2,8 prosent fra 2,27 mrd. til 2,33 mrd. Det er første gang siden 2018 at inntektssiden har steget mer prosentvis enn utgiftssiden i driftsregnskapet. Dette er et kritisk skifte ettersom det raskt økende utgiftsnivået de siste årene har utgjort en stor usikkerhet med tanke på kommunens fremtidige økonomiske handlefrihet.

Det er mye som tyder på at de omstillingstiltakene som ble iverksatt tidligere og tiltak iverksatt i 2022 har gitt resultater. Dersom vi bevarer et bærekraftig forhold mellom økning i utgiftene og inntektene i årene fremover vil vi kunne møte kommende utfordringer blant annet knyttet til endringer i demografi, skolestruktur, og andre forhold langt bedre enn hva tidligere utsikter skulle tilsi. Men dette krever en fortsatt nøktern drift og aktiv og god innsats i hele organisasjonen.

Til tross for det solid oppsving i den samlede kommuneøkonomien i 2022 viser regnskapsresultatet at det fremdeles er rammeområder med betydelig avvik og merforbruk i forhold til den tildelte budsjettetrammen. Helse og sosial hadde et merforbruk på 4,3 prosent, noe som tilsvarer 30,8 millioner.

Årsmelding 2022

Oppvekst og kultur hadde et merforbruk på 1,9 prosent eller 12,7 millioner. Dette er en underliggende drift som tas med inn i 2023, og som er en utfordring vi fortsatt må ta på alvor.

Alt i alt tar vi med glede med oss dette svært gode driftsresultatet for 2022, og rådmannen konstaterer at det er ett svimlende steg i riktig retning. Samtidig må Alta kommune levere gode resultater i flere perioder fremover de neste årene, før vi med sikkerhet kan si at vi har en solid og stabil økonomisk drift.

Alta kommune hadde et totalt sykefravær i 2022 på 9,9 prosent. I 2021 var fraværet på 9,10 prosent og i 2020 på 7,8 prosent. Innenfor den kommunale organisasjonen er det store forskjeller i sykefraværet. Mange virksomheter har svært gode resultater, mens andre sliter og har hatt et for høyt fravær over tid. Dette er en utvikling som må få økt fokus. Arbeidet med å redusere sykefraværet må ha høy prioritet fremover, og tiltak må iverksettes. I 2022 har vi jobbet med de tiltakene som over tid har vist seg å virke; følge sykefraværsrutinene, 10-faktor undersøkelsen og KS-ned. I tillegg må alle lære av de som har fått resultater. Målet om et sykefravær på maksimalt 7 prosent ligger fast.

Alta kommune bosatte 200 flyktninger i 2022, de fleste fra Ukraina. For å kunne ta imot og bosette et så stort antall ble Vertshuset tatt i bruk som et midlertidig kommunalt mottakssenter. Vertshuset ble brukt som mottakssenter inntil flyktningene ble plassert i egne boliger. Alta integrerings- og kompetansesenter ble på grunn av bosettingstallet oppgradert med flere årsverk. I tillegg ble helsetjenesten tilført noen stillinger. Bosettingen er gjennomført uten altfor store problemer/utfordringer. Tilgangen til boliger har vært god på det private markedet. Hovedutfordringen har vært å få plass barnehage- og skoletilbud. Eksisterende kapasitet er utnyttet maksimalt. Tilgang på arbeidskraft innenfor skole og barnehage er det største hinder for å kunne gi et tilbud til alle flyktningene som kommer til Alta. På slutten av 2022 ble i tillegg kommunen informert om at Hero Norge hadde vunnet anbud på etablering av ett EM mottak for inntil 40 personer, samt et ordinært akuttmottak for inntil 150 personer. Dette gir kommunen ytterligere utfordringer på rekrutteringssiden.

Til tross disse utfordringene har bosettingen av flyktningene vært gjennomført på en tilfredsstillende måte. All ære og skryt til alle som har vært involvert i dette viktige dugnadsarbeidet, som har sin årsak i krigen i Ukraina. Dersom vi lykkes med integreringsarbeidet vil disse flyktningene kunne utgjøre en viktig fremtidig arbeidskraft reserve for altasamfunnet.

Det har i hele 2022 vært arbeidet med å få på plass en ny fremtidig skolestruktur i Alta. Et tverrpolitisk skoleutvalg har ledet denne prosessen, samtidig som rådmannen etablerte et administrativt skoleutvalg. Dette arbeidet ledet frem til et forslag til fremtidig skolestruktur, som ble sendt ut på bred høring i desember. Rådmannen håper at kommunestyret i løpet av første halvår 2023 kan vedta starten på en ny framtidrettet skolestruktur.

Alta kommune hadde en befolkningsvekst på 173 innbyggere i 2022, og hadde ved utgangen av året totalt 21 317 innbyggere. Dette er en vekst på 0,82 prosent, og ligger 0,35 prosent under landsveksten.

I 2022 hadde vi 241 fødsler, mot 284 i 2021. I økonomiplanperioden har vi budsjettert med 250 fødsler i snitt, noe som er et høyt fødselstall sammenlignet med alle andre kommuner i Troms og Finnmark. Fødselsoverskuddet var lavt i 2022. Vi er derfor avhengig av mer tilflytting for å oppnå ønsket befolkningsvekst. Uten et overskudd i netto tilflytting fra utlandet på 161 personer ville befolkningsveksten for Alta kommune kun vært på 12 personer.

Rådmannens overordnede virksomhetsplan for 2022 har tatt utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, som har fire hovedtema og 21 mål med underliggende strategier. Hovedtemaene er som følger:

Årsmelding 2022

- Kunnskap og kompetanse
- Næringsutvikling og nyskaping
- Trivsel og livskvalitet
- Attraktivt regionsenter i utvikling

I budsjettokumentet var det prioritert fire strategier under hvert hovedtema. I årsmeldingen rapporteres det på disse overordnede strategiene.

I 2022 har det vært jobbet spesielt med å få på plass et internkontroll system. Mye er nå på plass, men arbeidet vil fortsette inn i 2023. Inkludert i dette er arbeidet med å sikre personopplysninger og forbedret datasikkerhet.

Kommunens arealplan og annen planlegging legger til rette for fortsatt næringsvekst. I løpet av 2022 ble en del rammebetingelser satt i spill. Dette gjelder endringer i skatteregime, innføring av grunnrenteskatt på blant annet oppdrett, økte renter og generell prisvekst samt at de fleste næringene mangler arbeidskraft. Dette er utfordringer som må finne sin løsning det kommende året.

Med en fortsatt positiv befolkningsutvikling og høye fødselstall, ligger mye til rette for videre vekst og utvikling i Alta-samfunnet. Det vil de kommende årene skje store investeringer i næringslivet. I tillegg vil Alta kommune investere i skoler, flerbrukskai, nye sykehjemsplasser, vann og avløp m.m. Hovedutfordringen blir å tiltrekke seg nok arbeidskraft.

For nærmere detaljer i forhold til det som er omtalt i rådmannens innledning vises det til årsmeldingen for 2022.

Alta 15. mars 2022

Bjørn-Atle Hansen

Organisering

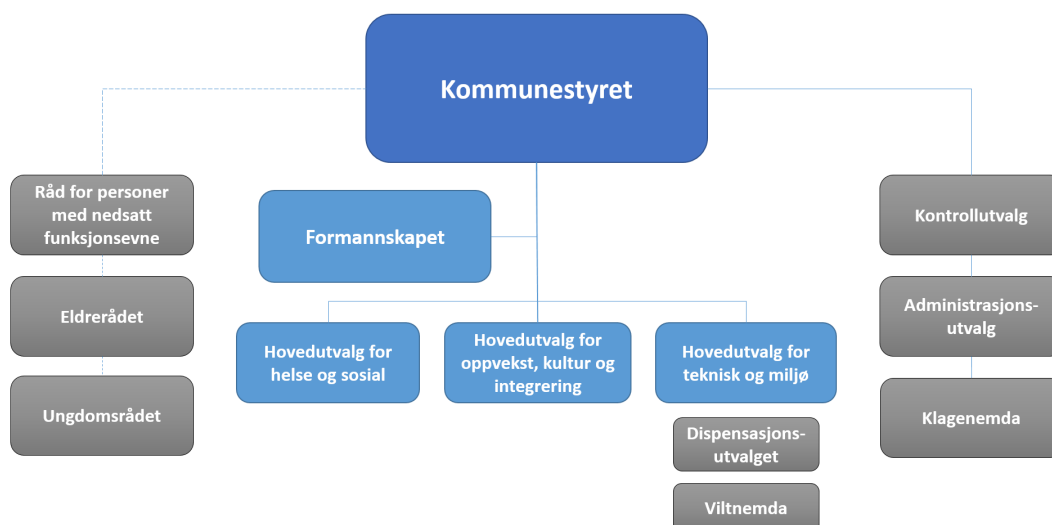

Kommunestyret og administrasjon samlet i det siste møtet før juleferie i 2022.

Politisk struktur

Den politiske styringsstrukturen i Alta kommune følger formannskapsmodellen. Det innebærer at saker skal forberedes av formannskapet før de legges frem for endelig vedtak i kommunestyret.

Formannskapets partimessige sammensetning er proporsjonal i forhold til partienes representasjon i kommunestyret. Formannskapsmodellen er hovedmodell i kommuneloven, og de fleste kommunene i Norge styres etter denne.

Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste politiske beslutningsorgan og består av folkevalgte representanter fra de politiske partiene. Det er kommunestyret som fatter vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. Ordføreren leder møtene i kommunestyret.

Formannskapet

Formannskapets medlemmer inkludert kommunens ordfører velges av og i blant representantene i det nyvalgte kommunestyret. Formannskapets oppgave er blant annet å avgi innstilling i de saker som skal behandles i kommunestyret, samt fatte vedtak i de saker hvor kommunestyret har delegert beslutningsmyndigheten. Formannskapet utgjør også kommunens plan- og økonomiutvalg.

Hovedutvalg

Hovedutvalgene er politiske organ som er opprettet av kommunestyret med formål om å arbeide med saker tilknyttet spesifikke tjenestoområder. Hovedutvalg har avgjørelsesmyndighet på sine saksfelt når denne er delegert fra kommunestyret, og innstillingsmyndighet i saker der avgjørelsesmyndigheten ikke er delegert. Alta kommune har tre hovedutvalg for; Helse og sosial, Oppvekst, kultur og integrering, samt Teknisk tjenester og miljø.

Demografiske interesseråd

Råd for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne, eldrerådet og ungdomsrådet er medvirkningsorgan som skal sikre interessene til de særskilte demografiske gruppene rådene representerer. Det er viktig at slik informasjon fremkommer for politikerne slik at den kan tas med i vurderingen under de politiske prosessene.

Rådene kan blant annet gi innspill til saker som behandles i hovedutvalgene eller formannskapet, svare på offentlige høringsrunder og møte med talerett på kommunestyremøter som omhandler relevante saker.

Øvrige organ

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Kontrollutvalget skal gjennom sitt arbeid medvirke til at kommunens innbyggere og øvrige interessenter har tillit til kommunen, og at kommunen forvalter sine tjenester i tråd med kommunestyrets intensjoner og vedtak, og i henhold til lov, forskrifter og statlige føringer. Kontrollutvalget velges av kommunestyret etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

Administrasjonsutvalget er et utvalg som skal behandles saker som gjelder forholdet mellom de ansatte og kommunen som arbeidsgiver. Utvalget består av fem medlemmer valgt av kommunestyret og to representanter valgt av og blant de ansatte i kommunen.

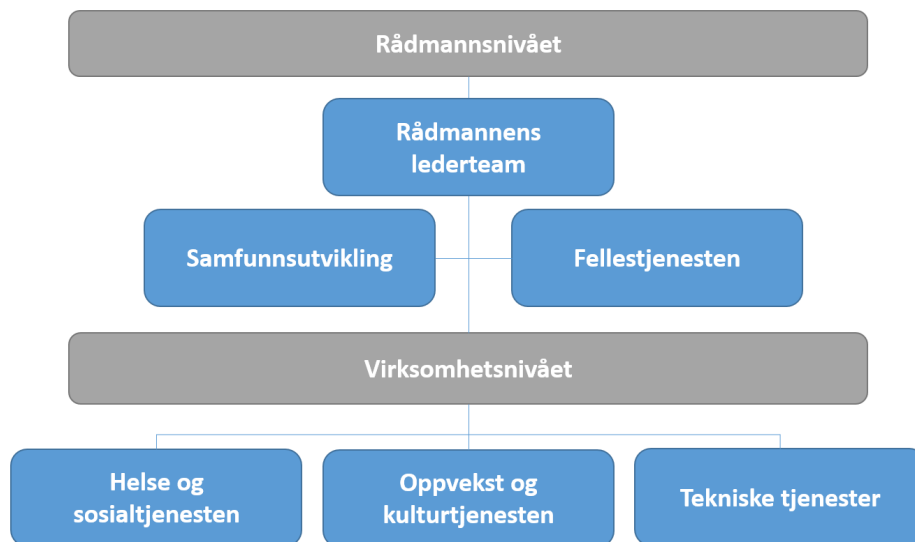
Klagenemnda er særskilt opprettet i henhold til forvaltningslovens § 28. Klagenemnda skal behandle klager over enkeltvedtak administrasjonen har fattet med hjemmel i kommuneloven og i henhold til Alta kommunes delegasjonsreglement. Klagenemnda består av fem medlemmer med varamedlemmer valgt for den kommunale valgperiode.

Dispensasjononsutvalget er et underutvalg til hovedutvalg for teknisk og miljø. Utvalget skal behandle søknader om dispensasjon fra motorferdselloven i henhold til regler gitt i lov om motorferdsel av 10.6.77 nr. 82, forskrifter til loven, samt kommunale retningslinjer.

Viltnemda er også underlagt teknisk og miljø. Nemdas oppgaver omfatter blant annet, forvaltning av viltfond og fatte vedtak om uttak og felling av vilt.

Administrativ struktur

Alta kommune er administrativt organisert i en ledelsesmodell med to primære beslutningsnivå, rådmanns- og virksomhetsnivået.

Rådmannsnivået

Innenfor rådmannsnivået ligger kommunens overordnede plan og administrative tjenesteområder. Rådmannen er kommunens øverste administrative leder. I samarbeid med sitt lederteam forbereder rådmannen rapporter og prognoser som skal danne informasjons- og beslutningsgrunnlaget for kommunestyret. Rådmannen har ansvar for den operasjonelle gjennomføring av de politiske vedtak som fattes kommunestyret.

Rådmannens ledergruppe består av fem kommunalledere og kommunikasjonsrådgiver. Ledergruppen er delegert myndighet innen sine respektive tjenesteområder.

Virksomhetsnivået

Innenfor virksomhetsnivået ligger de ulike virksomhetene og avdelingene som skal yte hovedvekten av tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Virksomhetslederne er ansvarlig for å lede sine virksomheter innenfor den budsjettammen og de fullmakter som er delegert fra kommunalleder. Dette innebærer at virksomhetsledere har den myndighet som er nødvendig for å sikre tjenesteområdets drift; både når det gjelder personell, økonomi og fag.

Kommunens styringssystem

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er et overordnet strategidokument som både omfatter kommunen som organisasjon og samfunnsutviklingen for øvrig.

Kommuneplanens samfunnsdel består av fire hovedsatsingsområder med tilsammen 21 mål og 72 strategier fordelt under disse satsingsområdene. I budsjettarbeidet hvert år gjøres det en vurdering av neste års satsingsområder og da blir noen av disse målene og strategien løftet frem i budsjettokumentet som vedtas av kommunestyret.

Når administrasjonen følger opp kommunestyrets budsjettvedtak utarbeides det en virksomhetsplan, der administrasjonen knytter tiltak, som støtter opp under de mål og strategier som kommunestyret har vedtatt. Tiltakene ligger i kommunens styringssystemer og det rapporteres på disse med tanke på fremdrift og resultat, på samme måte som for økonomi og fravær.

Arbeidet med å få til en "rød tråd" i et helhetlig styringssystem er viktig, og har vært under utvikling i flere år. Ved rullering av kommuneplanens samfunnsdel i 2023 er dette svært viktig slik at mål i samfunnsdelen kan operasjonaliseres i styringssystemet.

Årlige målinger

Alta kommune bruker følgende målesystemer

- kvartalsrapportering til kommunestyret
- månedsrapportering internt og med orientering til hovedutvalg
- virksomhetsplan – halvårlig og årlig resultatoppfølging
- årsrapportering på HMS og IA planer
- arbeidsmiljøundersøkelser/medarbeiderundersøkelser

Målinger og resultat skal gjenspeile hva som er oppnådd i forhold til visjon, mål og strategier.

Eierstyring

For å forvalte kommunens verdier på best mulig måte, må kommunen ha en overordnet strategi.

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring som bør evalueres med jevne mellomrom. Eierstrategien skal blant annet avklare målsettingen med eierskapet, føringer for strategisk utvikling og forventninger til avkastning og utbytte.

Eierstyring i Alta kommune forankres i kommunens eierskapsmelding som vedtas av kommunestyret.

Kommunestyret er kommunens øverste organ og har av den grunn en sentral rolle ved etablering og avvikling av selskaper, utforming av eierstrategi, samt tilsyn og kontroll med kommunens eierinteresser.

Eierskapsmeldingen skal gi en totaloversikt over kommunenes eierskap i ulike selskaper og skal samtidig tydeliggjøre hva en målrettet, aktiv og langsiktig eierskapspolitikk innebærer for kommunen. Eierskapsmeldingen bør også drøfte kommunens motiv for opprette, delta eller avvikle sine eierinteresser i selskaper.

Formålet med eierskapsmeldingen er å øke kunnskapen om selskapene kommunen har eierinteresser i og synliggjøre rammene for styring og kontroll av selskapenes virksomhet. Eierskapsmeldingen skal være et styringsverktøy for både folkevalgte og administrasjonen.

Videre omhandles eiers forventninger til samfunnsansvar, premisser for valg av selskapsstyrer og forventninger om utbytte og avkastning. Eierskapsmeldingen legger videre rammeverket for rådmannens oppfølging av selskapene.

Alta kommune har direkte eierandeler i aksjeselskaper, kommunale foretak, interkommunale selskaper samt engasjement i stiftelser/selveiende institusjoner. Disse selskapene forvalter store verdier.

Kommunestyret er beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskaper, herunder kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret skal etter kommuneloven fatte vedtak vedrørende deltakelse i interkommunalt samarbeid, vertskommunesamarbeid og andre juridiske enheter.

Eierskapsmeldingen ble vedtatt i 2021. I 2022 ble det avgitt en rapport til kommunestyret om selskapenes stilling og utvikling, slik at kommunestyret er orientert om hvordan eierskapet forvaltes.

Internkontroll

God internkontroll er en del av kommunens samlede styring og ledelse for å levere gode tjenester innenfor krav fastsatt i lover og forskrifter. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset Alta kommunes aktiviteter og risikoforhold.

I kommuneloven av 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner er kravet til internkontroll forsterket i eget kapittel 25, §§ 25-1 og 25-2.

Det er i tillegg en rekke bestemmelser i kommuneloven og særlover som kan knyttes opp mot internkontroll. Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Ledelse og styring i Alta kommune

Rådmannen har det overordnede ansvaret for at den interne kontrollen er tilfredsstillende og i samsvar med lovkravene. Den enkelte kommunalleder har fått delegert ansvar for å ivareta internkontrollen innen sitt ansvars- og tjenesteområde, et ansvar som ved intern delegasjon er videredelegert ned til den enkelte virksomhet og avdeling.

Kommunens ledere skal gi retning og skape resultater innenfor de rammer som er gitt. Ledere har også ansvaret for å etablere og følge opp rutiner og systemer. Dette vil sikre god virksomhetstyring, internkontroll og faglig forsvarlige tjenester til innbyggere og brukere av tjenestene. I dette arbeidet inngår ansvaret for å utvikle en kultur som fremmer gode arbeidsprosesser, læring, forbedring og utvikling.

Med utgangspunkt i de overordnede retningslinjene er det utarbeidet flere detaljerte rutinebeskrivelser innenfor de ulike områder. Blant annet kan nevnes attestasjons- og anvisningsreglement, rutiner vedrørende fakturabehandling, rutiner vedrørende all pengebehandling både via bank og kontanter og detaljert beskrivelse av varslingsrutiner osv.

Rådmannen framlegger for politiske organ alle overordnede styrende dokumenter. Reglement og rutiner blir kommunisert ut i organisasjonen både via referat fra rådmannens ledermøte, via utvidede ledermøter med alle lederne, via kommunens intranett-side, samt møter med fagforeningene.

Kontroller foretas manuelt ved flere avdelinger og ved hjelp av ulike applikasjoner. Økonomisystemet er styrt i form av ulike roller, som vil si at tilgang styrer hva den enkelte kan gjøre, delegert og godkjent av den enkelte leder. Systemet er låst slik at det må være to personer involvert ved for eksempel attestasjon og anvisning av faktura. Det samme gjelder innenfor bankområdet.

Bruk av elektroniske verktøy øker kvaliteten og er gode hjelpemidler i kartleggings- og oppfølgingsarbeidet av internkontrollen. Avvikssystemet QM+ er implementert i organisasjonen og brukes ute på virksomhetene. Det er utarbeidet en egen HMS-håndbok som gir god oversikt for ansatte.

Alta kommune er medlem i Transparency International Norge. Dette er en ideell forening som har som formål å motarbeide alle former for korrupsjon, misbruk av stilling og posisjon, å fremme åpenhet, ansvarlighet og integritet så vel i privat og offentlig sektor som i sivilsamfunnet. I Norge rettes oppmerksomheten særskilt mot mangelfull åpenhet og korrupsjon i næringsvirksomhet, kommunal og statlig forvaltning og politikk.

Internkontrollen i Alta kommune har som mål å sikre

- målrettet og effektiv tjenesteproduksjon og drift
- etterlevelse av lover og regler
- pålitelig rapportering
- iverksetting og oppfølging av politiske vedtak

Kommunens internkontroll inkluderer blant annet følgende

- plan- og rapporteringssystem - sikrer sammenhengen mellom langsiktige planer til økonomi- og handlingsplan med budsjett, virksomhetsplan og til løpende rapportering
- risiko- og sårbarhetsanalyser - legger grunnlaget for en risikobasert internkontroll og dermed forebygge uønskede hendelser
- avvikssystem - rapporteringer om svikt i tjenestene, skader eller brudd på rutiner som følges opp av leder

Kommunen har fulgt opp kjerneområder i internkontrollen som håndtering av avvik og oppfølging av eksterne tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Alta kommune har over år hatt fokus på å utarbeide en rekke reglement, rutiner og retningslinjer innen mange fagområder. Av overordnede styrende dokumenter kan blant annet nevnes: delegasjonsreglementet, arbeidsgiverpolitiske retningslinjer, økonomireglement, finansreglement, innkjøpsreglementet, etiske retningslinjer og nettvettregler, samt prosedyre for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Gjeldende delegasjonsreglementet ble revidert og vedtatt av kommunestyret i 2021. Reglementet er publisert på kommunens hjemmeside: <https://delegering.kf.no/delegering/publikum/5403> og omhandler kommunestyrets delegasjon til råd og utvalg og til rådmannen. Rådmannens interne delegasjonsreglement er under utarbeidelse og vil foreligge i 2023.

Arbeidet med å få på plass et mer et helhetlig internkontrollsystem har pågått i 2022 og vil fortsette i 2023. Det er blant annet utarbeidet et overordnet rammeverk for internkontroll og risikostyring i Alta kommune. Rammeverket ble fremmet for politisk behandling i desember 2022 og vedtatt av kommunestyret 21. februar 2023. Med utgangspunktet i rammeverket vil det i 2023 bli utarbeidet støtteverktøy i form av veileder(e) eller liknende som kommunallederne skal bruke ved kartlegging og systematisering av internkontrollen på eget tjenesteområde.

Rådmannen skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst en gang i året. For 2022 er rapporteringen innarbeidet som en del av årsmeldingen.

Personvern

Regelverket for behandling av personopplysninger tillegger kommunene noen plikter, herunder å ha oversikt over alle tilfeller der personopplysninger behandles.

Oppgaven for 2022 var å ferdigstille oversikten over alle slike tilfeller. Status på kartleggingen er at 95-100 prosent er gjennomført per tjenesteområde. Oversikten belyser informasjon om hvorfor vi registrerer personopplysninger, hvem vi registrerer personopplysninger om, hvilke typer personopplysninger vi registrerer, hvor opplysningene kommer fra og lignende.

Ut fra oversikten kan man også se at kommunen fortsatt har utfordringer knyttet til slette-rutiner av personopplysninger, hvordan vi lagrer og overfører data, samt lagring og etablering av databehandleravtaler og en oversikt over disse.

I det videre arbeidet skal det gjennomføres risikovurderinger på alle kartlagte tilfeller der personopplysninger behandles. Med en komplett oversikt kan man kontrollere at regelverket overholdes. I tillegg vil en oversikt være med på å kartlegge risikobildet. Når man får kartlagt risikobilder vil man kunne se høyrisikoområdene slik at man da kan gjennomføre tiltak for å minke disse.

Ved å ha fokus på personvern ønsker en også å bygge en levende personvern- og informasjonssikkerhetskultur i hele organisasjonen, gjennomføre kompetansehevende tiltak for ansatte, gjennomføre informasjonssikkerhetsvurderinger for alle virksomheter, samt gjennomføre risikovurderinger med fokus på personvernkonsekvens for alle IKT-løsninger.

Tilsyn og forvaltningsrevisjon

Eksterne tilsyn

Alta kommune har i 2022 hatt statlige tilsyn fra Statsforvalteren og Arbeidstilsynet.

Statsforvalteren har i 2022 gjennomført og avsluttet to tilsyn innen

- kommunens forvaltning av integreringsloven
- barnevernets oppfølging av barn i fosterhjem

I tilsynet med forvaltning av integreringsloven konkluderte Statsforvalteren med at kommunen oppfyller regelverket på området.

I tilsyn med barnevernets oppfølging av barn i fosterhjem konkluderte Statsforvalteren med at kommunen ikke

- sikrer at barn under omsorg får informasjon om rett til tillitsperson. Dette, og om barnet ønsker å benytte tillitsperson, dokumenteres ikke.
- gjennomgår fosterhjemsavtalen med fosterhjemmet minimum en gang i året. Dette er brudd på fosterhjemsforskriften § 6 første ledd.
- sikrer at all informasjon om barnet dokumenteres på saken, og at alle barnevernsfaglige vurderinger og evalueringer av tiltak knyttet til oppfølging av barn i fosterhjem dokumenteres. Dette er brudd på barnevernloven § 1-4, kravet til god forvaltningsskikk og krav til internkontroll, jf. kommuneloven § 25-1 jf. barnevernloven § 2-1.

Statsforvalterens rapport er fulgt opp i tjenesteområdet. Det er implementert ett eget sjekkpunkt i virksomhetens interne rutiner som skal sikre barns rett til tillitsperson blir ivaretatt og dokumentert. I tillegg er det innført stikkprøvekontroll for å kontrollere at rutinene følges. Det er etter dialog med Statsforvalteren utarbeidet en plan for gjennomgang av fosterhjemsavtalene og sørge for at alle informasjon om barnet, barnevernets faglige vurderinger og evalueringer dokumenteres på saken; Alle fosterhjemsavtalene være gjennomgått innen 30.06.2023, mens brudd på dokumentasjonskravene skal være lukket innen 30.09.2023.

Arbeidstilsynet har gjennomført åtte tilsyn rettet mot Alta kommune som arbeidsgiver. I sju av de åtte sakene har Arbeidstilsynet funnet forhold som har medført pålegg. Kommunen har oppfylt alle vedtatte pålegg innen fastsatte frister. Det gjenstår dog å oppfylle to pålegg som omhandler kompetansetiltak rettet mot verneombud som kommunen har fått utsatt frist med å oppfylle. Det samme gjelder et tilsyn som ble avsluttet rundt årsskiftet, der Arbeidstilsynets formelle vedtak om pålegg ble gjort i 2023.

Forvaltningsrevisjon og forenklet etterlevelsekontroll

I 2022 ferdigstilte revisjonen tre forvaltningsrevisjonsrapporter og en forenklet etterlevelsekontroll innen områdene

- ansettelse,
- rus og psykisk helsevern,

- sikkerhet og beredskap
- kommunal kompensasjonsordning til lokale bedrifter

Revisors konklusjon i etterlevelsekontrollen var: *"Basert på de utførte handlinger og innhentede beviser er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir oss grunn til å tro at Alta kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd retningslinjene for kommunal kompensasjonsordning til lokale bedrifter"*.

De mangler og svakheter som ble avdekket i kommunens ansettelsesprosesser er fulgt opp. Det er blant annet utarbeidet nytt ansettelsesreglement som på en tydelig måte beskriver de krav og forventninger som stilles til de enkelte stegene i ansettelsesprosessen. Innholdet i ansettelsesreglementet vil også bli supplert av andre prosedyrer og internkontrolltiltak som skal bidra til at kommunens ansettelsessaker gjennomføres og dokumenteres på en betryggende måte.

I rapporten om rus og psykisk helsevern i kommunen konkluderte revisor med *"at Alta kommune i stor grad gir brukere/pasienter tilfredsstillende oppfølging"*. Revisors anbefalinger blir fulgt videre opp. Forvaltningsrevisjonen av kommunens arbeid med sikkerhet og beredskap konkluderer det med at *"kommunens arbeid på områder langt på vei er tilfredsstillende i henhold til lov og forskrift. Undersøkelsen viser også at sikkerhet og beredskap er innarbeidet i kommunens plan- og styringssystemer. Det er revisjonens oppfatning at kommunen har lagt den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen til grunn i sitt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. På samme måte mener revisjonen at sikkerhet og beredskap er innarbeidet i kommunens plan- og styringssystemer på en tilfredsstillende måte [...]"*. De svakhetene som revisjonen påpeker med henhold til intern kommunikasjon/ informasjon, evaluering og dokumentasjon er, og vil bli, fulgt opp videre.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen er i henhold til sitt grunnleggende ansvar pålagt krav til beredskapsforberedelser på ulike områder. Den kommunale beredskapsplikten pålegger kommunen en sektorovergripende kommunal beredskapsplikt, som skal bidra til at kommunen vurderer og planlegger samfunnssikkerhet og beredskap i et helhetlig perspektiv.

Administrativ beredskapsplan

Administrativ beredskapsplan er en plan med føringer og rammer for kommunens kriseledelse. Kommunen må være forberedt på å håndtere uønskede hendelser og utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet. Planen skal hjelpe kommunen å lede kommunens krisehåndtering dersom det inntreffer større hendelser, eller det er behov ut over situasjoner beredskapstjenestene til daglig håndterer. Administrativ beredskapsplan er behandlet og godkjent av Kommunestyret i september 2018, med varslingslister, ressursoversikt, tiltakskort og maler. Beredskapsplanen er utarbeidet som en handlingsdel til kommunedelplanen *Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse for Alta kommune 2017 – 2020* i henhold til plan- og bygningsloven. Den administrative beredskapsplanen med varslingslister ble revidert og oppdatert i 2022.

Den nye normalen?

2022 skulle bli et "normalår" etter to år med koronapandemi, men slik ble det ikke. Morgenen 24. februar 2022 gikk Russland til angrep på nabolandet Ukraina. Det russiske angrepet var det mest omfattende i Europa siden andre verdenskrig. Den 23. mars 2022 hadde over 10 millioner ukrainere flyktet (3,6 millioner til andre land, 6,5 millioner internt), i det som er den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig i Europa.

Alta kommune etablerte kriseledelse og avholdt ukentlige møter i kriseledelsen den første tiden. Landets kommuner ble anmodet om å bosette store antall flyktninger og Alta kommune fattet vedtak om å bosette 200 flyktninger. Tjenesten for å ta imot flyktninger, Alta integrerings- og kompetansesenter (AIK), ble styrket med flere ressurser og økonomi, og tidligere Vertshuset eldresenter ble omgjort til midlertidig mottak/opphold for flyktninger.

Trusselbilde, atomsikkerhet og beredskap

Situasjonen i Ukraina er alvorlig og Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) følger situasjonen nøye. Kommunene blir fortløpende orientert om situasjonen rundt kjernekraftverkene i Ukraina. Alta kommune gjorde i 2022 en oppdatering og revidering av sin *Plan for lagring og utlevering av Jod-tabletter*, som er en del av kommunens Atom-beredskapsplan.

Øvelse

Kriseledelsen deltok på samvirkeøvelse 8. og 9. juni 2022 sammen med Avinor, Alta brann og redning, helse, politi, Alta Røde Kors, Alta Sjøredningskorps, Norske redningshunder, samt HRS og OPS. Øvelsens overordnede mål var å sikre felles situasjonsforståelse og oppnå god kommunikasjon under ulykker gjennom samband og kommunikasjon på stedet, og oppfølging av hendelsen dagen etter, samt øke felles beredskapskompetanse og felles forståelse av beredskapsprinsipper. Kriseledelsen har også øvd på bruk av krisestøtteverktøyet CIM.

Forvaltningsrevisjon

På bakgrunn av bestilling fra kontrollutvalget i Alta gjennomførte Vefik IKS en forvaltningsrevisjon av sikkerhet og beredskap i kommunen. Revisjonen, datert 27.05.2022, var av den oppfatning at kommunen legger sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen til grunn i sitt arbeide med samfunnssikkerhet og beredskap. På samme måte mente revisjonen at sikkerhet og beredskap var innarbeidet i kommunens plan- og styringssystemer på en tilfredsstillende måte. Revisjonen ville imidlertid bemerke svakheter med intern kommunikasjon/informasjon og kommuneansattes kunnskap om overordnet beredskapsplan. Revisjonen ville også bemerke forbedringspunkter i kommunens rutiner med evaluering etter øvelser og uønskede hendelser.

Kommunalt beredskapsråd

Beredskapsrådet består av politisk og administrativ ledelse i kommunen og lokale representanter innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Beredskapsrådet ledes av ordføreren og møtes en gang i året. Det er laget samarbeidsavtale med Alta Røde Kors og Sanitetskvinnene, og det er opprettet egen politikontakt for Alta kommune. Beredskapsrådet hadde møte 17. november 2022 i Alta med deltakere fra kriseledelsen i kommunen, Alta kraftlag/Alut, Alta Røde Kors, Alta Sjøredningskorps, Avinor, Brann og beredskap, HV-17, Politiet, Sanitetskvinnene, Prest, Sivilforsvaret, Statens vegvesen, UiT og NTF.

Samfunns- og befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling

Alta kommune har hatt en jevn økning i befolkningsveksten de siste ti år, med noen mindre svingninger underveis. Et næringsliv i vekst, tilgang til høyere utdanning og et godt offentlig tjenestetilbud, samt tilgjengelighet av jobb og bolig er viktige faktorer til at Alta har opprettholdt sin posisjon som vekstsenter i Finnmark.

Alta kommune har en relativt ung befolkning med en gjennomsnittsalder på 38,4 år, som er under snittet for Troms og Finnmark på 41,8 år og landet for øvrig på 41 år. Aldersnittet i befolkningen er i likhet med landet for øvrig økende, fra 36,3 år i 2013 til 38,4 år i 2022.

Altas befolkning per 1. januar 2023 teller 21 317 innbyggere. Netto tilvekst i løpet av året var 173 innbyggere, som utgjør en økning på 0,82 prosent. Det er 0,35 prosentpoeng lavere enn landsveksten og 0,60 prosentpoeng lavere enn veksten i 2021.

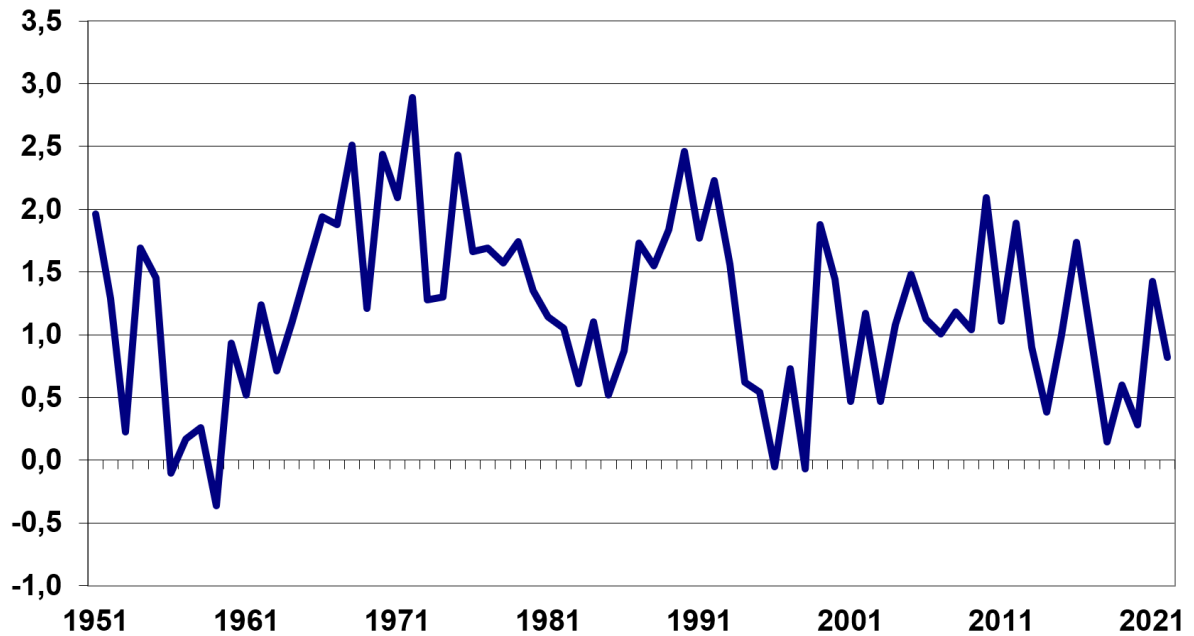
Befolkningsutvikling 4. Kvartal 2022

	2019	2020	2021	2022
Folketall ved inngangen av kvartalet	20 665	20 789	20 847	21 144
Fødte	229	251	284	239
Døde	138	133	146	152
Fødselsoverskudd	91	118	138	87
Innvandring	178	150	217	268
Utvandring	102	77	108	107
Innflytting, innenlands	741	720	835	836
Utflytting, innenlands	785	854	788	914
Netto innvandring og flytting	32	-61	156	83
Folkevekst	124	58	297	173
Folketallet ved utgangen av kvartalet	20 789	20 847	21 144	21 317

Både fødselsoverskuddet og netto tilflytting er lavere i 2022 enn i 2021. Uten et overskudd i netto tilflytting fra utlandet på 161 personer ville befolkningsveksten for Alta kommune kun vært på 12 personer, og trenden viser at vi blir stadig mer avhengig av tilflytting for å oppnå ønsket befolkningsvekst.

Historikk (1951-2022)

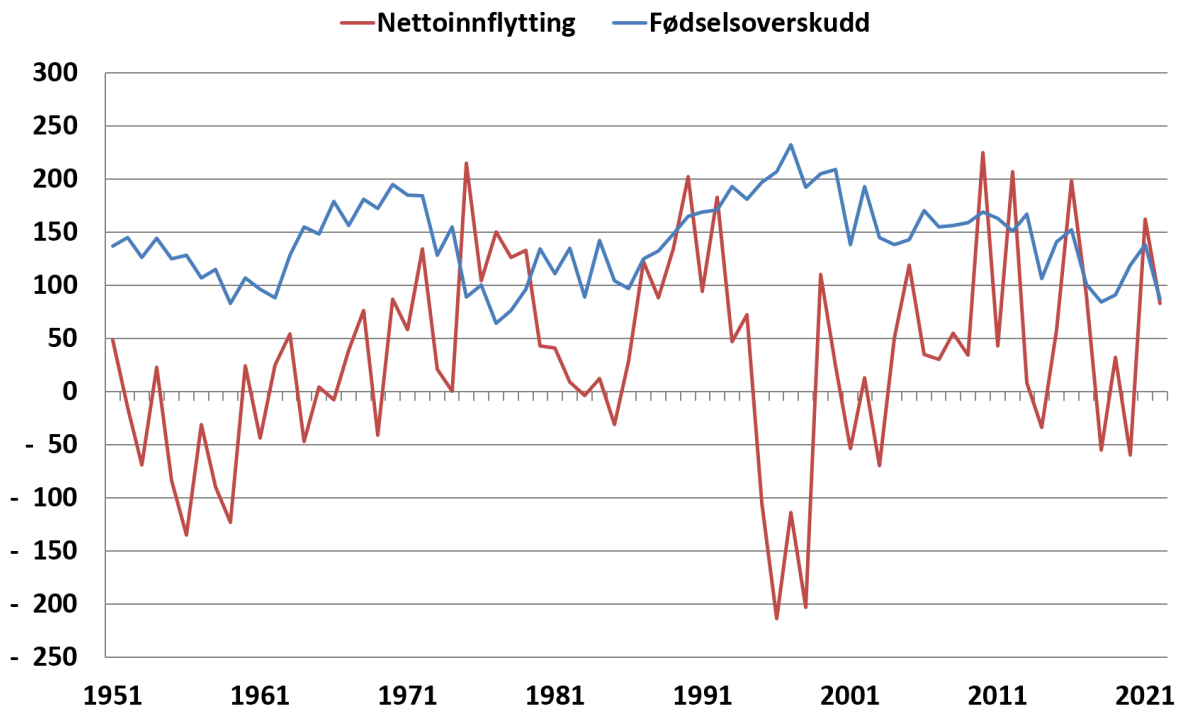
Årlig befolkningsvekst (%)

Tabellen ovenfor tar for seg siste 72 år der gjennomsnittlig vekst utgjør 1,20 prosent. Siste 50 år utgjør vekstsnittet 1,18 prosent. Siste 30 år 0,97 prosent, og siste 10 år er snittet falt til 0,82 prosent.

Selv om det er betydelig variasjon mellom hvert enkelt år, er det en helt tydelig trend som viser at i det lange løp er befolkningsveksten svakt avtagende.

Flytting og fødselsoverskudd 1951-2022

Tabellen overfor viser flytting og fødselsoverskudd i perioden 1951-2022. Med unntak av 2018 må vi helt tilbake til 1978 for å finne et svakere fødselsoverskudd. Et jevnt nedadgående fødselsoverskudd understreker behovet for innflytting og innvandring dersom kommunen over tid skal klare å opprettholde en positiv befolkningsutvikling.

Folkehelse

Folkehelse er et vidt begrep. Sentralt i folkehelsearbeidet står forebygging, i alle aldersgrupper. Det er et særskilt fokus på områder der enkeltindivid og samfunn i større grad kan forebygge hendelser, skader og livstilssykdommer slik at hjelpeapparatet i større grad kan bli avlastet.

Kommunens folkehelsedokumenter gir et godt grunnlag for å se betydningen av god folkehelse og god samfunnsutvikling. Temaer som utdanning, aktivitet, forebygging i forhold til psykisk- og fysisk helse og arenaer for frivillighet er alle elementer som har betydning for vår generelle samfunnsutvikling. I 2022 har dette hatt fokus ved at den tverrfaglige folkehelsegruppa har jobbet videre med folkehelsedokumenter, som igjen vil ha stor betydning som grunnlag for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel som ble startet opp i 2022.

Folkehelsearbeidet i 2022 har også vært tett knyttet på felles prosjekter som «Leve hele livet» og Alta frivilligbørs. Av konkrete tiltak ble det lagt til rette for mest mulig aktivitet og muligheter gjennom de vanlige årlige tiltakene. «Sykle til jobben»-aksjonen tillot i større grad at man hadde all aktivitet hjemme, og det var fokus på fremming av psykisk helse ved å hilse og vise at vi ser hverandre oftere. Det er også gitt et tilbud om kursing av utdanningspersonale innen kognitiv trening og opprusting av møteplasser for barn og unge.

Bolig

Å opprettholde boligproduksjonen, samt sørge for bistand til de som sliter med å komme inn på boligmarkedet, var viktige oppgaver i 2022.

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2021 og legger til rette for betydelig areal til boligutvikling i årene som kommer.

De siste åtte årene har boligproduksjonen vært på omlag 150 igangsettingstillatelser (IG) hvert år, med en hovedvekt på leilighetsbygg. For 2022 ble det gitt 141 igangsettingstillatelser.

Eneboligfeltene i Skogheim, Holstbakken Øst og Tøllefsvei er ferdigstilt i 2022, som forutsatt. Reguleringsarbeidet med Ressebakken i Talvik ble sluttført i 2022 og finansiering av første byggetrinn behandles politisk tidlig i 2023. Svennbakken i Tverrelvdalen og Skoddevarre på sentrum er det jobbet videre med i 2022. Med vedtatt kommuneplan er også flere områder avsatt, men regulering er ikke igangsatt.

Feltutbygginger fortsetter, der Lille Komsa er viktig å videreføre for Alta kommune. Her ligger syv felt, hvorav to er tildelt. Feltet vil gi over 200 nye boenheter sentralt i Alta.

På Aronnes er det skrevet en gjennomføringsavtale mellom Alta Kommune og Troms & Finnmark Fylkeskommune om utbedring av krysset mellom Aronnesvegen og Holstsletta (ved Alta Idrettspark). Dette er en viktig forutsetning for videreføring av boligbyggingen i området, og også her ligger i overkant av 200 nye boenheter klare for utbygging av private utbyggere.

Boligsosiale utfordringer

Stadig flere har behov for ulike støtteordninger for å komme inn på boligmarkedet.

På tross av høy boligproduksjon har fortsatt flere unge vansker med å komme inn i boligmarkedet, både med tanke på eie og leie. Dette er et forhold som kommunen har et særskilt ansvar for, og som vedtatt boligpolitisk plan vil være et viktig redskap for å ivareta. Revisjon av handlingsdelen for boligpolitisk plan ble i 2022 vedtatt igangsatt, med et fokus på viktige målgrupper i boligmarkedet. Alta kommune skal fortsatt planlegge for 1 prosent årlig vekst, som innebærer at hele spekteret av boligforsyningen må følge med i dette.

Boligservicekontoret har i 2022 utvidet til seks medarbeidere og blitt et viktig verktøy for oppfølging av kommunens boligpolitiske handlingsplan og tiltakene der, som forutsatt av Kommunestyret. Viktige tiltak som prioriteres er blant annet Foyer og tilvisningsavtaler. Foyer er et botilbud for unge i "utenforskap" som inkluderer veiledning for å komme videre med for eksempel utdanning eller arbeid, men også veiledning for å lære å bo alene. Antallet tilvisningsavtaler har økt også i 2022, og vil gi resultater i årene fremover ettersom de ulike prosjektene realiseres. Videre har også boligservicekontoret blitt godt kjent og publikumhenvendelser er økende.

I 2022 har boligservicekontoret tilsatt to miljøvaktmestre. Dette fungerer svært bra og gir god oppfølging av bomiljøene og beboerne. Økt tilstedeværelse i bomiljøene gir effekt i oppfølging av den

enkelte beboer og videre på sparte kostnader på vedlikehold. Tilbakemeldinger fra leietakere og det øvrige hjelpeapparatet tyder på at dette har vært et etterlengtet tiltak. Tiltaket er et samarbeid med Stiftelsen utleieboliger, som også fungerer bra.

Bosetting av flyktninger

I 2022 ble det bosatt 204 flyktninger herav seks enslige mindreårige.

Året har vært utfordrende med stor arbeidsmengde, men effektivisering og økt bemanning har gjort at dette etter forholdene har gått bra. Åpningen av Vertshuset ankomstsenter gjorde at vi måtte omstille oss og drifte to avdelinger. I tillegg har vi åpnet et nytt bofellesskap for enslige mindreårige for å møte dette behovet. Vi har nå to bofellesskap, samt ungdommer som bor sammen med familier. Hovedfokus har vært at ordinær bosetting og ankomstsenteret skal samarbeide godt, og at ressurser skal brukes på tvers av avdelingen.

2022 har vært et viktig år når det kommer til å bli sett og hørt som avdeling, men også totalt som virksomhet. Vi har vist omstillingsevne og at vi mestrer kriser på en god måte.

Intro-avdelingen har i 2022 styrket sin bemanning for å møte de nye utfordringene. Språkpraksis plasser er etablert i stort omfang, og det saksbehandles og veiledes i stort omfang.

Flyktingenes aktiviteter

De enslige mindreårige har sine faste fritidsaktiviteter. Det er fotball, teater, sang, Røde Kors, håndball med mer. I tillegg arrangeres felles leksehjelp og aktivitetsturer av forskjellig slag.

Voksne og familier forsøker vi å få inn på diverse idrettslag og i frivillige organisasjoner. I tillegg arrangeres aktivitetsgrupper for kvinner og menn, hvor de samles og gjør aktiviteter sammen.

Hva lykkes vi med?

Vi lykkes med å få aktivisert familier slik at de etter hvert bygger seg nettverk. Vi har fått et enda tettere samarbeid med frivillige organisasjoner. Røde Kors finansierer mange av våre aktiviteter og bidrar stort til de enslige mindreårige sin aktive fritid. Vi har hatt fokus på å formidle hvor viktig det er at bosatte barn er i lag og foreninger. Ofte tar dette tid, men vi ser resultater av vårt arbeid.

Det er blitt tettere samarbeid med skoler og barnehager, og tjenesten bidrar der de kan og har tid.

Det jobbes godt med bosatte fra tidligere år som har behov. Ofte er det hjelp til å skaffe egen bolig som står på agendaen. I de tilfeller hvor økonomien er på plass jobber tjenesten med hjelp til lånesøknader til husbanken. Samarbeidet med kommunens boligservicekontor fungerer fint.

Andre oppgaver rundt denne gruppen er blant annet hjelp til familiegjennomføring, jobbsøknader og økonomiplanlegging.

Norskopplæring

Voksne bosatte flyktninger mellom 18 og 67 år har rett og plikt til norskopplæring i fra 18 måneder til tre år, avhengig av hvilken utdanning de har. Ukrainske flyktninger har *rett*, men ikke *plikt*, til norskopplæring i ett år.

Norskopplæring er organisert på dagtid i grupper, fra nybegynnernivå A1+ opp til B2 som er inntakskrav for de som skal studere i Norge. Gruppene har 15-18 timer (å 45 min) i uka, og er vanligvis lagt på tre dager slik at de kan kombineres med jobb/praksis/andre kurs to dager i uka.

2022 ble et merkelig og utfordrende år med tanke på hva som skjedde utenfor Alta og Norges grenser. 23. februar 2022 hadde vi 114 deltakere på norskopplæring. Våren ble likevel ganske rolig, og 30. juni hadde vi bare økt til 126 deltakere.

I løpet av sommeren og høsten kom de fleste av de 200 som skulle bosettes, og 31. desember kunne vi telle 176 deltakere fra 30 nasjoner – mer enn 50 prosent økning siden 23. februar. Dette trykket fortsatte utover i 2023 og per 23. januar 2023 har vi 187 deltakere – 64 prosent mer enn på samme tid i fjor.

Vi har så langt klart å tilby norskopplæring til alle bosatte flyktninger som ønsker det. Det er takket være lærere som har stått på og tatt imot nye deltakere, og pensjonerte lærere som har trådt til og jobbet nærmest i full stilling i høst. Det har vært en fantastisk innsatsvilje og vilje til å finne løsninger for deltakernes beste. Vi har så langt klart oss med de lokalene vi har, men nå er det også i ferd med å bli fullt.

IKT-avdelingen har bidratt med en masse avlagte, men brukbare PC-er slik at nesten alle deltakerne har egen PC til opplæringen.

Utfordringer

Det har vært utfordrende å få tak i lærere, få rom-kabalen til å gå opp, skaffe nok datamaskiner og annet utstyr, få tilgang på tolk, og få kartlagt så mange nye deltakere på kort tid.

Det har også vært utfordrende at for omtrent 10 prosent av de bosatte flyktningene har det tatt svært lang tid å bli folkeregistrert i Alta. Dermed får vi heller ikke registrert vedtak i nasjonalt register på disse, og det medfører en del manuelt oppfølgingsarbeid for oss. Det betyr også at vi ikke får utbetalt de tilskudd som kommunen har krav på, og heller ikke får innbyggertilskudd eller skatteinngang fra disse *før* de er folkeregistrert i Alta. Deltakerne får ofte heller ikke utbetalt sin introduksjonstønning, men må få sosialhjelp i denne tiden. I noen tilfeller kan dette ta flere måneder.

Det er vanskelig å beregne hva dette koster kommunen. Tilskuddene kommer, men senere enn de skulle, mens utgiftene til kommunen følger deltakernes bosetting. I tillegg er det et systemetterslep på integreringstilskudd, slik at de som kom i desember 2022 ikke kommer med på utbetaling i desember 2022, men derimot i mars 2023. Det totale etterslepet ved årsskiftet var omtrent åtte millioner kroner. Vi jobber med IMDI og Folkeregisteret for å få kortet ned på denne behandlingstiden for adresseendringer. Det vil være en stor fordel for berørte deltakere og kommunen.

Tettstedsutvikling

Tettsteds- og byutvikling i Alta følger overordnet planverk der Kommuneplanens arealdel, samt områdeplan for Bukta, Elvebakken og Alta sentrum gir føringer for hvordan denne utviklingen skal foregå. I 2022 er også områdeplanen for Bossekop kommet nærmere vedtak og ble vedtatt tidlig i 2023.

For Talvik, Rafsbotn og Tverrelvdalen handler mye om å ha tilgang på areal for boligbygging. Alle disse stedene har kort avstand inn til Alta Sentrum og er livskraftige bygder.

Alta Sentrum utvikler seg stadig med nye investeringsprosjekter som er med på å realisere intensjonen med sentrumsområdet, men transformasjon tar tid. Rammebetingelsene i eksisterende plan er imidlertid under press, særlig knyttet til byggehøyder og uteområder. Revisjon av områdeplanen er derfor forberedt i 2022 og vil starte opp i 2023.

Næringsutvikling

Det er gjennomført flere tildelinger av opsjoner på Skillemo del en. Noen aktører er kommet i gang, noen har sagt fra seg sine opsjoner og atter noen har bedt om forlengelse. Reguleringen av del to på Skillemo vil ta noe tid, samt at rekkefølgekravet til sammenhengende gang- og sykkelvei ned til Alta gjør at kommunen må være litt tilbakeholden på resterende tomter.

For Langnes Næringsområde er det gitt opsjon til Langnes Laks, som detaljregulerer med mål om oppstart av landbasert oppdrett og produksjonsanlegg. I sentral-Alta er Altahøyden Sør ferdig opparbeidet og utbygging av virksomhet på næringstomtene går som planlagt. Dette industriområdet er bygget ut i privat regi.

Det er skapt mange nye arbeidsplasser i 2022, både innen privat og offentlig sektor. Etter Næringslivsdagen i april 2022 ga en rask oppsummering av behovene til SmartDok, Serit Eltele, Seacloud, Signal og Alta Handelpark et signal om at disse alene hadde behov for rundt 200 nye medarbeidere. Bygge- og anleggsnæringen i Alta står fortsatt sterkt, selv om ordrettilgangen har endret seg i løpet av 2022. Vintersesongen 22/23 tyder også på at reiselivsnæringen går en bra vinter i møte. I 2022 ble det registrert 424 nye foretak i Alta, og 208 av disse var aksjeselskaper. På den annen side er det ifølge SSB kun registrert 7 konkurser. Samlet sett vitner 2022 om en sterk tro på fortsatt næringsvekst Alta.

Kampen om fagfolk med riktig kompetanse er en nasjonal utfordring, der det på mange viktige områder rett og slett utdannes for få kandidater i forhold til det behovet som er i privat og offentlig sektor. Det resulterer i at det er stor kamp om fagpersoner enten det er leger, lærere, sykepleiere, ingeniører, IT-kandidater og fagarbeidere. Det er en "kamp om hoder" som gjelder i hele landet.

Å gjøre Alta enda mer attraktivt som bosted, utdanningssted og et foretrukket etableringssted for virksomheter er derfor et overordnet mål for å sikre videre vekst. I 2022 har flere tiltak for å markedsføre Alta som et sted å jobbe eller etablere virksomhet blitt gjennomført. Det er blant annet laget flere korte filmsnutter om Alta som brukes i ulike sammenhenger, både i sosiale medier, annonser også videre. Alta kommune har også innledet et samarbeid med næringsaktører og UiT, der intensjonen er å få til et prosjekt som kan gi dette arbeidet mer kontinuitet over tid. Rekruttering av arbeidskraft med rett kompetanse til Alta vil være en stor utfordring også i årene fremover.

Arbeidet og prosessen tilknyttet næringsplan er forskjøvet. Nå er ny næringsjef tilsatt og arbeidet med næringsplan er planlagt å starte opp i 2023. Når denne skal behandles har både kommunen og næringslivet gjort seg nyttige erfaringer fra pandemi, omstilling og digitalisering, som vil være grunnlag for hva som skal til for å sikre videre vekst i Alta.

Personal og organisasjon

Syssetting

En analyse av nøkkeltall^[1] på syssetting vil kunne gi et grunnlag for å avdekke avvik mellom budsjett og faktisk forbruk. Alta kommunes lønnsbudsjett setter en økonomisk ramme for hva kommunen forventer å bruke av antall årsverk, mens KOSTRA indikatorer på syssetting sier noe om hva Alta kommune faktisk har brukt.

Budsjettet antall årsverk vs. arbeidet antall årsverk

Budsjettet antall årsverk viser hvor mange årsverk Alta kommune forventet å kunne drifte med i 2022. Alta kommune har budsjettet med følgende antall årsverk^[2] og ansatte for 2022:

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Årsverk	1620	1672	1795
Antall ansatte	1822	1712	1897

Budsjett 2022 viser at vi har en økning i antall årsverk fra 2021 på 122,6 og en økning i antall ansatte på 185.

KOSTRA indikatorene viser arbeidet antall årsverk:

	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022
Avtalte årsverk	1 975	2 020	2144
Avtalte årsverk eks. lange fravær	1 748	1 766	1880

Indikatoren viser at arbeidet antall årsverk totalt for Alta kommune i 2022 var 2144. Om man trekker fra lange fravær (legemeldt langtidsfravær og foreldrepermisjon) så får man frem at antall årsverk var 1880.

Analyse

Budsjett 2022 viser at Alta kommune har en økning i budsjetterte antall årsverk og antall ansatte. Dette kan være en indikator på at Alta kommune har måtte øke sin bemanning som følge av økt drift. Korrigert for lange fravær driftet Alta kommune i 2022 med 85 flere årsverk enn budsjettert. Dette er en reduksjon på 9 årsverk fra 2021. Årsakene til at vi drifter med flere årsverk enn budsjettert, kan være at virksomheter må ta inn vikarer ved korttidsfravær, overtilsetninger eller at kommunen rett og slett drifter med flere årsverk enn vi har budsjettdekning for.

Dekningsgrad - Andel avtalte årsverk i prosent

	Alta 2021	Alta 2022	Bodø	Narvik	Rana	Tromsø	Harstad	Kostragruppe 09
Administrasjon, styring og fellesutgifter, kommune Andel avtalte årsverk (prosent)	13,8 %	11,8 %	14,4 %	13,1 %	11,7 %	13,4 %	14,8 %	13,1 %
Annet Andel avtalte årsverk (prosent)	2,3 %	2,3 %	1,7 %	1,1 %	1,2 %	1,2 %	1,6 %	1,4 %
Barnehage Andel avtalte årsverk (prosent)	7,1 %	7,2 %	7,1 %	6,9 %	7,8 %	9,1 %	10,9 %	8,1 %
Grunnskolesektor Andel avtalte årsverk (prosent)	25,1 %	25,2 %	23,8 %	21,1 %	21,1 %	24,1 %	23,1 %	26,2 %
Helse- og omsorg Andel avtalte årsverk (prosent)	40,9 %	42,6 %	41,1 %	48,0 %	46,2 %	40,0 %	40,3 %	41,1 %
Helse- og omsorg, barnevern og sosialtjenesten Andel avtalte årsverk (prosent)	45,5 %	47,1 %	45,1 %	51,2 %	51,4 %	44,5 %	44,2 %	45,6 %
Kultursektoren, kommune Andel avtalte årsverk (prosent)	3,3 %	3,0 %	3,3 %	1,1 %	2,6 %	3,7 %	1,4 %	2,0 %
Tekniske tjenester Andel avtalte årsverk (prosent)	2,5 %	3,1 %	4,3 %	5,1 %	3,9 %	3,6 %	3,6 %	3,3 %

Informasjonen må ikke forveksles med de tall som presenteres under KOSTRA analyse for tjenesteområdene. Disse analysene tar for seg økonomi, mens indikatorene i tabellen ovenfor går på sysselsetting. Andel avtalte årsverk viser den prosentvise fordelingen av totalt antall avtalte årsverk (2144).

Årsmelding 2022

Alta kommune har hatt en reduksjon i andel avtalte årsverk innen administrasjon, styring og fellesutgifter siden 2021. Sammenlignet med andre kommuner bruker vi færre avtalte årsverk på administrasjon enn de vi sammenligner oss med, bortsett fra Rana. Fra 2021 til 2022 er Tromsø og Bodø er uforandret, mens øvrige sammenlignbare kommuner og KOSTRA gruppe 09 har økt antall årsverk på administrasjon.

Alta kommune har en økning i andel avtalte årsverk i barnehage fra 2021 til 2022. Sammenlignet med andre kommuner, så bruker vi færre avtalte årsverk på barnehage enn Rana, Tromsø, Harstad og KOSTRA gruppe 09, men mer enn Bodø. Fra 2021 til 2022 har Narvik og Tromsø redusert antall årsverk, Bodø og Harstad har økt, mens Rana og KOSTRA gruppe 09 er uforandret.

Innen grunnskole har Alta kommune en økning i antall avtalte årsverk fra 2021 til 2022. Vi har en høyere prosentandel enn andre sammenlignbare kommuner, men ligger under KOSTRA gruppe 09. Fra 2021 til 2022 har Rana og KOSTRA gruppe 09 økt andel avtalte årsverk, Bodø, Narvik og Harstad har redusert, mens Tromsø er uforandret.

Innen Helse og omsorg har vi en økning i antall avtalte årsverk fra 2021. Sammenlignet med andre kommuner så bruker Alta kommune færre avtalte årsverk enn Narvik og Rana, men flere enn Bodø, Tromsø, Harstad og KOSTRA gruppe 09. Fra 2021 til 2022 har samtlige sammenlignbare kommuner og KOSTRA gruppe 09 økt andel avtalte årsverk.

Innen Helse og omsorg, barnevern og sosialtjenesten, har Alta kommune en økning fra 2021. Sammenlignet med andre kommuner så bruker Alta kommune færre avtalte årsverk enn Narvik og Rana, men flere enn Bodø, Tromsø, Harstad og KOSTRA gruppe 09. Fra 2021 til 2022 har samtlige sammenlignbare kommuner økt andel avtalte årsverk og KOSTRA gruppe 09 er stabil.

Innen kultur er det er det reduksjon i antall årsverk fra 2021. Sammenlignet med andre kommuner så bruker vi færre avtalte årsverk enn Bodø og Tromsø, men flere enn Narvik, Rana, Harstad og KOSTRA gruppe 09. Fra 2021 til 2022 har andel avtalte årsverk økt for Rana og Tromsø, Bodø, Narvik og Harstad har en reduksjon og KOSTRA gruppe 09 er stabil.

Tekniske tjenester har en økning i antall årsverk, men vi drifter med færre andel avtalte årsverk enn våre sammenligningskommuner og KOSTRA gruppe 09. Fra 2021 til 2022 er Harstad stabil, mens øvrige sammenlignbare kommuner og KOSTRA gruppe 09 har en reduksjon i andel avtalte årsverk.

Ansatte og årsverk

	2021		2022	
	Antall Årsverk	Antall Ansatte	Antall Årsverk	Antall Ansatte
Fellestjenesten	114,96	120	3 72,70	77
Samfunnsutv.	18,10	19	23,50	24
Oppv. og kultur	745,59	807	784,58	846
Helse og sosial	702,88	844	744,11	878
Tekniske tjenester	164,00	169	165,55	172
	1 745,53	1 959	1 790,43	1 997

Tall fra Visma Enterprise BI viser antall årsverk og antall ansatte fordelt på tjenesteområdene. Disse tallene er hentet fra lønssystemet og har kobling mot stillingsstørrelse. De er derfor ikke knyttet mot hvor mange årsverk/ansatte kommunen faktisk har brukt, men hvor mange årsverk/ansatte som er registrert i et fast forpliktende arbeidsforhold etter bestemmelsene i KS Hovedtariffavtale per 31.12.22. Tilkallingsvikarer er ikke med i disse tallene.

Analyse

	2022
Avtalte årsverk eks. lange fravær	1880
Årsverk Visma BI	1 790
<i>Avvik</i>	90

Årsrapport fra Visma BI viser at Alta kommune har brukt 1790 årsverk i 2022. KOSTRA indikatorer på sysselsetting (korrigert for lange fravær) viser at Alta kommune har driftet med 1880 årsverk. Dette er et avvik på 90 årsverk og kan være en indikator på at Alta kommune i 2022 har brukt rundt 90 årsverk på tilfeldige tilkallingsvikarer.

Gjennomsnittslønn

Alta kommune følger KS sin Hovedtariffavtale og ansatte er avlønnnet etter de ulike kapitlene i tariffavtalen. Kapittel 3.4.1 er rådmannens ledergruppe, 3.4.2 er virksomhetsledere, 3.4.3. er avdelingsledere. Kapittel 4 omfatter hovedmengden av alle ansatte og er delt ut fra utdanningsnivå, og kapittel 5 omfatter rådgivere, ingeniører, leger mv.

Oversikten viser gjennomsnittlig årslønn for menn og kvinner fordelt på kapitteiltilhørighet:

	Kapittel 3						Kapittel 4 - assistenter og fagarbeidere				Kapittel 5	
	Kommunalsjef		Virksomhetsledere		Avdelingsledere		Assistenter / fagarbeidere		Høyere utdanning		Rådgivere, ingeniører, leger mv.	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Kvinner	954 000	980 000	723 600	761 800	648 200	669 100	375 600	402 900	522 800	560 300	714 200	742 300
Menn	1 020 200	1 053 000	735 800	775 900	629 300	659 600	371 300	407 700	548 700	567 500	733 100	744 300
Total	1 009 100	1 032 100	727 600	765 900	643 500	667 300	372 700	404 100	521 700	561 500	722 800	743 100

Oversikten er et øyeblikksbilde fra det som er registrert i lønssystemet. Av disse er det 76,9 prosent kvinner og 23,1 prosent menn. Alta kommune har flere kvinner enn menn i de lavest lønnede yrkesgruppene. De mannsdominerte yrkene er i større grad markedsstyrt og har personlig avlønning i henhold til kapittel 3 og 5. I Alta kommune tjener menn mer enn kvinner i alle grupper utenom avdelingsledere.

[1] Grunnlagstall er hentet fra Framsikt, kommunens budsjett og analyseverktøy og Visma Enterprise BI, som er knyttet mot lønssystemet. Det er tatt utgangspunkt i kommunens overordnede lønnsbudsjett og KOSTRA indikatorer på Sysselsetting. Hvor mange årsverk vi legger i budsjettet sier hva vi skal ha, mens KOSTRA indikatorer på sysselsetting sier hva vi faktisk har brukt. KOSTRA indikatorer på sysselsetting kommer fra NAV AA-register. Dette er opplysninger som Alta kommune selv har meldt til NAV og knyttes mot næringskoder.

[2] Årsverk er avrundet til hele tusen

[3] Lærlinger er i 2022 tatt ut fra Fellestjenesten og fordelt på de respektive tjenesteområdene hvor de arbeider. Det vil si at antall årsverk/ansatte i fellestjenesten er redusert og tjenesteområdene har økt tilsvarende.

Likestilling

Alle kommuner er pålagt å forholde seg aktivt til Lov om likestilling og forbud mot diskriminering, og herunder spesielt

- **§ 26a Arbeidsgivers redegjørelsesplikt**
- Arbeidsgivere som har plikter etter [§ 26](#) andre ledd, skal redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten og hva de gjør for å oppfylle aktivitetsplikten etter [§ 26](#).

Dette omfatter Arbeidsgivers redegjørelsesplikt (ARP), hvor i plikt til å redegjøre for kjønnsforskjeller på flere områder, blant annet lønn er en del av dette.

Også midlertidige ansettelse, deltidsstillinger, ufrivillig deltid og uttak av foreldrepermisjon ligger i denne plikten.

Redegjørelsesplikten utøves og drøftes i samarbeid med tillitsvalgte.

Ulikheter i lønn mellom kjønn

Det er etter drøftinger mellom partene enighet om et utvalg av stillinger og hvor kjønnsfordeling på ulike stillingsnivå/grupper vurderes og lønnsforskjeller mellom kvinner og menn på ulike stillingsnivå/grupper skal vurderes.

Deltidsstillinger

Allerede i 2020 ble det laget avtale mellom partene om heltidskultur i Alta kommune. Heltidskultur er bredt forankret i Alta kommune, både administrativt og politisk. Det er et av de viktigste tiltakene for å øke gjennomføringsevnen. Tillitsvalgte og verneombud er også aktivt med. Vi anser heltidskultur som en strategi for å løse vårt samfunnsoppdrag.

Det har vært gjennomført mange tiltak for å få endret kulturen i organisasjonen. For det handler om å endre kultur, ikke arbeidstid. Spesielt i helse og sosial er det mange stillinger som er deltid, og her er det mange ansatte som ønsker å ha det slik fordi man da kan «shoppe» vakter. Alta kommune er opptatt av å endre denne kulturen fordi det vil gi bedre tjenester til våre brukere og pasienter.

Ved de virksomhetene der vi har fått innført heltidskultur har vi opplevd at sykefraværet har gått ned, de ansatte har det bedre på jobb, blant brukerne/pasientene oppleves større ro og harmoni. I noen virksomheter er det utarbeidet helårsturnus som et virkemiddel. Dette betyr forutsigbarhet både for brukere og ansatte.

Det er pr 31.12.22 registrert 586 ansatte i deltidsstillinger og de fleste er kvinner. Arbeidet med hvor mange av disse som har ufrivillig deltid vil ikke bli ferdigstilt før 1.halvår 2023.

Midlertidige stillinger

Midlertidige stillinger består av vikarer, engasjementsstillinger og bruk av vikarbyrå. Pr 31.12.22 er det registrert 250 ansatte i midlertidige stillinger, som utgjør 205 årsverk.

Drøfting om bruk av midlertidige stillinger ble gjennomført våren 2022, med arbeidstakerorganisasjonene. Arbeidet med ARP vil foregå i eksisterende arenaer for samarbeid og drøftinger mellom tillitsvalgte og arbeidsgiver. Dette følges opp i års-hjul for tillitsvalgte, med samarbeid mellom partene.

Omstilling

Det har av kommunestyret vært fattet budsjettvedtak, som har gitt ulike konsekvenser i form av nedbemanning og endring i stilling, omorganisering av ansatte, endring i arbeidstidsordninger og mindre organisasjonsendringer.

Det er i hovedsak tjenesteområdene Oppvekst og kultur og Helse og sosial som har hatt disse omstillingene, hvor det i Oppvekst og kultur har vært vedtatt nedtrekk på inntil 9 årsverk, og i Helse og sosial på inntil 20 millioner

Det har vært gjennomført omstillinger i henhold til Alta kommunes retningslinjer for omstilling, og med bruk av det viktige verktøyet Stillingsbanken er. Dette har medført at det ikke har vært behov for oppsigelser av noen ansatte. Ansattes tillitsvalgte og verneombud er involvert i samtlige omstillingsprosesser.

HMS

Alta kommune arbeider kontinuerlig med HMS hvor målet er at vi til enhver tid skal ha et oversiktlig og helhetlig system tilgjengelig for alle ansatte. Systemet skal sikre at vi jobber systematisk med å sikre at vår drift følger krav fastsatt i arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av 10 medlemmer (5 fra arbeidsgiver og 5 fra arbeidstaker). I 2022 har arbeidsgiversiden innehatt lederfunksjonen i utvalget. AMU har hatt 4 møter og behandlet 21 saker i løpet av året. Det er 70 verneområder i Alta kommune.

HEMIS er kommunens leverandør av bedriftshelsetjenester (BHT). HEMIS er representert i AMU og i AKAN-utvalget. Alle tjenesteområdene har årlige handlingsplaner for bedriftshelsetjenester.

I Alta kommune skal HMS-systemet bidra til

- at alle arbeidsplasser og lokaler innrettes slik at arbeidssituasjonen er helsefremmende, sikker og meningsfylt.
- at medarbeiderne trives og tar medansvar for helse, miljø og sikkerhet.
- at nærværet når måltall i overordnet IA-plan.
- å sikre at alle med arbeidsgiveransvar innehar nødvendig kompetanse innen HMS.
- vern av ytre miljø.
- å bygge opp Alta kommunes omdømme.

Bruken av kommunens digitale avvikssystem har økt betraktelig. I løpet av året ble det meldt inn i underkant av 3000 avvik i systemet.

I 2022 har sykefraværsoppfølging vært et prioritert område. HR-rådgivere har sammen med hovedverneombud har også bistått virksomheter i arbeidsmiljøkartlegging med psykososialt fokus.

Samtlige tjenesteområder har jobbet med HMS-relaterte tema i 2022, og benyttet seg av en ulike kartleggingsverktøy, blant annet ROS-analyser, vernerunder, medarbeidersamtaler og arbeidsmiljøundersøkelser. Det meldes midlertidig om variasjoner i hvor stor grad slike verktøy benyttes på ulike virksomhetsområder. Noen tjenesteområder rapporterer om at mangelfull bemanning gjør det jevnlig HMS-arbeidet utfordrende.

Inkluderende arbeidsliv

Høsten 2022 ble IA-avtalen forlenget med to nye år. Dette betyr at det jobbes videre med de virkemidlene som allerede finnes, og at det lokale IA-samarbeidet forsterkes. Målet er å redusere sykefraværet og hindre frafall fra yrket

IA-avtalen understreker at arbeidsplassen er hovedarenaen for IA-arbeidet. Gjennom å jobbe godt og systematisk med å forebygge og redusere sykefravær og frafall, skal virksomhetene være med på å skape gode inkluderingsarenaer i arbeidslivet. Myndighetene og partene i arbeidslivet skal i tillegg drøfte hvordan partene og myndighetene sammen kan bidra mer på arbeidsinkluderingsfeltet. Vi deltar i IA-bransjeprogram med tre barnehager.

Bransjeprogrammet vektlegger forebyggende arbeidsmiljø med fokus på «En bra dag på jobben», «HMS og helsefremmende arbeid» og «Tidlig inn». De tre barnehagene som deltar er Aronnes barnehage, Oterfaret barnehage og Saga barnehage.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,59 %	5,22 %	7,82 %
Årlig sykefravær 2021	2,40 %	6,70 %	9,10 %
Årlig sykefravær 2022	2,68 %	7,32 %	9,99 %

Mål: sykefravær skulle innen 2022 vært under 7 prosent. Sykefraværet har økt med 0,9 prosentpoeng fra 2021 til 2022. Som tabellen viser så var sykefraværet høyest i 4 kvartal.

Selv om vi hadde forventet et bedre resultat for 4. kvartal 2022, så er det ikke uventet at oppblomstringen av koronamitte, influensa og andre virusykdommer mot slutten av året medførte en økning i sykefravær. Økt lokal smitte kan likevel ikke forklare hele økningen i sykefraværet fra 3. til 4. kvartal.

Kommunen var før pandemien på god vei til å oppnå målet om et sykefravær under 7 %. Vi kan ikke være direkte misfornøyd med sykefraværet i løpet av pandemien, herunder også sykefraværet i første kvartal i 2022. Det må fremover gjøres en systematisk jobb med å få sykefraværet er nede på samme nivå som før pandemien og for å kunne oppnå målet om et samlet sykefravær under 7 %.

Tjenesteområde	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Sum fravær 2022
Fellestjenesten	7,14 %	7,62 %	5,23 %	6,49 %	6,81 %
Samfunnsutvikling	15,55 %	7,47 %	5,49 %	3,21 %	7,68 %
Oppvekst og kultur	11,17 %	8,08 %	5,97 %	9,63 %	8,89 %
Helse- og sosial	10,36 %	10,34 %	10,27 %	12,53 %	10,92 %
Tekniske tjenester	11,04 %	11,75 %	13,35 %	15,46 %	12,93 %
Totalt	10,61 %	9,34 %	8,54 %	11,16 %	9,99 %

Tariffoppgjør og lokale forhandlinger

2022 var et hovedoppgjør og ny Hovedtariffavtale ble inngått mellom partene for perioden 01.05.2022-30.04.2024.

Ansatte i kapittel 4 fikk et sentralt kronetillegg til alle grupper. Ledere i kapittel 4 fikk prosentvise tillegg. Virkningstidspunkt for tilleggene var 1.5.2022. Det ble ikke satt av midler til lokal pott i kapittel 4.

Tre fagforeninger- Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag og Skolenes Landsforbund- var i streik fra 1.05.til 27.09.og dette resulterte i at Rikslønnsnemda avga kjennelse med samme resultat som øvrige ansatte, men med virkningstidspunkt for disse fagforeningenes ansatte fra 27.09.2022

Alta kommune valgte å gi lokale tillegg i kapitlene 3 og 5 med virkningstidspunkt 1.5.2022, også til disse fagforeningenes ansatte.

Alta kommune har store rekrutteringsutfordringer for flere av gruppene som har ulike tillegg. Kommunen valgte å ikke redusere tilleggene, men øke disse, samt utvide stillingsgruppene som mottar tillegg forhandlet frem i 2021, dette basert på revidert lønnspolitisk plan som ble vedtatt 05.09.2022. Tilleggene ble dermed lagt på toppen av tarifflønn.

For arbeidstakere plassert i Hovedtariffavtalens kapittel 3 og 5 fastsettes lønnen gjennom lokale lønnsforhandlinger. Kapittel 3 består av ledere, mens kapittel 5 består av akademikere. Alta kommune bruker KS sin beregningsmodell og resultat fra sentralt oppgjør i kapittel 4 som utgangspunkt for lokale forhandlinger i kapittel 3 og 5.

Lokale forhandlinger ble gjennomført i september. Det ble forhandlet for kapitlene 3 og 5. Forhandlingene ble gjennomført med godt klima og enighet mellom alle parter. Resultatet av forhandlingene ble gitt tilsvarende gjennomsnitt på 3,5 prosent eller mer på alle grupper i kapittel 3.

I kapittel 5 ble det gitt tilsvarende 3,1prosent .

Samarbeid og medbestemmelse

Grunnlaget for samarbeid, samhandling og medbestemmelse mellom arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiver, ligger i Hovedavtalens bestemmelser i kapittel 3. Det er forsøkt å legge til rette for godt samarbeid, gjennom involvering, drøfting, forhandling og medbestemmelse med fagforeningene. Det er utarbeidet et års-hjul for samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene. I 2022 ble alle planlagte aktiviteter gjennomført i tråd med års-hjulet, med unntak av drøfting av HMS, IA-avtalen og 10-faktor i første halvår.

Økonomirapportering drift

Sammendrag

Kommunekassens driftsregnskap for 2022 viser et netto driftsresultat på 77,1 millioner kroner. I forhold til driftsinntektene utgjør årets netto driftsresultat **3,2 prosent**, som ikke bare tilfredsstiller handlingsregelen på 2 prosent, men det er også det beste driftsresultatet for Alta kommune i hele perioden siden gjeldene handlingsregler ble vedtatt i 2015.

Avsetning av overskuddet justert for netto bruk av frie fondsmidler i løpet av året, fører til en økning av disposisjonsfondet fra 33,1 millioner til 105,9 millioner. Disposisjonsfondet utgjør dermed **4,4 prosent** av årets driftsinntekter og nærmer seg med det handlingsregelens grenseverdi på 5 prosent.

Netto lånegjeld som ligger på **82,4 prosent** av driftsinntektene, er nå på et nivå tilnærmet handlingsregelen på 80 prosent.

Så sent som i regnskapsrapporten for tredje kvartal meldte rådmannen om et forventet merforbruk i en størrelsesorden 10 millioner kroner. Den kraftige veksten på årets bunnlinje, som «redder» årets driftsresultat, kan hovedsakelig tilskrives et knippe vesentlige, men tildels uforutsigbare oppsider i siste kvartal. I tillegg har samtlige av de administrative tjenesteområdene et bedre driftsresultat enn de meldte i kvartalsrapporten.

Til tross for den solide oppsvingen i den samlede kommuneøkonomien i 2022 viser regnskapsresultatet at det fremdeles er rammeområder med betydelig avvik og merforbruk i forhold til den tildelte budsjettammen. Helse og sosial hadde et merforbruk på 4,3 prosent som tilsvarer 30,8 millioner. Oppvekst og kultur hadde et merforbruk på 1,9 prosent eller 12,7 millioner. Dette er utfordringer vi fremdeles må ta på alvor, og det pågående arbeidet med finne løsninger må fortsette.

Alt i alt tar vi med glede med oss dette eksepsjonelt gode driftsresultatet for 2022, og vi konstaterer at det er ett svimlende steg i riktig retning. Likevel må Alta kommune levere gode resultat i flere perioder fremover de neste årene, før vi med overbevisning kan si at vi har en solid og stabil økonomisk drift.

Dersom vi får dette til, vil vi langt på vei etterleve kommunelovens generalbestemmelse som fastslår at kommuneøkonomien skal forvaltes slik at «(...) den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid».

Finansielle måltall

Kommunen skal årlig rapportere om forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, samt om den økonomiske handleevnen ivaretas over tid. Bedømming av både stilling og utvikling innen kommuneøkonomien kommer blant annet til uttrykk gjennom finansielle måltall.

For Alta kommune er de viktigste finansielle måltallene nedfelt som handlingsregler i kommuneplanens samfunnsdel. Dersom de finansielle måltallene over tid ligger over den minste akseptable grenseverdien satt i handlingsreglene, vil det være en indikasjon på at den økonomiske handlingsevnen blir ivaretatt.

Handlingsreglene:

- Netto driftsresultat bør over tid være **2 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Disposisjonsfond bør over tid være minimum **5 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige **80 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Grad av egenkapital på investeringer bør over tid være på **30 prosent** av totale investeringskostnader.

I påfølgende avsnitt gis det en historisk oversikt over resultatutviklingen for måltallene i handlingsreglene. Måltallene er beregnet ut i fra grunnlagene i årsregnskapet for kommunekassen, det vil si ut fra et samlet grunnlag fra alle virksomheter under kommunens egne organisatoriske paraply.

Regnskapsresultat i kommunale foretak, interkommunale selskaper og aksjeselskaper der kommunen har eierandeler, er ikke medregnet i måltallene nedenfor.

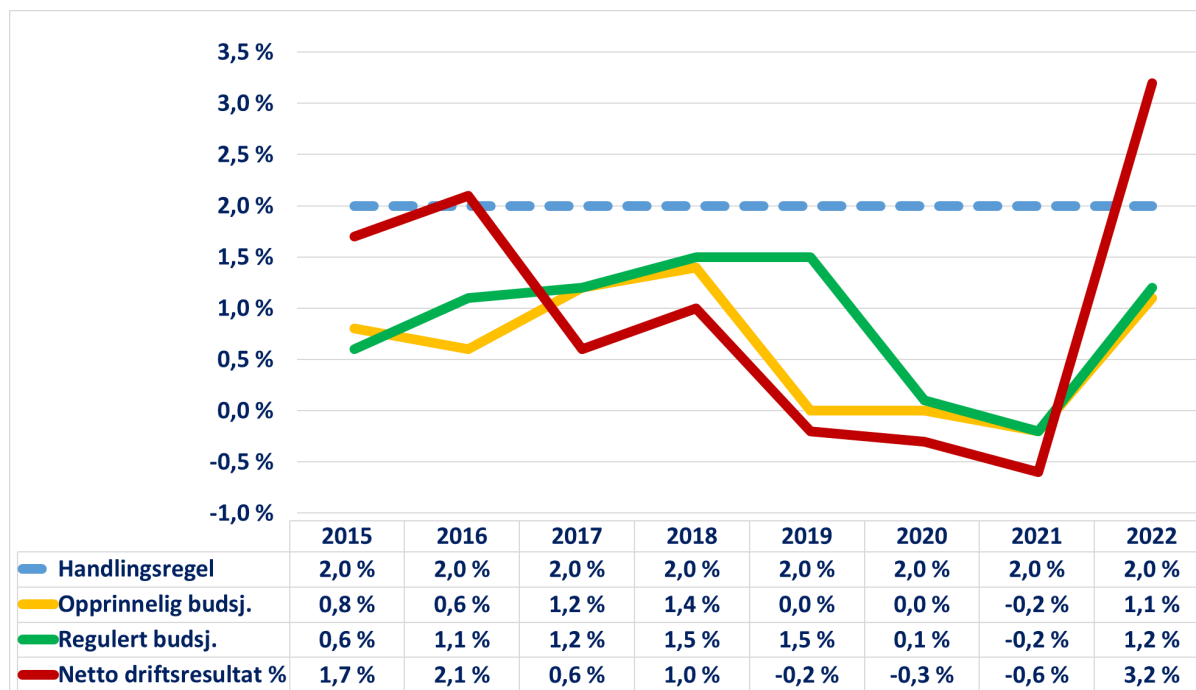
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er et av de viktigste forholdstallene i analysen av kommunens økonomiske stilling. Måltallet uttrykker hvor stor andel av årets driftsinntekter som er til overs etter dekning av årets drifts- og finansutgifter. Kostnader tilknyttet regnskapsmessig avskrivning holdes utenfor ved beregningen av måltallet.

Et overskudd i netto driftsresultat gir kommunen anledning til å sette av overskuddet til fremtidig bruk slik at midlene kan hentes frem dersom det i en senere periode blir behov for det. På den måten sikres den økonomiske handlefriheten også i perioder der den økonomiske lønnsomheten er lavere.

Det er åpenbart tilsvarende ikke bærekraftig dersom en kommune har høyere utgifter enn inntekter, og dermed går i underskudd over lengre tid.

Utvikling netto driftsresultat

Kommentar

For første gang siden 2016 er måltallet over grenseverdien i handlingsregelen på 2 prosent. Resultatet på 3,2 prosent er omlag 2 prosentpoeng bedre enn hva som ble lagt til grunn i både opprinnelig og regulert budsjett.

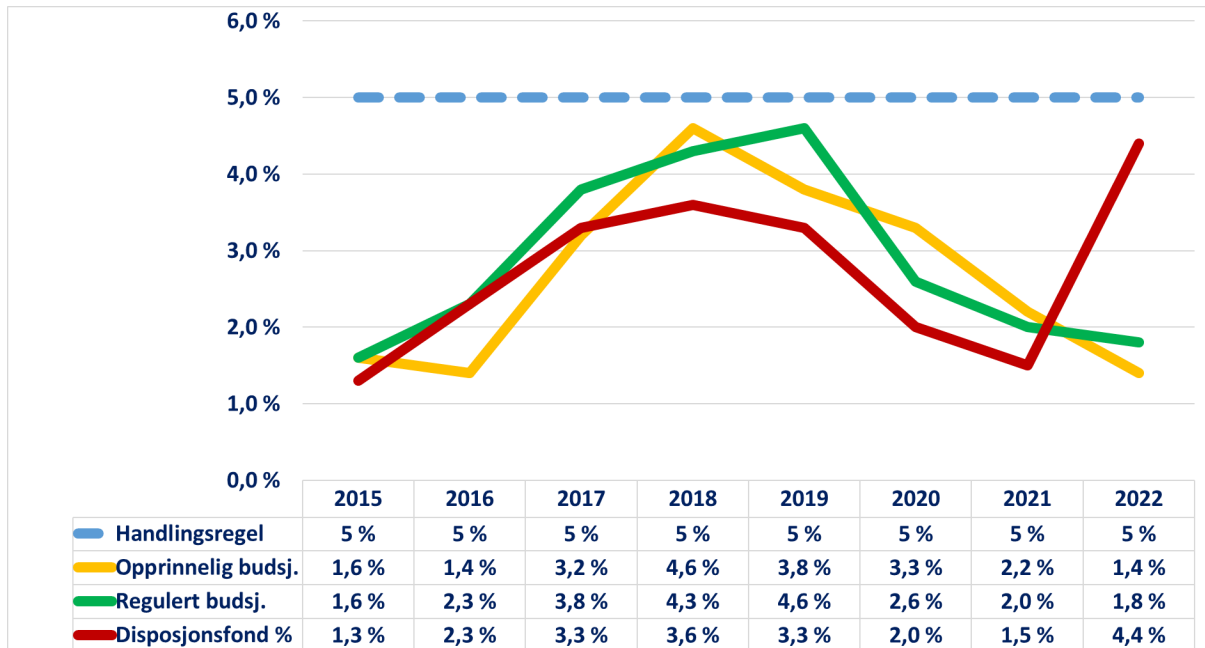
Selv om resultatet for 2022 isolert tilfredsstillende grenseverdien, slår handlingsregelen likevel fast at måltallet skal sees «over tid». I gjennomsnitt utgjorde netto driftsresultat 0,9 prosent de siste åtte år. Dersom vi begrenser beregningen til de siste fire år synker gjennomsnittet til 0,5 prosent. Vi trenger derfor gode resultat over flere perioder før vi tilfredsstillende tidsperspektivet.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfondet er i praksis kommunens bufferkonto. Midler på fondet står til kommunestyrets frie disposisjon. Kommunen bør til enhver tid ha oppsparte midler som kan hentes frem ved uforutsette hendelser som kan påføre kommunen svikt i inntektsevnen og/eller økte utgifter.

Jo større disposisjonsfondet er, desto mer av fondet kan anvendes til finansiering av investeringer uten at det påløper uakseptabel risiko tilknyttet fremtidig handlefrihet.

Utvikling disposisjonsfond

Kommentar

Handlingsregelen trekker en grenseverdi på minimum 5 prosent. Kommunen har helt siden handlingsregelen ble vedtatt i 2015 ikke klart å oppfylle dette kravet. Selv om vi i 2022 heller ikke når helt opp til grenseverdien er en andel på 4,4 prosent likevel det beste kommunen har oppnådd i hele åtteårsperioden. Spranget på 2,9 prosentpoeng opp er også den største enkeltendringen fra et år til et annet.

Avviksforholdet mellom budsjett og regnskapsresultatet gjenspeiler at det først og fremst er uforutsette oppsider i årets siste kvartal som har ført til den formidable økningen av disposisjonsfond i 2022.

Gjennomsnittsberegning for disposisjonsfond viser 2,7 prosent siste åtte år og 2,8 prosent siste fire.

Med en økning på 72,9 millioner i 2022 utgjør nå disposisjonsfondet 105,9 millioner.

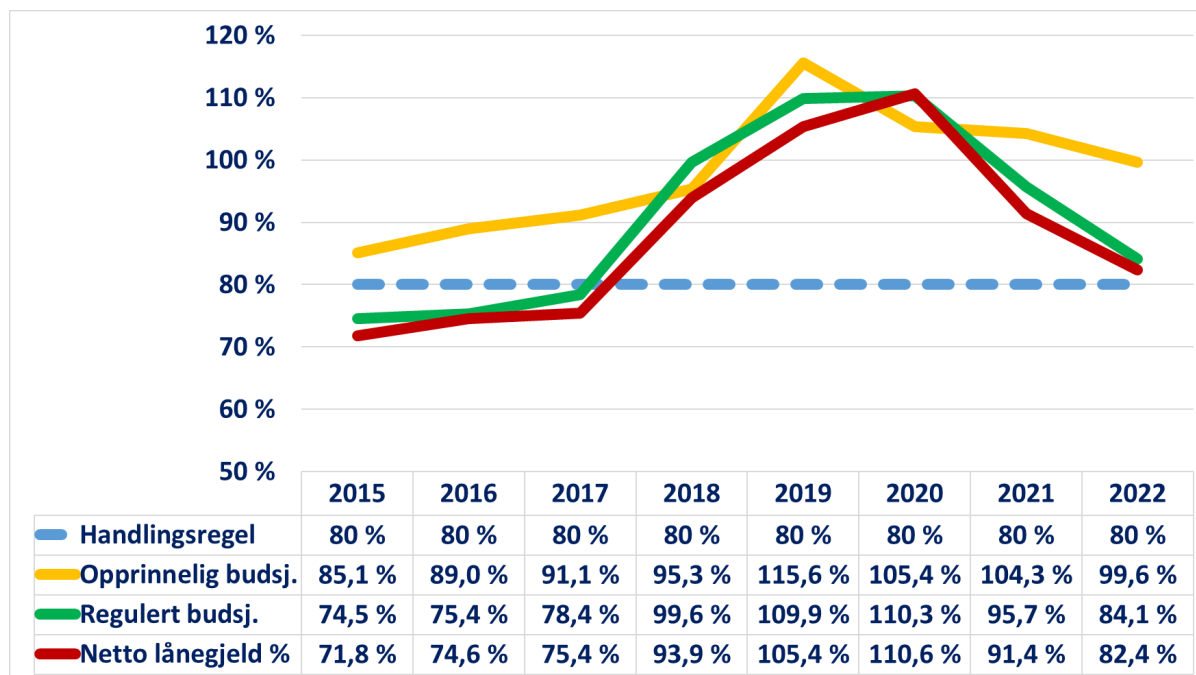
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld defineres som langsiktig gjeld fratrukket pensjonsforpliktelser. I tillegg korrigeres det for ubrukte lånemidler og videre utlån.

Størrelsen på netto lånegjeld har betydning for hvor store finansutgifter, herunder rente og avdragsbetalinger, som vil påløpe gjennom året. En høyere lånegjeld gjør blant annet kommuneøkonomien mer følsom for svingninger i rentemarkedet, særlig dersom en vesentlig andel av porteføljen består av avtaler med flytende rente. Et ubenyttet handlingsrom i låneevne utgjør også en form for økonomisk sikkerhet.

Hvilken gjeldsgrad i forhold til inntektsnivå som er akseptabel for den enkelte kommune, beror på en rekke forhold. Kommuner som er godt sikret med for eksempel store disposisjonsfond kan tenkes å akseptere en større risiko fra en økt gjeldsgrad sammenlignet med kommuner som står i en mer sårbar økonomisk stilling.

Utvikling netto lånegjeld

Kommentar

Også for prosent netto lånegjeld ser vi en oppside i 2022. Med 82,4 prosent ved årets slutt er kommunen tilnærmet på handlingsregelens grenseverdi på 80 prosent. Låneopptak og avdragsbetaling er i all hovedsak i tråd med regulert budsjett. Grunnen til opprinnelig budsjett skiller seg ut, er primært på grunn av at nye låneopptak ble vesentlig lavere enn hva som ble lagt til grunn høsten 2021.

I gjennomsnitt utgjør måltallet 88,2 prosent siste åtte år og 97,5 prosent siste fire.

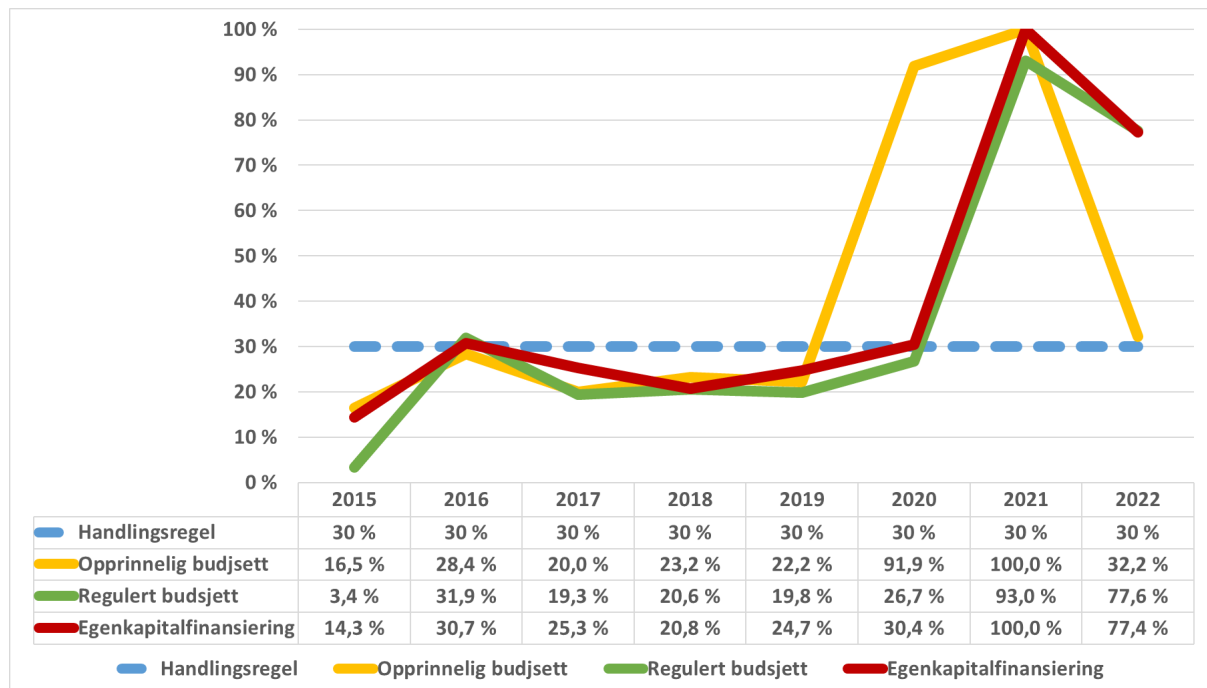
Ved utgangen av 2022 utgjorde netto lånegjeld omlag 1,99 milliarder.

Egenkapitalfinansiering av totale investeringsutgifter

Aktivitetsnivået for investeringer vil normalt variere fra periode til periode. For at kommunen skal ha en tilstrekkelig økonomisk gjennomføringsevne når investeringsbehovene melder seg, er det viktig at kommunen ikke pådrar seg så høy gjeld og finansutgifter at det fremtidig handlingsrommet krymper drastisk. Et andelskrav til egenkapital for å finansiere investeringene sørger for å begrense størrelsen på tilhørende låneopptak.

Dersom handlingsregelen etterlevs vil det i hovedsak medføre at finansutgiftene bærer en mindre risiko for å påvirke handlingsfriheten uforholdsmessig i negativ retning.

Utvikling egenkapitalfinansiering

Kommentar

Et minimalt forbruk av lånemidler i 2022 resulterer i at også årets egenkapitalandel ligger langt over minimumsverdien som er satt i handlingsreglene. Over tid utgjør måltallet i gjennomsnitt 58,1 prosent de siste fire år, og 40,4 prosent de siste åtte, men som en kan lese av grafen ovenfor er det særlig de to siste årene som trekker dette snittet opp.

Sentrale driftsforhold

Regnskapsresultat og avvik i budsjetttrammene

Beløp i 1000 kr

Ramme	Rammeområde	Regnskap 2021	Opp. budsjett 2022	Reg. budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik
108	Politisk virksomhet	9 219	8 656	9 208	9 028	180
109	Reserver	-31 079	12 610	-63 616	-80 091	16 475
110	Fellestjenesten	88 011	91 277	94 696	92 710	1 986
116	Samfunnsutvikling	15 789	18 928	20 506	17 986	2 520
210	Oppvekst og kultur	639 832	628 296	680 389	693 050	-12 661
300	Helse og sosial	688 386	605 345	719 741	750 565	-30 824
600	Tekniske tjenester	198 735	203 782	211 876	203 950	7 926
610	Selvkostområdet	-10 892	-14 829	-17 856	-17 878	22
730	Revisjonen	3 430	3 394	3 543	3 543	0
740	Havnevesen	1 727	1 728	1 620	1 620	0
750	Kirkelig fellesråd	9 796	10 325	10 325	10 325	0
800	Skatter og rammetilskudd	-1 617 400	-1 596 905	-1 706 107	-1 767 081	60 974
900	Renter og avdrag	136 841	130 672	142 102	135 328	6 774
940	Fonds	-8 194	19 000	23 000	76 371	-53 371
960	Avskrivninger	-124 201	-122 279	-129 427	-129 427	0
Totalsum		0	0	0	0	0

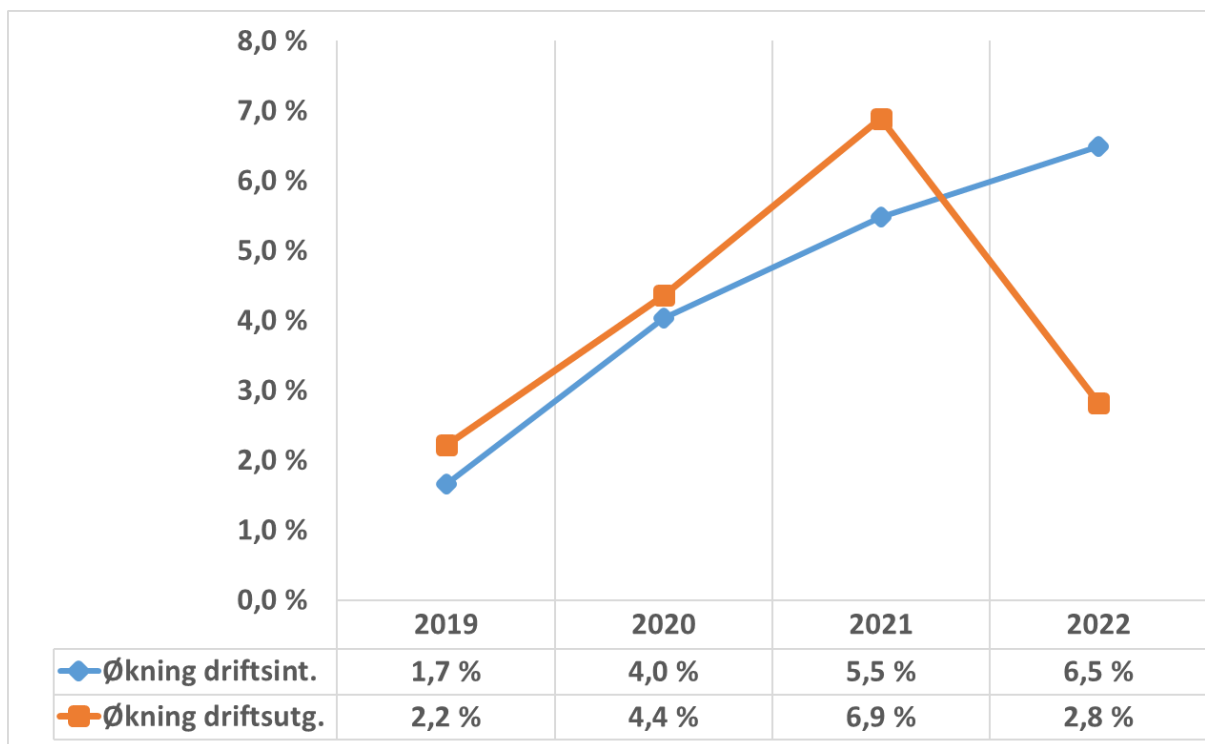
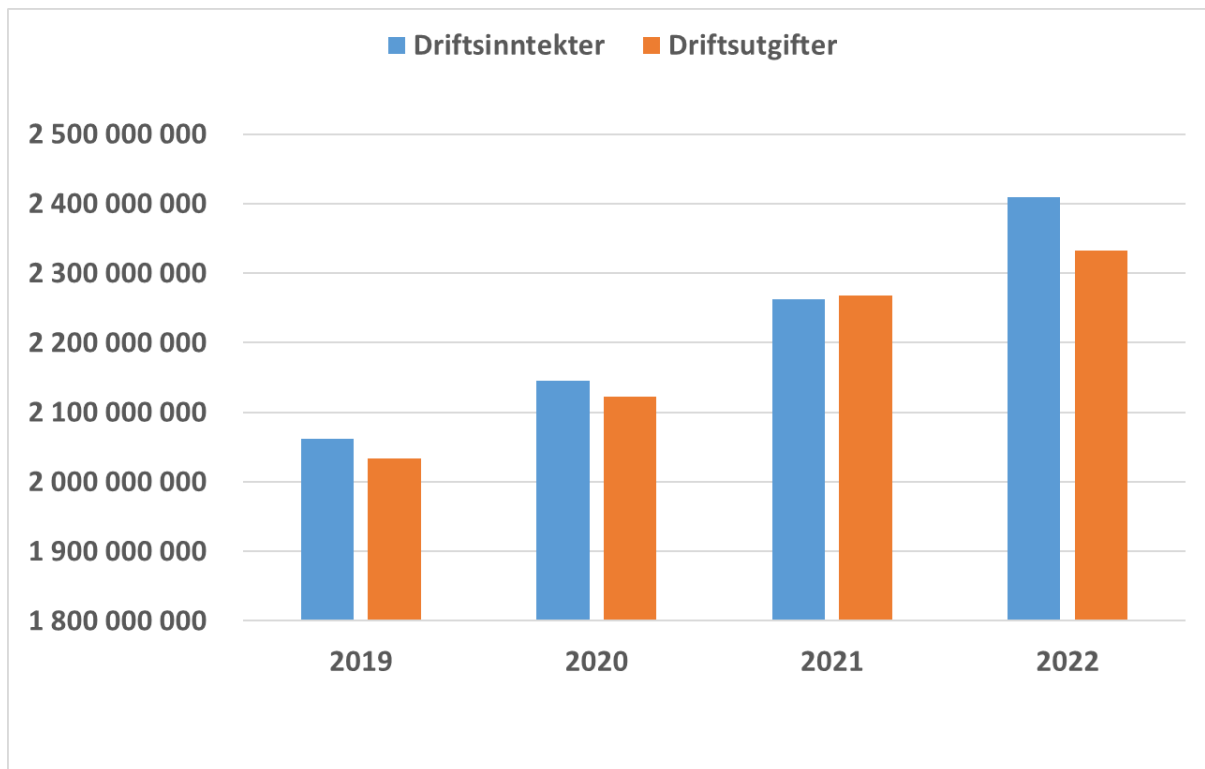
Kommentar

De administrative tjenesteområdene, det vil si ramme 110,116,210,300 og 600, har et samlet avvik på minus 31,1 millioner som tilsvarer 1,8 prosent overskridelse av budsjett. Sammenlignet med i fjor (2021) der de samme tjenesteområdene hadde et avvik i forhold til budsjetttrammen på 83,3 millioner, er dette en markant forbedring. Likevel er det fremdeles et stykke arbeid igjen for å tette tilsvarende avvik fremover.

Utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter

Ved å analysere utviklingen av den totale inntekts- og utgiftssiden i den kommunale driften over tid, vil vi se om økonomien trender i den ene eller andre retningen. Dersom utgiftene øker mer enn inntektene, vil kommunen på sikt få betydelige utfordringer dersom den skal opprettholde og videreutvikle de samme tjenestetilbudene. Om inntekten øker vesentlig mer enn utgiftene over tid, vil det kunne oppstå et ubenyttet handlingsrom som kanskje heller burde vært anvendt i driften.

Dersom øvrige økonomiske forhold er ivarettatt vil en optimal utvikling over tid være både stabil og tilnærmet lik på begge side. Først og fremst gir det god forutsigbarhet, som forenkler planleggingen og ivaretar gjennomføringsevnen.

Kommentar

Totalt øker de samlede driftsinntektene med 6,5 prosent fra 2,26 milliarder i 2021 til 2,41 milliarder i 2022. Til sammenligning øker de samlede driftsutgiftene med 2,8 prosent fra 2,27 milliarder til 2,33 milliarder. Det er første gang siden 2018 at inntektssiden har steget mer prosentvis enn utgiftssiden i

driftsregnskapet. Dette er et kritisk skifte ettersom det raskt økende utgiftsnivået de siste årene har utgjort en stor usikkerhet med tanke på fremtidig handlefrihet.

Det er ikke gjort større omstillinger i 2022 med tank på å øke inntekten, slik at effekten her kommer først og fremst av ekstraordinære forhold på tampen av året. Derimot skyldes bremsingen av veksten på utgiftssiden en iherdig innsats fra medarbeidere og ledelse til å følge opp tiltak og omstilling.

Dersom vi kan bevare et sunt forhold mellom økningen i utgiftene og inntektene i årene fremover vil vi kunne møte kommende utfordringer blant annet knyttet til endringer i demografi, skolestruktur og andre forhold langt bedre enn hva tidligere utsikter skulle tilsi. Men det krever en fortsatt aktiv og god innsats i hele organisasjonen.

Vesentlige avvik mellom regulert årsbudsjett og årsregnskap

Kommuneloven pålegger kommunen å rapportere om vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Verken lovgiver eller Kommunestyret har på et overordnet nivå trukket klare grenser for når et avvik er vesentlig.

Listen nedenfor er avgrenset til forhold på mer enn kr 5 millioner i forhold til budsjetttrammen for kommunen som en samlet enhet. Øvrige avvik som anses som vesentlige i forhold til hver av tjenesteområdenes enkelte budsjetttramme, belyses nærmere i tjenesteområdenes egne kapitler.

Merinntekt i inntekts- og formueskatt

Kommunens andel av skatt på inntekt og formue utgjorde tilsammen rett underkant av 712,7 millioner. I budsjettet er det lagt til grunn litt over 686,1 millioner. Avviket utgjør dermed et en merinntekt på cirka **26,6 millioner**. Avviket skyldes hovedsakelig at landsskatteveksten ble 4,9 prosentpoeng høyere enn prognosen som ble meldt i framlegg av statsbudsjettet i oktober 2022.

Merinntekt fra havbruksfondet

I budsjett for 2022 ble det lagt til grunn inntekt fra havbruksfondet på 31,3 millioner. Det endelige resultatet ble på 51,3 millioner som gir en merinntekt på **20 millioner**. Dette er betydelig bedre enn hva vi forventet etter en heller laber interesse fra oppdrettsselskapene i auksjonsrunden. Oppsiden skyldes dermed hovedsakelig en ekstraordinær bevilgning fra regjeringen.

Merforbruk på kjøp av tjenester som erstatter egen tjenesteproduksjon

Samlet merforbruk under artsserien «kjøp av tjenester som erstatter egen tjenesteproduksjon» utgjør **11,3 millioner**. Av disse er 8 millioner er bokført på helse, 2,7 millioner på oppvekst og resterende er spredt på resten av tjenesteområdene.

De største enkeltpostene innenfor artsserien er blant annet

- driftstilskudd - merforbruk 5,4 millioner,
- kjøp av tjenester fra staten - merforbruk 3,2 millioner
- kjøp av tjenester diverse - merforbruk 2,9 millioner
- kjøp av tjenester fra andre kommuner - mindreforbruk 1,8 millioner

Merforbruk på vikarbyråttjenester

Samlet utgjorde utgifter til vikarbyrå 35,4 millioner som tilsvarer **9,2 millioner** mer enn grunnlaget i budsjett. Dette er den største enkelt posten med merforbruk i 2022. Det er kun helse og sosial som har bokførte kostnader til vikarbyrå.

Merinntekt rammetilskudd

Mottatt rammetilskudd inkludert skjønnsmidler, Nord-Norge tilskudd og inntektsutjevning utgjør tilsammen 864,2 millioner. Det er **7,8 millioner** mer enn budsjettet. Differansen ligger i inntektsutjevningen og skyldes som tidligere nevnt den høye landsskatteveksten.

Mindreforbruk strøm

Det er bokført **7,4 millioner** mindre utgifter til strøm i forhold til hva som er lagt til grunn i budsjettet. Mesteparten av dette, nærmere bestemt 7,0 millioner, ligger under rammeområdet Tekniske tjenester som har ansvar får drift og vedlikehold av den kommunale bygningsmassen. Hovedårsaken til avviket er at det ble inngått en strømvtalesom har gitt eksepsjonelt gunstig avkastning. Virkningen vil vi også merke utover i 2023 og 2024.

Netto besparelse på finanstransaksjoner

Tilsammen utgjør besparelsen innen finans **6,8 millioner**. Fordelingen mellom økt renteinntekt og mindreutgift til rentekostnader er omtrent like stor, detaljene ligger i egen tabell under avsnittet finansinntekter- og utgifter.

På inntektssiden skyldes avviket at deler av renteinntektene var bokført med feil. De inngikk dermed ikke grunnlaget for beregning av prognose for fjerde kvartal. Avviket på utgiftssiden skyldes at renteoppgangen i fjerde kvartal ble litt lavere enn hva markedet hadde forventet.

Merinntekt integreringstilskudd

Integreringstilskudd ble netto **5,9 millioner** høyere enn budsjett. 6,3 millioner i merinntekt er bokført under ramme 800 og en mindreinntekt på 400 tusen på ramme 210. Årets totale bokførte integreringstilskudd inkluderer 8,4 millioner opptjent i perioden oktober-desember 2022, men som vi enda ikke har mottatt fra IMDI.

Mindreforbruk fastlønn

Samlet mindreforbruk på fastlønn utgjør **5 millioner**. De største differansene er fordelt slik

- 109 Reserver - 7 millioner mindreforbruk
- 210 oppvekst og kultur - 4,3 millioner merforbruk
- 600 Tekniske tjenester - 1,9 millioner mindreforbruk
- i tillegg til mindre differanser på resterende tjenesteområder.

Når det gjelder lønnsutgifter som helhet utgjør årets avvik et mindreforbruk rett i underkant av 4,0 millioner. Det inkluderer blant annet, fastlønn, egne ansatte på ulike vikarvilkår, bruk av overtid, utgiftsgodtgjørelser, og ytterligere.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud.	Rev.bud. 2022	Regnskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-16 597	-14 497	-28 315	-31 672	3 357	11,9 %
Utbytter	-1	0	0	0	0	0,0 %
Renteutgifter	59 298	55 387	77 594	74 260	3 334	4,3 %
Avdrag på lån	89 950	85 178	87 606	87 606	0	0,0 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	132 650	126 068	136 885	130 194	6 691	4,9 %

Kommentar

Norges bank har i løpet av 2022 hevet styringsrenten fra 0,50 til 2,75 prosent. Markedsrentene har naturligvis økt i takt med denne utviklingen.

Alta kommunes andel lånegjeld med fastrente har i løpet av 2022 sunket fra 55,1 til 37 prosent. Dette skyldes primært at enkelte fastrenteavtaler har løpt ut i perioden, men også nye lån er tatt opp med flytende rente, og har dermed ført til en liten forskyvning i andelen.

Økonomireglementet pålegger kommunen å ha en tredjedel av låneporteføljen bundet til fastrente. Ettersom vi nærmer oss denne grenseverdien må vi være ekstra oppmerksom på at vi ivaretar reglementet ved opptak av nye lån fremover.

Det er gitt forklaring til avvikene i forhold til budsjett for både renteinntekt og -utgift under avsnitt *Vesentlige avvik mellom regulert budsjett og årsregnskap*.

Kostra-analyse

Kommune-Stat-Rapportering (forkortet til **KOSTRA**) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Opplysningene hentes inn og publiseres årlig av Statistisk sentralbyrå. Opplysningene gjør det mulig å sammenligne ulike kommuners forhold til en rekke nøkkeltall.

I en økonomisk sammenheng er det naturlig å sammenligne Alta med øvrige kommuner i Nord-Norge som har et innbyggertall på mer enn 20 000. Det inkluderer Tromsø, Harstad, Narvik, Bodø og Rana. I tillegg sammenlignes vi mot et gjennomsnitt av alle landets kommuner med et innbyggertall mellom 20 000-30 000 innbyggere (Kostragruppe 9).

Finansielle måltall

	Alta 2022	Tromsø 2022	Harstad 2022	Narvik 2022	Bodø 2022	Rana Kostragruppe 2022	09 2022
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B) (Kommunekasse)	4,4 %	5,1 %	13,9 %	5,2 %	7,5 %	36,2 %	13,2 %
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt (B) (Kommunekasse)	3,2 %	1,2 %	3,4 %	2,6 %	4,0 %	8,9 %	2,0 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B) (Kommunekasse)	82,4 %	111,7 %	105,7 %	104,5 %	110,7 %	94,4 %	90,9 %

Når det gjelder de finansielle måltallene kommer vi høvelig godt ut i sammenligningen. Netto driftsresultat er 1,2 prosentpoeng bedre enn gjennomsnitt i kostragruppen. Blant kommunene vi sammenligner oss med direkte er vi nummer fire av seks. Samtlige foruten Tromsø ligger godt over anbefalt minimumsnivå på 1,75 prosent. Rana med sine 8,9 prosent skiller seg ut i øvre ende.

Alta har lavest prosentandel for disposisjonsfond, men vi har tilsvarende lav gjeldsandel.

Skatt og rammetilskudd

	Alta 2022	Tromsø 2022	Harstad 2022	Narvik 2022	Bodø 2022	Rana Kostragruppe 2022	09 2022
Frie inntekter per innbygger (kr)	73 972	62 673	68 099	70 583	63 450	66 129	65 678
Skatt på inntekt og formue Beløp per innbygger (kr)	33 433	37 230	35 395	33 715	38 345	33 051	34 971
Rammetilskudd Beløp per innbygger (kr)	40 538	25 443	32 705	36 868	25 106	33 078	30 707

For frie inntekter som utgjør sum av både rammetilskudd og skatt på inntekt og formue har vi også i 2022 det høyeste beløpet per hode med hele kr 11 300 mer enn Tromsø som har minst. Det er først og fremst rammetilskudd som trekker Alta opp på topp. Dersom en justerer for utgiftsbehovet i inntektssystemet vil differansen mellom høyeste og laveste beløp halveres men også da vil Alta komme ut som med høyeste beløp per innbygger.

Når det kommer til skatt på inntekt og formue ligger Alta under gjennomsnittet i kostraggruppe 9. I forhold til i 2021 hvor vi lå lavest av samtlige sammenligningskommuner, er vi i 2022 nummer fem av seks, med litt høyere skatteinntekter per innbygger enn Rana, og omtrent på nivå med Narvik.

Eiendomsskatt

	Alta 2022	Tromsø 2022	Harstad 2022	Narvik 2022	Bodø 2022	Rana Kostragruppe 2022	09 2022
Eiendomsskatt	76 251	258 692	89 275	145 835	216 228	89 316	1 584 394
Eiendomsskatt totalt Beløp per innbygger (kr)	3 577	3 317	3 585	6 778	4 060	3 438	2 334
Eiendomsskatten for en enebolig på 120 kvm (kr)	4 784	4 822	3 726	4 332	6 384	2 033	0

I 2022 var den generelle eiendomsskattesatsen i Alta på 7 promille . Det er i utgangspunktet samme nivå som Tromsø, Narvik og Rana. Bodø og Harstad hadde en generell sats på henholdsvis 5,20 og 5,50 promille.

For bolig- og fritidseiendom var satsene slik: Tromsø, Narvik og Bodø 4 promille. Harstad 3,3 og Rana og Alta 2.

Alta er den eneste av sammenligningskommunene som fritar nyoppførte bygninger jamfør eiendomskatteloven § 7 bokstav c.

I sum tok vi inn minst eiendomsskatt av alle, men per innbygger ligger vi på nivå med Harstad, men under både Bodø og Narvik. For *enebolig på 120 kvadratmeter* ligger Bodø høyest, deretter kommer Tromsø med Alta hakk i hel som nummer tre.

Kommunens tjenesteområder

Fellestjenesten

Fire ganger i året gjennomføres utvidet ledermøte. Her er det Fellestjenesten som gjennomfører et opplegg for å følge opp 10-faktor medarbeiderundersøkelse.

Viktige begivenheter

- Vi fikk på plass en kompetanseplan for hele Fellestjenesten
 - Nytt ansettelsesreglement ble utarbeidet
 - Ny kommunikasjonsstrategi ble vedtatt av kommunestyret
 - Inngikk vertskommunesamarbeid på IKT med Loppa og Kautokeino
 - Alta kommune bisto i gjennomføringen av 30 vigsler
-
-

Tjenesteområdebeskrivelse

Bemanning

Fellestjenesten hadde ved utgangen av 2022 en bemanning på 67,3 fordelt på følgende enheter

- Servicesenteret: 14,5
- IKT og digitalisering: 12
- Regnskap: 13
- Lønns- og ressursforvaltning: 10
- HR og organisasjonsutvikling: 6,8
- Budsjett: 4
- Rådmannskontoret: 7

I løpet av 2021 og 2022 er bemanningen i Fellestjenesten redusert med 4,5 årsverk. Reduksjonen er på Servicesenteret, budsjett, Lønn- og ressursforvaltning og på HR og organisasjonsutvikling.

Fellestjenesten arbeider primært mot fire målgrupper og har en felles støtte-, veileder- og fagfunksjon for hele organisasjonen. Den sentrale hovedoppgaven er å tilrettelegge for god politisk og administrativ styring, samt ivareta en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele organisasjonen.

Fellestjenestens primære oppgaver er å

- tilrettelegge for at de folkevalgte kan drive god politisk styring. Dette skjer blant annet gjennom utarbeidelse av politiske beslutningsgrunnlag og sekretariatstjenester.
- bistå rådmannen med å sikre god administrativ styring. Dette skjer blant annet gjennom å utarbeide helhetlige og koordinerte administrative beslutningsgrunnlag.
- å ha en sentral rolle med å tilrettelegge for at organisasjonen for øvrig kan utøve sine oppgaver på en effektiv måte, herunder et overordnet ansvar for å drive lederstøtte, veiledning og rådgivning for kommunens ansatte og ledere.
- yte tjenester direkte til innbyggerne, slik som for eksempel kommunikasjon og arkiv- og innsynstjenester.

Utvikling og utfordringer

Økonomi- og virksomhetsstyring

God økonomistyring er viktig for at Alta kommune skal ha en fremtidsrettet økonomisk bærekraft og være i stand til å gi gode tjenester til innbyggerne. Fellestjenesten sitt ansvar ligger i hovedsak på å ha gode systemer for oppfølging og rapportering, gi lederstøtte samt ha kontinuerlig fokus på effektiv bruk av ressurser. I hele 2022 jobbet vi med prosjektet "digitale verktøy" der kommunen tok i bruk flere funksjoner fra Visma og Framsikt. Målet har hele tiden vært å få gevinster som automatiserer og digitaliserer manuelle prosesser. Kommunen har nå tatt i bruk elektronisk innmelding av anskaffelsesbehov, e-bilag, også i forbindelse med kasseoppgjør, integrasjon mellom Visma og Folkeregisteret, og integrasjoner med andre forsystem som er nødvendig for god flyt i fakturadistribusjon og innfordring.

Innen lønns- og personalområdet har Alta kommune tatt i bruk digitale arbeidsavtaler for de aller fleste virksomhetene. Det innebærer at leder nå kan skrive digitale korttidsavtaler med e-Signering for den ansatte. Det er også innført varsling på arbeidsavtaler slik at leder får et varsel i Visma Enterprise før en arbeidsavtale utløper. Barnevernstjenesten skriver digitale reiseregninger, men på grunn av uforutsette problemer på overordnet nivå har arbeidet med innføring til resten av kommunen måtte utsettes til 2023.

Kommunen har i 2022 styrket arbeidet med miljøvennlige anskaffelser. Alta kommune stiller miljø- og klimakrav i alle vesentlige kommunale innkjøp av varer og tjenester.

Digitalisering

Samfunnet står overfor en rekke store og komplekse utfordringer i årene som kommer. Digitalisering og bruk av smart teknologi er sentrale virkemidler for å møte disse.

Økt selvbetjening og automatisering av tjenester skal føre til økt tilgjengelighet og en bedre brukeropplevelse. For å løse problemer med ugyldige brukerkontoer og adgangsrettigheter, har kommunen automatisert sin identitetshåndtering. Informasjon fra HR-systemet danner grunnlaget for opprettelse og stengning av brukerkontorer, samt at dette fører til mindre manuelt arbeid.

Alta kommune har deltatt i utarbeidelse av et regional digitaliseringsnettverk for Troms og Finnmark. Nettverket skal jobbe for utbredelse og innføring av nasjonale IKT prosjekter samt fremme bruken av nasjonale felleskomponenter. Harstad kommune blir vertskommune og Alta kommune blir deltakerkommune i samarbeidet.

Kommunen inngikk også vertskommunesamarbeid på IKT med Loppa og Kautokeino. Formålet er å skape et større og mer robust IKT-miljø som skal utnytte synergieffekter innen kostnader, driftsstabilitet og sikkerhet hos alle deltakerkommuner.

En ny telefoniavtale er forhandlet frem, og det har blitt gjort endringer i telefoniløsningene for å tilpasse seg nedleggelsen av analoge linjer hos Telenor. Dette arbeidet fører til lavere kostnader og nye utviklingsmuligheter innen telefoni.

Informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet

Det siste året har kommunene opplevd en betydelig økt sikkerhetsrisiko for sine IKT-systemer. Nødvendige risiko- og sårbarhetsanalyser er gjennomført og vurdert opp mot nasjonale retningslinjer. Dette har medført investeringer i flere sikkerhetsløsninger for å håndtere økt kapasitetsbehov og takle en økende mengde nye trusler. Blant annet er hovedbrannmur til skolene oppgradert.

Det er også arbeidet med flere løsninger for to-faktor pålogginger med mål om å konsolidere bruken mot flere fagsystemer og plattformer. Dette arbeidet vil fortsette i 2023.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverpolitikken er avgjørende for at Alta kommune kan rekruttere, utvikle og beholde kvalifisert arbeidskraft, stille krav til lederskap, utvikle medarbeidernes kompetanse og bygge en felles organisasjonskultur. Fellestjenesten har det koordinerende ansvaret for å implementere kommunens arbeidsgiverpolitikk, og tilrettelegge for at mål og strategier følges opp på en enhetlig måte i organisasjonen. I 2022 ble arbeidet med å utarbeide en ny arbeidsgiverpolitikk igangsatt. Det tas sikte

på at Alta kommunes nye overordnede arbeidsgiverpolitiske dokument fremmes for politisk behandling for det nye kommunestyret rundt årsskiftet 2023/2024.

10 faktor medarbeiderundersøkelse ble gjennomført i 2021 og fulgt opp i 2022. Undersøkelsen er ikke et mål i seg selv, men er mer et verktøy for utvikling. Ny medarbeiderundersøkelse vil bli gjennomført i 2023. I det videre arbeidet bør tall og resultater derfor settes inn i en større sammenheng. Dette for å se viktige sammenhenger mellom hva Alta kommune lykkes med og hvordan vi kan innrette innsatsen vår fremover for å lykkes enda bedre. 10-faktor er et viktig element for å støtte opp om kommunens arbeidsgiverpolitikk, og prosesser innen HR- og organisasjonsutvikling.

På bakgrunn av ressursituasjonen har det så langt ikke vært mulig å prioritere arbeidet med lederutvikling så høyt som det burde. I 2023 vil arbeidet med å utvikle en mer systematisk lederopplæring/lederutvikling re-startes. Det vil i april 2023 bli gjennomført en generelt opplæring rettet mot ledere som har behov opplæring eller gjenoppfriskning av basiskunnskap, som er sentrale i forholdet med de tjenestene Fellestjenesten tilbyr eller leverer.

Rekruttering

Kommunen har som de fleste arbeidsgivere utfordringer å rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft på de fleste områdene. Arbeidet med å beholde og rekruttere kompetent arbeidskraft har i 2022 blitt intensivert og en rekke tiltak er satt i gang.

På hjemmesidens underside «jobb og karriere», har det blitt utviklet en side der en kan lese mer om jobb- og karrieremuligheter i Alta kommune. Det er tatt nye bilder av Alta omsorgssenter, både innvendig og utvendig, som nå er tilgjengelig for bruk i blant annet stillingsannonser.

For å vise mangfold av yrker og for å gjøre oss mer attraktiv som arbeidsgiver overfor ungdommer ble det planlagt og gjennomført målrettede tiltak; I mars 2022 deltok kommunen på YO-messen i Alta. YO-messen i 2023 ble planlagt på slutten av 2022. Arbeidet rettet mot lokal ungdom medførte også at det ble arrangert en «minikonferanse» på Alta videregående skole i februar 2023.

I 2023 bør arbeidet med profilering styrkes. Både måten vi profilerer oss internt, på egen hjemmeside, i stillingsannonser og på eksterne arenaer skal ses nærmere på og justeres. Internt vil det i første omgang være innsats rettet spesielt rettet mot onboarding og offboarding. Innsatsen for å gjøre kommunen attraktiv blant ungdom videreføres. Ny minikonferanse og deltakelse på YO-messen vil bli planlagt i 2023 og gjennomført i 2024. Deltakelse i eller på andre eksterne arrangementer vil bli vurdert, for eksempel arrangement som romjulistreff og/eller deltakelse på relevante arbeidslivsrelaterede messer, konferanser med mer. Det er vedtatt å etablere en ordning med tre trainee-stillinger, som vi fortløpende vil evaluere.

Kommunikasjon

Kommunikasjon er et virkemiddel for å nå kommunens overordna mål, samt bygge tillit og engasjement i befolkningen vår. Fremtiden skal bygges sammen med innbyggerne og det stiller krav til hvordan Alta kommune kommuniserer.

Kommunene har plikt til å aktivt informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre utfører på vegne av kommunen.

I 2022 vedtok Kommunestyret ny kommunikasjonsstrategi, samt retningslinjer for bruk av sosiale medier. Strategien har fire hovedmål; engasjement og interesse, god informasjon, innovasjon og attraktivitet og digital utvikling. Viktigst av alt er at innbyggere og ansatte har tillit til kommunen, og opplever informasjonen vår som relevant, enhetlig og forståelig.

Kommunen har de senere år prioritert å ha en oppdatert hjemmeside, en aktiv Facebook-side, nyheter på intranett og en Alta-app i vekst. Arbeidet med overføring av informasjon fra gammel til ny hjemmeside har foregått i hele 2022, det har vært et tidkrevende og omfattende arbeid. Alle tjenesteområdene har hatt egne arbeidsgrupper som har jobbet med innhold og oppbygging av eget område på hjemmesiden. Målet med overgangen til ny hjemmeside har vært universell utforming og at brukeropplevelsen skal bli bedre. Dette arbeidet fortsetter også i 2023.

En intern arbeidsgruppe har dette året jobbet med anskaffelse av nytt intranett. Det er blant annet gjennomført en brukerundersøkelse i organisasjonen, som har dannet grunnlaget for en behovsliste. På slutten av året ble det bevilget penger til anskaffelsen, og nytt intranett skal være på plass i løpet av 2023. Et viktig bidrag for å styrke internkommunikasjonen.

I 2019 ble Alta kommunes redaksjon opprettet. I 2022 har det vært jobbet med å utvide denne gruppen slik at enda flere avdelinger er representert. Det er også utarbeidet et årshjul, samt regelmessige møter med agenda er gjennomført. Redaksjonen er kommunikasjonsrådgivers forlengede arm ut i organisasjonen, som igjen gjør at vi blir bedre på planlegging av informasjonsdeling.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	62 147	65 552	65 579	27	0,0 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	28 829	31 195	33 842	2 647	7,8 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 116	1 147	1 179	32	2,7 %
Overføringsutgifter	10 024	9 254	9 925	671	6,8 %
Finansutgifter	7 627	7 567	7 459	-108	-1,4 %
Sum Driftsutgifter	109 743	114 714	117 984	3 270	2,8 %
Salgsinntekter	-2 522	-2 607	-2 797	-190	6,8 %
Refusjoner	-17 465	-17 061	-17 661	-600	3,4 %
Overføringsinntekter	-1 693	-2 323	-2 819	-496	17,6 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-52	-13	-11	2	-20,0 %
Sum Driftsinntekter	-21 731	-22 004	-23 288	-1 284	5,5 %

Årsmelding 2022

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Netto resultat	88 011	92 710	94 696	1 986	2,1 %

Kommentar til status økonomi

Lønn og pensjon utgjør 66 % av rammen til Fellestjenesten. I 2022 hadde Fellestjenesten et sykefravær på 6,8 % . Som regel blir det ikke tatt inn vikarer ved sykefravær i administrasjonen, men det påløper gjerne overtid. Total så er det spart inn 0,6 mill. kr. på lønn og refusjon i 2022.

Fellestjenesten har store utgiftsposter som gjelder hele kommunen. Dette er kostnader kommunen har til blant annet økonomi- og saksbehandlingssystemer. I 2022 er det litt innsparing knyttet til lisenser. En annen stor utgiftspost er drift av IKT systemer, IKT sikkerhet og utstyr. Her er det innsparing på driftsaktiviteter som har vært utsatt grunnet begrenset kapasitet for gjennomføring i 2022 som for eksempel utskifting og vedlikehold av diverse utstyr. Også juridisk bistand og konsulenttenester er poster som ligger til Fellestjenesten, i 2022 ble det også her en liten innsparing i forhold til budsjett.

Inntektsiden i Fellestjenesten viser et avvik på 1,6 mill. kr. Refusjon fra fylkeskommunen knyttet til lærlingeordningen viser et avvik på ca. 1 mill. kr. kroner. Statsrefusjon på klimasatmidler viser et avvik på 0,3 mill. kr.

Oppsummert så har Fellestjenesten et netto mindreforbruk på nesten 2 millioner kroner.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Alta 2021	Alta 2022	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Prioritet							
Administrasjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	3 162	3 512	4 407	3 687	6 034	4 273	3 490
Administrasjon brutto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde andel av totale utgifter (prosent)	2,8 %	3,1 %	4,7 %	3,5 %	5,3 %	4,6 %	3,8 %
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	2 497	2 409	3 292	2 611	4 286	2 265	2 477
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	4 118	4 429	5 335	4 828	6 294	5 002	4 358
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	4,5 %	4,8 %	6,4 %	5,4 %	6,7 %	5,8 %	5,7 %

Nøkkeltallene i tabellen tar utgangspunkt i utgifter tilknyttet felles administrasjon og styring, fortrinnsvis under kostra-funksjon 120-administrasjon.

Det vil si at administrasjonsutgifter eller lignende som kan knyttes til bruk i et enkelt tjenesteområde, ikke vil inngå i grunnlagene for nøkkeltallene ovenfor. Isteden fordeles slike administrasjonsutgifter på de ulike tjenesteområdene etter faktisk forbruk.

I 2022 brukte vi 4,8 prosent av totale netto driftsutgifter til administrasjon og styring. Vi bruker mindre til dette formålet enn både gjennomsnittet i kostragruppe 9, samt øvrige sammenligningskommuner. I kroner per innbygger bruker kun Rana mindre enn Alta.

Når det kommer til hvem som hadde de laveste lønnsutgiftene i kroner per innbygger ligger vi som nummer 2 av 6 der kun Bodø hadde lavere lønnsutgifter til administrasjon og styring per innbygger enn oss.

Samfunnsutvikling

Skillemo næringsområde bygges ut i stor fart. Foto: Kronstadposten

Viktige begivenheter

- Alta Handelspark åpnet i november - 27 000 kvm med ulike varehus.
- Coop Obs! Bygg åpnet på Thomasbakken - 6000 kvm med byggevarer.
- 60 anløp av cruiseskip til Alta i 2022 - selv med pandemi i starten av året.
- Næringslivskonferansen i april bar bud om over 200 nye arbeidsplasser innen handel og IT.
- Flere virksomheter etablerte seg på Skillemo
- Skogheim Boligområde utbygd og tomter tildelt.
- Kommunens Næringsssjef de siste 32 år - Jørgen Kristoffersen - sluttet i stillingen.

Tjenesteområdebeskrivelse

Avdeling for Samfunnsutvikling (ASU) tilhører Rådmannes stab, og kanalisere mange viktige utviklingsprosjekter for Alta.

Avdelingen omfatter samfunns- og arealplanlegging, næringsutvikling, skog- og landbruk, grunnforvaltning, utbyggingsavtaler, folkehelse, boligservicekontor og ulike prosjekter. ASU har også arbeidsgiveransvar for veterinær tilknyttet Alta kommune, og vaktavtalen som er inngått med tjenesten.

Avdelingen er kommunens redskap for utvikling og vekst i Alta-samfunnet, og for politisk og administrativ ledelse i strategiske og overordnede saker vedrørende samfunnsutvikling.

I denne vide definisjonen inngår å ivareta kommunens interesser på flere samfunnsområder, som blant annet samferdsel og ikke minst ivareta Altas rolle i utviklingen i regionen. Avdelingen har en særskilt rolle i og følge med på samfunnsutviklingen lokalt, regionalt, nasjonalt for å ivareta kommunens interesser. I dette ligger også å være oppdatert på alt fra internasjonale trender, til samarbeid som påvirker samfunnsutvikling lokalt.

Det innebærer at avdelingen må inneha god kompetanse på flere fagområder, samt analytisk kompetanse som kan understøtte strategiske vurderinger i ulike saker.

Avdeling for Samfunnsutvikling er en del av rådmannens stab og skal ivareta utviklingsperspektivet i Alta kommune, utover den utvikling som naturlig skjer innen andre tjenesteområder. Avdelingens betydning for utviklingen i Alta må ikke undervurderes, selv om rammene er små sammenlignet med øvrige tjenesteområder. Gjennom dette tjenesteområdet kanaliseres og behandles planer og prosjekter som er av stor betydning for fortsatt vekst og utvikling i kommunen, og som dermed influerer sterkt på øvrige tjenesteområder og samfunnsutvikling.

Bemanning

Innenfor flere ansvarsområder er det bare 1-2 ansatte, noe som medfører sårbarhet ved utskiftning.

ASU hadde ved utgangen av 2022 22 ansatte fordelt på følgende fagområder

- Kommunalleder: 1
- Folkehelsekoordinator: 1
- Grunnerverv: 1
- Seniorrådgiver Utb.avtaler: 1
- Skogbrukssjef: 1
- Landbruk: 2
- Boligservicekontor: 6
- Næring: 2
- Plan: 7

Utvikling og utfordringer

I budsjettdokumentet for 2022 er flere sentrale utfordringer for samfunnsutviklingen i Alta beskrevet. En viktig faktor innen både offentlig og privat sektor er å få rekruttert nok personell med riktig kompetanse. Dette er en nasjonal utfordring, og det merkes.

Alta kommune som organisasjon har et særskilt fokus på dette og nye strategier utformes for å forbedre rekrutteringsarbeidet. Avdeling for Samfunnsutvikling har sammen med UiT - campus Alta - tatt initiativ til et rekrutteringsprosjekt. Det innledende arbeidet er kommet i gang og Alta Næringsforening og flere stor private virksomheter i Alta er invitert inn. Hensikten er å få frem jobbmarkedet i Alta, hvor bra det er å leve og bo her og markedsføre dette mot spesifikke grupper. Det er avgjørende at et slikt arbeid gjøres over tid og ikke som enkeltstående korte kampanjer.

Innen boligutvikling ble det i 2022 gitt 141 igangsettingstillatelser (IG) for oppstart av boligbygging. De senere år har dette tallet ligget på omlag 150 nye IG per år, men dette varierer litt med tidspunkt for oppstart av prosjekter. Ressebakken boligfelt i Talvik ble vedtatt i 2022, samt at kommunen jobber videre med Svennbakken/Falsen og Skoddevarre boligområder. Lille Komsa boligområde er tilnærmet ferdigstilt i 2022, og to av syv felt er tildelt. Flere private utbyggingsprosjekter er under utvikling og bidrar sterkt til at det fortsatt er en jevn og god boligproduksjon samlet sett. Et viktig ledd i kommunens boligpolitikk er å hjelpe unge inn på boligmarkedet. Boligservicekontoret er i 2022 utviklet videre og har også fått på plass to miljøvaktmestere, som så langt har vært svært vellykket. Det ble lånt ut omlag 100 millioner kroner i startlån i 2022, men behovet var enda større.

Næringsområdene på Alta høyden (privat) og på Skillemo er under utvikling. Næringsavdelingen har hatt flere tildelingsrunder i året som har gått. Utviklingsarbeidet og reguleringen av Skillemo II er startet opp, men vil ta noe tid før det kan realiseres ved utbygging. Det er derfor særdeles viktig at ikke alle tomter deles ut for tidlig på Skillemo del I, slik at kommunen har en reserve. Det er også inngått en "Gjennomføringsavtale" for tiltak på E45 - Mikkelgrinda - der veien må legges om og det skal bygges gang- og sykkelveg på strekningen som mangler. Dette er svært viktig å få på plass og er en forutsetning for videre utvikling på Skillemo.

Digitaliseringsarbeidet har i 2022 fortsatt i de prosjekter som er startet tidligere. DIGI Troms & Finnmark, VIA-senteret og Smarthuset er prosjekter som videreutvikles. Smarthuset ble formelt åpnet i 2022 (utsatt grunnet pandemi) og det er tydelig at regionale myndigheter verdsetter at Alta kommune tar initiativ i slike prosesser. Bruken av visualiseringscenteret kan bli bedre, både fra kommunens side, og ikke minst fra det private næringsliv. Her vil Smart Construction Cluster spille en rolle i å få til et økt engasjement.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	13 663	15 507	15 624	117	0,7 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 753	4 299	5 211	912	17,5 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	12	113	90	-23	-26,0 %
Overføringsutgifter	25 151	10 735	11 595	860	7,4 %
Finansutgifter	1 985	881	881	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	54 563	31 536	33 401	1 865	5,6 %
Salgsinntekter	-1 656	-3 410	-2 869	541	-18,8 %
Refusjoner	-36 936	-7 578	-7 481	97	-1,3 %
Overføringsinntekter	-1 000	-333	-333	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-63	-632	-633	-1	0,1 %
Sum Driftsinntekter	-39 655	-11 953	-11 316	637	-5,6 %
Netto resultat	14 909	19 583	22 085	2 502	11,3 %

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdet har et netto mindreforbruk på 2,5 millioner.

Dette er sammensatt av besparelse på flere enheter, både vakanser på stillinger i mellomfaser, ubrukte syke refusjoner som har gitt tjenesteområde merinntekt, og merinntekt på gebyrer for plansaker og private reguleringsplaner. ASU hadde også noe besparelse på konsulentkjøp fordi tjenesteområdet fører kostnadene direkte på prosjekter, som eks nye industriområder eller boligfelt.

De inngående søknadene på de generelle tilskuddsordningene ASU har til næringsutvikling, ble heller ikke brukt opp i 2022, her hadde man en besparelse på ca 0,5 mill. Boligservicekontoret har noe merutgifter, men det skyldes avtalen mellom stiftelsen og Alta kommune vedr ressursbruk. På veterinærvakt oppstår det jevnt over merkostnader til de eksterne veterinærene.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Alta 2021	Alta 2022	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Prioritet							
Byggesaksbehandling og eierseksjonering brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,2 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %
Byggesaksbehandling og eierseksjonering brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	348	290	290	235	383	367	304
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	143	126	48	70	131	83	89
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	0,1 %	0,4 %	0,3 %	0,6 %	0,2 %	1,2 %	0,4 %
Plansaksbehandling brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	0,2 %	0,2 %	0,4 %	0,2 %	0,4 %	0,5 %	0,3 %
Plansaksbehandling brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	269	275	352	258	403	425	251
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	93	292	191	417	165	826	243
Produktivitet							
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	19	17	60	34	45	48	29

Næringsutvikling

Vi har brukt mer ressurser enn øvrige sammenligningskommuner foruten Narvik til næringsutvikling tilknyttet landbruk, men i forhold til tall for kostragruppen som helhet, er vi omtrent på linje med gjennomsnittet.

For satsingen på øvrig næringsutvikling er nøkkeltallene opp ca 300 prosent i forhold til 2021, det vil si at vi for 2022 er tilbake på et normalnivå som før koronapandemien. Vi ligger på gjennomsnittet med resten av kostragruppe 9 i prosentandel brukt til dette formålet. Vi er nummer 3 av 6 blant de andre store kommunene i Nord-Norge når det kommer til beløp per innbygger.

Plan- og byggesaksbehandling

Alta hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 17 dager i 2022, med det er vi nummer en blant alle kommene vi sammenligner oss med, og hele 12 dager bedre en gjennomsnitt i kostragruppen. Med 0,2 prosent har Alta og Harstad de laveste kostnadene tilknyttet plansaksbehandling. Når det gjelder utgifter til byggesaker ligger Alta på 0,3 prosent som er like under gjennomsnittet i kostragruppe 9, men vi er på samme nivå som Tromsø, Narvik og Rana, men både Harstad og Bodø ligger knappe 0,1 prosentpoeng unna.

Oppvekst og kultur

De ansatte i barnehagene våre er flinke til å bruke nærområdet og tar barna med på tur.

Viktige begivenheter

Alta kommune vedtok høsten 2022 å styrke bemanningen i de kommunale barnehagene med 20 prosent per avdeling. Tiltaket er gjort for som et kompensierende tiltak for å dempe faren for stengte avdelinger i en tid der det er problematisk å finne vikarer.

Det ble i 2022 inngått avtale med ny leverandør av skole og barnehageadministrativt system. Det nye systemet heter Vigilo og vil være implementert i driften i løpet av første kvartal av 2023.

Alta kommune har fortsatt mobbetall under det nasjonale snittet og elevene viser positiv utvikling på elevundersøkelsen.

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet oppvekst og kultur har rundt 770 årsverk og består av i alt 31 virksomheter som alle styres av en virksomhetsleder med delegert ansvar når det gjelder faglig, personalmessig, administrativ og økonomisk drift.

Området ledes av kommunalleder med en nestleder, og en egen oppvekststab som jobber med skole- og barnehagesaker, samt utviklingsarbeid knyttet til forebygging og oppvekstvilkår for kommunens barn og unge.

Det er også en egen skolefaglig og en barnehagefaglig ansvarlig som har delegert fag- og personansvar for sine respektive områder. Virksomhetslederne i Kulturtjenesten og i Barn og ungetjenesten har egne administrative staber.

Tjenester og oppgaver

Tjenesteområdet for oppvekst og kultur omfatter barnehage, grunnskole, skolefritidsordning, barn og ungetjenesten og kulturtjenesten.

Barnehage

Alta kommune har totalt 26 barnehager, 12 kommunale og 14 private. Til sammen er det cirka 150 årsverk i de kommunale barnehagene, her iberegnet ressurspedagogene. Det er to ansatte i oppvekstadministrasjonen som jobber spesifikt med barnehagesaker, i tillegg til økonomirådgiver og andre som utfører oppgaver på barnehageområdet.

Skole

Det er 16 skoler i Alta. I tillegg er det en privat kristen grunnskole og en Montessoriskole. Tilsammen er det rett over 400 årsverk i Altas skoler. Det er også et integrerings- og kompetansesenter som jobber med opplæring, integrering og bosetting. Det er fire rådgivere i oppvekstadministrasjonen som jobber spesifikt med skolesaker, styrt av en skolefaglig ansvarlig som også er nestleder av tjenesteområdet. I tillegg utfører både økonomirådgiver og andre oppgaver på skoleområdet.

Kultur

Kulturvirksomheten har cirka 45 årsverk fordelt på biblioteket, kultursalen, kulturskolen, ungdommens hus, Utekontakten, Nordlysbadet, Talvik svømmehall og Aktiv By. Administrativt arbeides det med allmennkultur og idrettsaker, med to ansatte i stab inklusiv kulturleder.

Kulturadministrasjonen er også festivalkontor for festivaler og arrangementer. Kultur samarbeider tett med blant annet Alta museum, arbeider tverrsektorielt og har blant annet ansvar for kulturminneplan, veteranplan og arbeid og ansvar for samarbeidsavtalen med Sametinget for hele kommunen.

Barn og unge

Den tverrfaglige Barn og ungetjenesten har som formål å gi koordinerte og tverrfaglige tjenester basert på prinsippet «tidlig inn» både i forhold til alder og vanske. Tjenesten består av tiltaksteam, helsesøstertjeneste, PP-tjeneste, barneverntjeneste og Storbakken ungdomssenter. Det er cirka 95 årsverk inklusiv serviceadministrasjon og virksomhetsleder. Vi er også vertskommune for Loppa og Kvæningen både med PP-tjenester og barneverntjeneste. I tillegg drifter vi akuttvakta barneverntjenesten til Hasvik, oss selv samt samarbeidskommunene Loppa og Kvæningen.

Utvikling og utfordringer

Variierende resultater i Alta-skolen

Utfordringen i Alta-skolen er varierende resultater over år, og vi ser klare kjønnsforskjeller på både 5., 8. og 9. trinn. Trenden på alle tre trinn er at jentene har bedre leseferdigheter enn guttene, mens guttene trekker opp kommunens resultater i regning og engelsk.

Resultat fra nasjonale prøver, som ble gjennomført i høst, viser at mellomtrinnet ligger rett under det nasjonale snittet i lesing, regning og engelsk. Når man ser på tallene ut fra kjønn har guttene i Alta en positiv utvikling. Vi har for stor andel elever på laveste mestringsnivå i engelsk, og det er jentene som trekker ned resultatet. Jentene skårer fremdeles bedre enn guttene i lesing, men har hatt en tilbakegang i engelsk og regning de siste årene.

På 8. trinn er det positive resultater fra tidligere år. Elevene har samme snitt som landet for øvrig på alle tre områdene. I lesing ligger de faktisk over snittet for landet, og det er jentene som trekker opp resultatet. Hvis man sammenligner resultater basert på kjønn viser trenden at guttene har hatt bedre framgang i engelsk og regning de siste tre årene. Jentene har fremdeles bedre leseferdigheter enn guttene. Vi har færre jenter på det laveste nivået, og flere på det høyeste nivået enn landsnittet. Hele 42 % av jentene skårer på det øverste nivået i lesing.

På 9. trinn er resultatene både i lesing og i regning under nasjonalt snitt når vi ser begge kjønnene under ett. Vi har for mange elever på det laveste mestringsnivået i lesing enn ønskelig, og vi ser at også prosentandelen på de som er på de laveste nivåene er høyere hos oss enn i resten av landet. Som nevnt tidligere har jentene bedre leseferdigheter enn guttene, mens guttene har bedre regneferdigheter enn jentene.

Utviklingsfokuset dette året har stort sett handlet om å hvordan vi skal legge grunnlaget for den statlige satsingen "Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis" som sammen med "oppfølgingsordningen". Ordningene er initiert av Utdanningdirektoratet. Kompetanseløftet skal alle landets kommuner gjennomføre, mens ordningen med oppfølgingsordningen er et tilbud for de kommunene som enten har slitt med dårlige elevresultat eller har for stort sprik mellom skolene. For Alta er vi i den siste kategorien. Disse satsingene skal sees i sammenheng og løfte Alta-skolen til mere stabile prestasjoner i fremtiden.

Digitaliseringsstrategi

I 2022 har Alta-skolen fortsatt å jobbe med læring i henhold til læreplanverket og kommunens digitaliseringsstrategi for det pedagogiske arbeidet.

1. Rammefaktorer som inkluderer infrastruktur herunder nettverk, utstyr, programvare, digitale læringsplattformer, digitale læreverk og administrasjon av lisensstyring.
2. Visjon og strategi som inkluderer en tydelig visjon knyttet til hvordan teknologien skal støtte og forsterke målene for lærernes og elevenes læring. Sikre at vi jobber etter kommunens digitaliseringsstrategi for implementering og videreføring.
3. Profesjonsfaglig fellesskap som inkluderer kompetanseheving av ansatte, utviklingsarbeid i fellestid der skoleledere og lærere reflekterer, planlegger og vurderer elevenes læring i fellesskap.
4. Læring som inkluderer opplæring i verktøyet, kvalitetssikring av læring i henhold til kunnskapsløftet 2020 (Fagfornyelsen) som er det siste læreplanverket i skolen. Formålet er å sikre høy og lik kvalitet for alle elevene, inkludert læring og god vurderingspraksis.

Barnehagene i Alta

I 2022 ble det jobbet ut i fra en plan for implementering i barnehagene uten at vi hadde midler avsatt til innkjøp av utstyr og programvarer. En del utstyr som ble tatt i bruk var gjenbruk som ikke lenger kan benyttes i skolene. Utover dette har vi en plan for hvordan implementering av strategien skal skje i en gitt rekkefølge. Midler til dette bør innarbeides i fremtidige økonomiplaner.

Psykisk helseutfordringer

Vi har i 2022 hatt et stigende antall meldinger til barnevernstjenesten, og sakene er komplekse. Det som går igjen er vold i nære relasjoner, psykiatri og rus hos foresatte. Hos ungdom er det psykiatri, rus og skolevegring i hovedsak. Skolevegring og psykisk uhelse også hos yngre barn er et økende problem. Skolen har kartlagt at antallet barn som har skolevegring er økende og at utfordringsbildet rundt disse er massivt.

Det er et økende trykk på hele tjenesteområdet da flere saker blir overført fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Barneverntjenesten merker det særlig da det er i mange saker der ungdom har utfordringer pekes på omsorgsbasen. Det kan være forventinger om at de i økende grad skal plassere barn/ungdom eller at de må ha tettere oppfølging av barn/ungdom, som påvirker en allerede presset tjeneste.

Selv om tjenesten er presset har de likevel ikke fristbrudd, men de ser at tett samarbeid mellom tjenesteyterne er alfa og omega for å kunne lykkes i arbeidet. Vi må fortsatt jobbe godt med forebygging i kommunene, så sakene ikke får utviklet seg.

Alta har i 2022 tatt imot flere flyktninger. Flere av de har komplekse traumer og store hjelpebehov og mange saker bekymret til barneverntjenesten.

I 2022 ble ansvar for migrasjon og vaksinasjonssenter overflyttet til oss. Disse tjenestene holder vi på å bygge opp for å tilpasse tjenestene knyttet til behov, etterspørsel og oppgaver. Vi ser en økende etterspørsel på migrasjon sammenholdt med det økende mottaket av flyktninger i 2022 og fremover.

Det er utfordrende å få tilsatt helsesykepleier når vi lyser ut ledige stillinger. Det er sykepleiere som søker og vi avhengige av å få de inn på etter- og videreutdanning. Flere av våre nye landsmenn har store hjelpebehov og behov for hjelpetjenester. Det gir oss utfordringer da vi allerede er presset i forhold til kapasitet.

I 2022 fikk vi tilsatt en klinisk ernæringsfysiolog i tjenesten gjennom prosjektmidler fra HelseDirektoratet. En stilling som bidrar med viktig kompetanse inn i helsestasjon- og skolehelsetjeneste, og som sterkt ønskes videreført etter prosjektperioden i 2023.

Høsten 2022 har vært svært krevende for Helsestasjons- og skolehelsetjenesten, men også for de brukerne som skulle mottatt tjenester fra dette området. Mange nye oppgaver sammenholdt med mye langtidssykefravær og vakanse har medført at tjenesten i store perioder, og fremdeles, yter svært redusert tjenestetilbud både i forhold til skolehelse og helsestasjon. For skolene har dette fraværet av helsesykepleiere ute i virksomhetene vært et betydelig savn. Tallet på unge som har behov for å arbeide tett med helsesykepleiere er stort.

“Se meg tidlig” som samhandlingsmodell

Forebygging kan gi store gevinster i arbeidet med barn og unge som vokser opp i Alta. I 2022 har vi arbeidet videre med å implementere en samhandlingsmodell som beskriver kommunens ansvar for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge. Utviklingen av samhandlingsmodellen er en del av arbeidet som er utført etter at Alta kommune deltok i BTI (Bedre tverrfaglig innsats) i 2018-2020. Modellen beskriver hvordan forebygging og tidlig innsats for kommunens barn og unge sikres gjennom statlige føringer, kommunale planverk, samhandlingsarenaer, brukermedvirkning, dokumentasjon, evaluering, tjenesteutvikling og kompetanseheving. Samhandlingsmodellen beskriver hvordan kommunen imøtekommer og kvalitetssikrer arbeidet med forebygging og tidlig innsats på alle organisasjonsnivå; kommune-, tjeneste- og individnivå.

Implementeringsarbeidet vil pågå i flere år framover og skal sikre at kommunen har gode planer og systemer, tjenester som følger opp og samhandler, samt at ansatte innehar nødvendig kompetanse for å ikke svikte barn og unge som trenger det.

Organisasjonsutvikling og kommunikasjon

I 2022 har vi jobbet med organisasjonsutvikling på kommune- og tjenestenivå for å sikre at vi ivaretar kommunens ansvar på oppvekstfeltet. I løpet av 2022 har det kommet flere lovendringer som berører samtlige lovverk knyttet til kommunens ansvar for oppfølging av familier, barn og unge. Vi har jobbet med å utvikle samarbeidet på kommune- og tjenestenivå for å fremme samhandling og tidlig innsats på hele tjenesteområdet og tverrsektorielt med tjenesteområdet Helse og sosial, samt virksomheten koordinerende enhet. En del av organisasjonsutviklingen handler om å øke fokuset på brukermedvirkning og involvere både barn, ungdom og foreldre i større grad. Målet med å styrke samarbeidet er å dra nytte av kompetanse og kunnskap som tjenesteområdene besitter hver for seg og dra nytte av det i en større helhet. Vi ønsker å redusere silotenkningen og at vi arbeider hver for oss slik at våre innbyggere opplever en helhet og sammenheng i tilbudet vi skal levere.

Det krever fokus på hvordan vi involverer, imøtekommer og tilrettelegger våre tjenester. Til hjelp i dette arbeidet har vi de siste årene utviklet *Se meg tidlig* som system og overordnet strategi. Implementeringsarbeidet pågår. Det utfordrer vår organisasjon på flere områder. De systemene og verktøyene som implementeres skal sikre at oppfølgingen dokumenteres og at familier, barn og unge mottar hjelp og støtte i en tidlig fase av utfordringbildet. Samtidig og tverrfaglig innsats er

suksessfaktorer for å hindre utvikling som fører til større problemer for barn og ungdom. Kvalitet og forsvarlig tilbud i tjenestene som møter familier, barn og unge innenfor hele tjenesteområdet er avgjørende. Det gjelder fra oppfølging på helsestasjon i spedbarnstiden, gjennom barnehage- og grunnskoleløpet til gjennomføring av videregående opplæring.

I 2022 har vi fortsatt med videreutvikling av innbyggerdialog overfor vår målgruppe. Alta-appen er i utvikling og flere tar den i bruk. Vi har sikret drift gjennom kommunens kommunikasjonsrådgiver. I 2022 nådde vi over 3000 nedlastninger og mellom 800-900 aktive bruker per måned. Målsettingen er å forebygge utenforskap, fremme trivsel og trygghet, samt være proaktive i tjenestetilbudet. En stor del av målgruppa er vant til å orientere seg og samhandle på digitale plattformer. Alta kommune har i løpet av 2022 levert en kommunikasjonskanal som har gitt kvalitetssikret offentlig informasjon, nyheter fra lokale lag- og foreninger, samt nyttige artikler fra både kommunale og private aktører. I 2022 mottok vi ytterligere prosjektskjønnsmidler fra Statsforvalteren til videreutvikling av podkast for og med målgruppen.

Utfordrende å skaffe kvalifisert arbeidskraft

Barnehagene har det siste året vært sterkt preget av manglende søkere til ledige stillinger og vikarer. Høsten 2022 merket de at arbeidsledigheten i Alta var svært lav, noe som førte med seg at de allerede ved nytt barnehageår ikke fikk tilsatt kvalifiserte barnehagelærere og fagarbeidere i ledige stillinger. Vikarer fikk de heller ikke tak i.

NAV Alta har vært kontaktet for å få på plass et samarbeid, der de kunne informere arbeidsledige kandidater om behovet i Alta, samt at barnehagefaglig ansvarlig og to styrere inviterte til informasjonsmøte for disse. Det er avholdt to slike møter. På det første møtet kom fem kandidater, og de fikk rekruttert en av disse som vikar til våre barnehager. Til det andre møte gikk de bredere ut for å nå flere mulige kandidater. De var i media, hengte opp plakater på UiT og fortsatte samarbeidet med NAV. Til det siste møte kom en kandidat, vedkommende hadde allerede jobb, men ønsket å høre om mulighetene i barnehage. Her fikk de ingen nye vikarer eller ansatte.

Situasjonen har vært svært krevende for både kommunale- og private barnehager. Flere har hatt redusert åpningstid, og noen har stengt avdelinger. Styrerne melder at de i stor grad må være ute på avdelingen, som igjen fører til at alle deres oppgaver ikke blir utført. Pedagogene har ikke fått sin planleggingstid som er fire timer per uke. Møter har vært avlyst fordi driften har vært det viktigste. På bakgrunn av denne situasjonen utarbeidet vi en sak til hovedutvalget, der vi ba om å få styrket bemanningen i våre kommunale barnehager. Saken gikk gjennom i Kommunestyret og rundt desember 2022 fikk vi lyst ut disse stillingene. Per 24. januar 2023 har de fleste fått tilsatt og vi har merket en nedgang i reduserte åpningstider og stenginger i våre kommunale barnehager.

I PP-tjenesten har vi stor utfordring med å rekruttere ansatte med skolefaglig kompetanse. Omstillingen i Stat.ped fører til at mer komplekse saker skal løses lokalt og vi må stryke kompetansen i tjenesten for å kunne bidra inn i forhold til det som etterspørres.

Logopedsituasjonen er prekær. Vi mangler en stilling og det er nå opp til fire måneder ventetid for å få hjelp. Vi mottar flere klager i enkeltsaker på for lite timer og kontinuitet.

På bakgrunn av den krevende bemanningssituasjonen er vi nå i gang med en stor rekrutteringskampanje sammen med RSK Vest-Finnmark. Alle store byer og der det er lærer og barnehagelærerutdanning har hatt besøk av medlemmene i styret i RSK. Samtidig ser vi på denne situasjonen med bekymring, det at det ikke finnes folk, er en situasjon vi aldri har opplevd før. Dette fører til at vi som organisasjon og

Årsmelding 2022

kommune må tenke langsiktig både med tanke på rekruttering, men også i forhold til hva vi må gjøre for at våre virksomheter skal bli en attraktiv arbeidsplass.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	520 954	553 533	550 105	-3 428	-0,6 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	95 261	100 027	95 292	-4 735	-5,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	161 487	161 542	158 862	-2 680	-1,7 %
Overføringsutgifter	25 576	34 969	35 022	53	0,2 %
Finansutgifter	9 125	13 798	13 798	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	812 403	863 869	853 079	-10 790	-1,3 %
Salgsinntekter	-42 739	-43 015	-43 291	-276	0,6 %
Refusjoner	-115 786	-107 055	-108 304	-1 249	1,2 %
Overføringsinntekter	-8 344	-16 302	-16 667	-365	2,2 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 280	-6 465	-6 446	19	-0,3 %
Sum Driftsinntekter	-173 149	-172 837	-174 708	-1 871	1,1 %
Netto resultat	639 254	691 033	678 371	-12 662	-1,9 %

Kommentar til status økonomi

Budsjettrammen til oppvekst og kultur har et netto merforbruk på 12,65 millioner kroner i 2022.

Gjennom året har tjenesteområdet utarbeidet månedlige regnskapsrapporter for å varsle eventuelle avvik mellom budsjett og regnskap, og avviksprognoene har varslet et merforbruk i forhold til den samlede budsjettrammen omtrent som ved årets slutt.

Merforbruket kommer i hovedsak fra fellesutgifter oppvekst og reserver oppvekst, og skyldes at tjenesteområdets budsjettutfordringer er valgt samlet der. Det er budsjettert med innsparinger gjennom flere år på cirka 6 millioner kroner som ikke er gjennomført i oppvekst og kultur, skole og barnehage. I år har det også påløpt merforbruk på skoleskyss på rundt 2,5 millioner kroner. I tillegg ligger det et innsparingstiltak som kommer fra omstillingsprosjektet i 2020, på konsulentkjøp på cirka 4,8 millioner kroner som det ikke har vært mulig å få gjennomført dette året.

Barne- og ungetjenesten har i 2022 levert et meget godt resultat økonomisk med et mindreforbruk på rundt 6,2 millioner kroner. Flere av skolene ender året med merforbruk der det meste skyldes økte utgifter til variabel lønn og noe overtilsetting for å møte utfordringsbølgen med mange nye flyktningebarn.

Kultur har også merforbruk på rundt 0,4 millioner kroner, mens Alta Integrerings- og kompetansesenter har et mindreforbruk på rundt 1,3 millioner kroner. Barnehagene leverer i henhold til budsjett.

13 rapporteringsenheter har innsparing i forhold til budsjett

18 rapporteringsenheter har merforbruk

Samlet sett leverer tjenesteområdet et netto merforbruk på 12,7 millioner kroner. Dette utgjør rundt 1,8 prosent merforbruk i forhold til budsjett. Tjenesteområdet har ikke klart å sette inn tiltak som har gitt store nok resultater i forhold til utfordringene vi hadde ved årets begynnelse.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Alta 2021	Alta 2022	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Prioritet							
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	51,2 %	66,4 %	57,2 %	52,0 %	43,4 %	48,3 %	37,8 %
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)	21,6 %	7,1 %	6,4 %	11,3 %	18,9 %	12,3 %	14,6 %
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	27,2 %	26,5 %	36,4 %	36,7 %	37,7 %	39,4 %	47,6 %
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	12 071	13 944	13 434	11 146	15 979	13 083	14 059
Netto driftsutgifter til folkebibliotek (F370) AV Kultursektoren	7,3	8,6	9,8	10,0	12,3	9,8	13,5
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	12,2 %	12,1 %	14,5 %	13,1 %	11,3 %	13,9 %	12,4 %
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgif (B)	21,6 %	21,8 %	20,7 %	21,4 %	19,5 %	20,6 %	21,9 %
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	16 611	17 256	14 263	15 334	15 390	14 023	14 085
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	3,8 %	3,5 %	4,3 %	4,0 %	3,8 %	5,4 %	3,5 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)	157 388	157 275	197 687	192 241	193 217	189 209	172 159
Netto driftsutgifter til idrett (F380) AV Kultursektoren (B) (B)	7,8	5,7	10,9	8,1	1,6	13,8	8,7
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B)	8 941	9 826	12 269	10 532	6 164	5 747	4 603
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B)	4 135	5 488	2 335	2 418	2 282	602	3 550
Produktivit							
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	3 131,5	2 394,6	693,9	1 841,0	464,8	1 427,3	2 001,6
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil (202), per elev i grunnskolen	2 324	1 979	3 336	2 644	907	1 688	1 758
Elever per kommunal grunnskole	160	158	212	251	223	272	283

Årsmelding 2022

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	10,3	10,0	12,7	12,1	11,7	13,0	13,0
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn (B)	9,4	8,9	12,0	11,4	11,5	12,1	11,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn (B)	11,1	10,4	12,9	11,7	11,8	12,7	12,5
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn (B)	10,8	11,1	13,4	13,1	11,9	14,3	16,3
Skolelokaler Areal per bruker (m2)	26,0	36,2	0,0	21,2	21,7	22,4	19,0
Dekningsgrad							
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)	97,0 %	92,1 %	92,4 %	98,8 %	90,6 %	92,7 %	22,0 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	67,9	87,4	76,7	115,2	68,8	104,6	50,9
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	3 524	3 876	3 083	2 767	2 099	2 475	3 207

Barnevern

I forhold til 2021 var det i 2022 en vesentlig økning i andelen av netto driftsutgifter i forbindelse med *barn plassert av barnevernet* fremfor kostnader til hjelpetiltak eller tilsvarende for barn og familier der barnet ikke er plassert av barnevernet. Andelen utgifter til den generelle driftsdelen har holdt seg stabil. Sammenlignet med andre store kommuner i Nord-Norge er har Alta høyest andel utgifter til plasserte barn, og lav andel på ikke plasserte barn og øvrig saksbehandling.

Helsesøster

Alta har høyere dekning i årsverk per innbygger i gruppen 0-5 år enn Tromsø, Narvik og Rana. Tiltross for et solid hopp fra et nøkkeltall på 67,9 i 2021 til 87,4 i 2022 ligger vi fremdeles under gjennomsnittet for kostragruppe 9.

For andel barn som har fullført helse undersøkelse faller vi 4,9 prosentpoeng fra 2021 til 2022. Dermed er vi under gjennomsnittet for kostragruppen, men vi er på linje med både Tromsø og Bodø. Harstad skiller seg ut i positiv forstand med sine 98,8 prosent.

For selve utgiftsdelen bruker mindre enn gjennomsnittet i kostragruppen, men vi bruker mer per innbygger enn de kommunene som har en høyere andel utførte helseundersøkelser.

Barnehage og grunnskole

For barnehagene bruker vi en mindre andel av det totale budsjettet enn både Kostragruppe 9 og sammenligningskommunene foruten Narvik. I sum per innbygger i barnehagealder bruker vi vesentlig mindre enn kommunene vi sammenligner med. Tromsø, Harstad og Bodø bruker mellom 20 og 25 prosent mer per innbygger i målgruppen enn oss.

Når det gjelder grunnskole er situasjonsbildet omtrent motsatt, her er det Alta som bruker mest. I prosent av totalen ligger vi under gjennomsnitt i kostragruppen, men vi ligger over samtlige enkelt kommuner.

I sum netto driftsutgifter per innbygger ligger vi 12,1 prosent over neste kommune, og 6,6 prosent over kostragruppen. En ser av tallene at Alta bruker atskillig mer på inventar og utstyr enn de andre, for

undervisningsmateriell er vi nummer 3 av 6 av dem som bruker mest, og vi ligger omtrent på gjennomsnittet for kostragruppe 9.

Vi ligger langt under de andre kommunene når det kommer til antall elver per skole, dette gjenspeiles også i gjennomsnittlig gruppestørrelse som er mindre i Alta enn i resten. Vi har også mest skoleareal per bruker.

Vi har de desidert høyeste skyssutgiftene og vi ligger midt på treet når det gjelder netto driftsutgifter til skolefritidsordningen.

Kultur

Kultur har en lavere andel av totalbudsjettet enn resten av kommunene foruten Rana, vi ligger også skarpe 0,2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet i kostragruppen. I forhold til 2021 der Alta hadde 3,8 prosent til dette formålet, har det vært en nedgang i 2022 på 0,3 prosentpoeng.

Alta har lavest netto driftsutgifter til bibliotek, men har samtidig flere innbyggere per årsverk enn de øvrige kommunene.

Helse og sosial

Brukere ved Aspelund dagsenter ute på tur. Aspelund er ett av to dagsentertilbud i regi av Alta kommune

Viktige begivenheter

- Den 11.11. klokken 11.11 ble Alta omsorgssenter formelt åpnet av Statsforvalter og Ordfører
- I forbindelse med åpningen av AOS var det arrangementer en hel uke med konserter, omvisninger og foredrag
- Tidens første Frivilligbørs ble i desember gjennomført på AOS i regi av Alta Frivilligsentral
- På Helsesenteret ble det åpnet en egen øvingslab for øvelser i hjerte- og lunge-redning med mer
- Helse og Sosial fikk ansatt en egen Klinisk Ernæringsfysiolog som skal jobbe spesielt med ernæring for eldre
- Alta kommune ble kåret til årets Pårørendekommune under Pårørendekonferansen 21. september

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet Helse og Sosial (HS) hadde i 2022 cirka 800 årsverk fordelt på 870 ansatte. De ansatte er delt på 10 virksomheter og kommunalleders administrasjon.

Administrasjon og stab

Området ledes av kommunalleder og nestleder.

Kommuneoverlegene, kommunepsykolog og helsekonsulent er organisert under tjenesteområdet. Ansvar for miljørettet helsevern, smittevern og annet medisinskfaglig ansvar tilligger Kommuneoverlegene. I kommunalleders administrasjon inngår i tillegg rådgivere og prosjektansvarlige, Koordinerende Enhet, servicekontoret og kjøkken/kantinedrifta på helsesenteret, samt senterledelsen på Alta omsorgssenter (AOS).

Behandling av serverings- og skjenkesaker, beregning av vederlag for institusjonsopphold, refusjon for ressurskrevende tjenester og kjøp av tjenester fra private, ligger også til Helse og sosial.

Virksomhetene

Kommunene har et lovpålagt ansvar å sørge for helse- og omsorgstjenester til befolkningen, på områder som ikke skal dekkes av spesialisthelsetjenesten. Rammene for kommunenes tjenestetilbud er blant annet nedfelt i lov om helse- og omsorgstjenester, pasient- og brukerrettighetsloven og i ulike bindende avtaler med andre aktører. Virksomhetene styres av en virksomhetsleder med delegert ansvar når det gjelder fag-, personal-, administrativ- og økonomisk drift, og avdelingsledere med ansvar for hver avdeling.

Kortfattet oversikt over virksomhetene

- Hjemmetjenester - ansvar for hjemmesykepleie og tjenester i hjemmet.
- Sykehjem - langtidsplasser i institusjon.
- Omsorgsboliger - omfatter også Vertshuset og diverse enetiltak.
- Altagårdshagen - dagsenter, institusjonsplasser og omsorgsboliger for demente.
- Mestring og rehabilitering - korttidsplasser/avlastning og ergo/fysioterapitjeneste.
- Legetjenesten - kommunalt ansatte leger, sykehjemsleger, laboratoriet, spesialteam og drift av legekantor.
- Psykisk helse - forebyggende tjenester, ettervern, rus-arbeid og boliger for målgruppa.
- Tilrettelagte boliger - boliger for utviklingshemmede.
- Tilrettelagte tjenester - miljøarbeidertjeneste, Skansen aktivitetssenter og Sandfalltunet/tiltaksbasen.
- NAV Alta - kommunale tjenester i NAV, herunder gjeldsrådgivning, sosialhjelp og boliger til vanskeligstilte.

Utvikling og utfordringer

Det overordnede målet for Alta kommune er å legge til rette for at eldre og syke skal kunne bo lengst mulig hjemme, og sikre at de som trenger hjelp til bolig og aktivitet får det.

Koronapandemien preget 2022 mer enn vi forutså da vi lagde budsjettet. Tiltak som ekstra koronapersonell tilknyttet legevakta og eget telt for testing av pasienter varte til ut april, mens den ekstra luftveisbrakka utenfor Helsesenteret ble stående til juni. Direkte utgifter til testing og vaksiner ble kompensert av staten. Mangelen på helsepersonell og behovet for vikarer fortsatte fra årene før, og kostnader til dette utgjorde også en stor del av merforbruket på til sammen 33 millioner innen Helse og Sosial (HS).

Prosesser med nye omstillingstiltak ble igangsatt i løpet av året og stordriftsfordelene ved Alta omsorgssenter (AOS) ble synliggjort både gjennom regnskapsrapportering, og ved igangsetting av nye tiltak.

Utgangspunktet for Helse og Sosial i 2022 var i budsjettokumentet relatert direkte til strategiene for å nå målet om å gi gode og effektive helse- og omsorgstjenester. Dette var konkretisert gjennom avsnittene under.

Effektive helse- og omsorgstjenester

Utgifter per sykehjemsplass

Kostnad beregnet til direkte pleie var i budsjettet satt til 900.000 kroner for 88 langtidsplasser på AOS. Det var da planlagt en reduksjon på 200.000 kroner per plass, da en gjennomsnittsplass tidligere kostet 1,1 millioner kroner. Regnskapet viser at direkte netto kostnad per plass varierte mellom avdelingene (ulik brukerbetaling og vikarkostnader er noe av forklaringen.) Gjennomsnittet viste likevel en nettokostnad per seng per avdeling på 853.000 kroner. Dette inneholder ikke alle felleskostnader rundt AOS, men det er åpenbart at samlokalisering av flere sykehjem i ett bygg har gitt den forventede reduksjonen i pleiefaktoren.

Antall plasser på sykehjem

Planen i 2022 var å drifte med totalt 124 plasser. I perioder har det vært brukt dobbeltrom på korttidsavdelingene. Status ved årets slutt var at 33 av 44 plasser som skulle vært benyttet til korttids/avlastning er benyttet til pasienter med vedtak om langtidsplass. Antall liggedøgn for utskrivningsklarere pasienter økte fra 809 i 2021 til cirka 1500 i 2022, og medførte en utgift på syv millioner kroner. Det var 40 pasienter på venteliste for langtidsplass ved årets slutt og fem av disse bodde hjemme. Utviklingen har vært urovekkende, og alle tiltak som iverksettes må ha som mål å få ned ventelisten på langtidsplass. Statsforvalteren og Finnmarkssykehuset er også involvert i arbeidet, og det er gjennomført workshop og befaring hos andre kommuner for å få tips til konkrete tiltak.

Antall plasser Omsorgsboliger

AOS Follumshagen var planlagt med 54 omsorgsboliger for eldre, men 18 av disse rommene må nå brukes til omsorgsboliger for andre. Første etasje i Follumshagen består derfor av ni omsorgsboliger for fysisk funksjonshemmede brukere, og ni boliger for eldre utviklingshemmede (som var planlagt på Marienlund). Omdisponeringen av første etasje medførte 18 færre plasser til eldreomsorgen. En konsekvens av dette var at de nyeste boligene ved Vertshuset (16 boliger) fortsatt må driftes med bemanning, som også ga merforbruk for Virksomhet Omsorgsboliger. På Vertshuset er det inngått et samarbeid med Flyktningtjenesten for å skape økt aktivitet for beboere og språkpraksisplasser for fremmedspråklige. Fordi Vertshuset ble benyttet som mottaks-bolig for flykninger mistet vi bufferen på omsorgsboliger og avlastningsplasser for eldre.

Ressurskrevende tjenester og Marienlund/Kongleveien

En av de største utfordringene i Helse og sosial fremover er tjenester til yngre brukere under 67 år innen rus/psykiatri, og brukere med utviklingshemming/andre kognitive funksjonsnedsettelse. Vi har for kostbar drift av bemannede omsorgsboliger for begge disse brukergruppene. Arbeidet med omorganisering og mer effektiv drift er startet for fullt:

- Det ble utlyst ny konkurranse for BPA-avtaler høsten 2022 og det inngås nye avtaler med virkning fra 2023, som vil gi mer forutsigbare utgifter for kommunen. Antallet BPA-brukere har ligget rundt 10 de siste år.
- Bruken av enetiltak i psykiatrien er økende, og tjenesten har vurdert muligheten for å samle brukere og kutte kjøp av enkelttjenester fra eksterne. Dette er en krevende prosess som skal fullføres i 2023, og det blir viktig å ivareta brukermedvirkningen underveis. I samarbeid med spesialisthelsetjenesten må vi samtidig forsøke å finne bedre og rimeligere løsninger når vi må igangsette nye tiltak.
- For gruppen brukere med utviklingshemming/andre kognitive funksjonsnedsettelse blir byggingen av Marienlund bosenter et viktig tiltak for å demme opp for utgiftsøkningen. Byggingen av Marienlund bosenter er startet, og vil være klart til åpning i januar 2025, med to bygninger som gir totalt 16 heldøgns plasser (8+8) og ny voksenavlastning med to plasser. Planlagt omdisponering av fire eksisterende boenheter gir 12 nye boenheter netto.
- Kommunestyret vedtok å bygge seks nye boliger, som skal erstatte bygningsmassen i Kongleveien. Samtidig er oppdraget å redusere dagens drift med 20 millioner kroner. Det må gjøres ved en kombinasjon av lavere bemanning i egne tjenester, billigere kjøp fra private og kutt i tilskudd til ikke-lovpålagte oppgaver. I økonomiplanen er det lagt inn en rekke effektiviseringsgevinster. De nye kutt-tiltakene som kommer her, er konkrete framskrivninger vi ser er realistiske i forhold til dagens drift og budsjett.

Vi fremdyrker attraktive arbeidsplasser og nødvendig kompetanse

Utdanning og videreutdanning

Rekrutteringsproblemene er sterkt økende, og kommunen har økt rekrutterings-tillegget for sykepleiere for å tiltrekke attraktive søkere. Kvaliteten økes ved satsing på egne fagutviklingssykepleiere og vernepleiere. Muligheter for spesialisering, videreutdanning av egne ansatte og gode stipend- og stimuleringsordninger er stikkord for HS sin satsing. Det å bygge gode fagmiljø rundt AOS vil i seg selv gi mer attraktive arbeidsplasser, og oppbyggingen av en sterk intermedisær avdeling har også krevd høyt kompetente medarbeidere. Opplæringsprogrammet KlinOBS-kommune har gjort at blant annet 140 sykepleiere og over 300 helsefagarbeidere har fått kurs og opplæring i behandling av somatisk syke pasienter. Andre eksempler som kan trekkes frem er at 17 studenter i fjor startet på fagutdanningen Demensomsorg og Alderspsykiatri i Alta. Sykepleiere, vernepleiere, helsesykepleiere og leger får nå store deler av utdanningen sin med basis i Alta. Gjennom samarbeidsavtaler med Universitet i Tromsø og videregående forplikter HS og Alta kommune seg til å gi praksisplasser for flere studenter og lærlinger. Menn i helse har også vært en suksess og 12 deltakere har vært innom prosjektet i løpet av 2022.

Ny legeplan

Mangelen på leger forverrer seg stadig og nasjonalt er fastlegeordningen i ferd med å kollapse. Kommunestyret vedtok i september handlingsplan for Legetjenesten, der økt basistilskudd til næringsdrivende og kortere lister for fastlegene var et viktig moment. Alta kommune utvidet derfor med to legehjemler i 2022. Erfaring viser at det er lettere å rekruttere nye leger til offentlige stillinger, og vi ansetter også flere LIS-leger enn tidligere.

Forebygging i tjenesteproduksjonen

Brukerundersøkelser i Alta har vist at vi må bli bedre på å koordinere tjenester, gi god informasjon og tilpasse tjenestene til individuelle behov. Flere og bedre individuelle planer, og god samhandling har vært den overordnede strategien når vi nå har fått på plass Koordinerende Enhet. Vi har også fortsatt med å utvikle samarbeidet mellom Barn og Unge og Helse og Sosial. Barnekoordinator i full stilling kom på plass fra oktober.

For eldreomsorgen er det Leve Hele Livet-reformen som rammet inn satsingen i Alta kommune, og her ble det gjennomført omfattende prosesser som førte til handlingsplanen Kommunestyret nå har vedtatt. Her har Alta kommune i stor grad lykkes med å involvere hele organisasjonen i arbeidet.

Toppen Dagsenter ble åpnet høsten 22, og gir dagtilbud fem dager i uka til eldre med fysiske og somatiske funksjonsnedsettelse.

Gjennom prosjektmidler fra Statsforvalteren har kommunen startet opp et eget team for oppfølging av hjemmebonde eldre med rus og psykiske plager. Både hjemmetjenesten og Virksomhet Psykisk helse bidrar inn i arbeidet, som har fått en egen prosjektleder.

Samarbeidet om FACT-team ved Finnmarkssykehuset er kommet ordentlig i gang, og dette har gitt bedre oppfølging av noen av de brukerne som trenger mest oppfølging for rus- og psykisk helseproblemer. Fra juni-22 var teamet operativt.

Arbeidet med Pårørendestøtte- prosjektet har hatt spesielt fokus på barn som pårørende, og alle 7.-klassinger i Alta har fått besøk av prosjektet i løpet av skoleåret. Ekstra stas var det at Alta ble kåret til årets Pårørendekommune og vant prisen i skarp konkurranse med andre kommuner.

Frivillige aktører blir også svært viktige for å kunne gi et totalt bedre tilbud til brukerne, og her har både AOS og Vertshuset vært gode arenaer for samarbeid. Åpningsuka på AOS og oppstart av Alta Frivilligbørs er gode eksempler på dette.

Økt trygghet ved bruk av velferdsteknologi

Både innkjøp av utstyr til AOS og satsingen mot hjemmeboende med trygghetsalarmer og lignende fortsatte i 2022. Det er til sammen investert nærmere 27 millioner i Velferdsteknologi på AOS og i institusjonene våre.

Flere medisindispensere ble plassert hjemme hos brukerne, og bleiesensor med digital varsel var i bruk hos 10-12 sykehjemspasienter på flere avdelinger.

Smarthuset i Alta ble formelt åpnet 11. november. Smarthuset er nå på UiT - Campus Alta, og det inngås samarbeidsavtaler med UiT for å sikre at relevante fagmiljø og studenter blir involvert i det videre arbeidet.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	583 202	691 807	690 380	-1 427	-0,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	118 421	127 882	111 624	-16 258	-14,6 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	168 354	102 732	94 718	-8 014	-8,5 %
Overføringsutgifter	42 862	64 363	63 078	-1 285	-2,0 %
Finansutgifter	10 897	8 213	8 212	-1	0,0 %
Sum Driftsutgifter	923 736	994 997	968 012	-26 985	-2,8 %
Salgsinntekter	-60 928	-63 473	-63 706	-233	0,4 %
Refusjoner	-165 576	-173 799	-177 446	-3 647	2,1 %
Overføringsinntekter	-1 000	-1 000	-1 000	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-7 847	-6 160	-6 119	41	-0,7 %
Sum Driftsinntekter	-235 350	-244 432	-248 271	-3 839	1,5 %
Netto resultat	688 386	750 565	719 741	-30 824	-4,3 %

Kommentar til status økonomi

Budsjettrammen for Helse og sosial har et netto merforbruk på 30,8 millioner, 26,2 millioner mindre enn varslet etter 3. kvartal.

Merforbruket framkommer etter at alle kostnader som er covid-19 relatert er finansiert, og selv om det er tilført store summer i løpet av året i tillegg til det opprinnelige budsjettet.

Mestring og rehabilitering hadde mindreforbruk, de øvrige 12 rapporteringsenhetene har mer eller mindre merforbruk.

Områdene med størst merforbruk i forhold til budsjett er vikarbyrå (9,2 millioner), kjøp av institusjonsplasser (8,0 millioner) og belastning for utskrivningsklare pasienter (8,0 millioner). Vanskeligheter med å rekruttere og beholde på ansatte, har gjort at planlagte innsparinger er byttet ut med økte utgifter til vikarbyrå, private tilbydere og betaling for utskrivningsklare pasienter.

Mange av disse underliggende kostnadsdriverne tar vi med oss inn i 2023. Selv om det er planlagt og iverksatt tiltak som på sikt skal føre til mer stabil bemanning, ser vi at bemanningsproblemer hos legekantor, på sykehjem og i boliger vil vedvare.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Alta 2021	Alta 2022	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Prioritet							
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	35,6 %	36,1 %	34,9 %	38,6 %	41,4 %	32,6 %	39,1 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B)	27 378	28 613	24 051	27 637	32 609	22 157	25 134
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over (B)	206 746	211 563	183 130	143 894	160 217	143 790	133 588
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over (B)	810 768	848 313	735 609	526 585	551 565	510 858	455 355
Produktivit							
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 142 060	1 433 273	1 850 501	1 472 646	1 463 234	1 722 287	1 384 770
Økonomi							
Brukerbetaling for kommunale tjenester (253) Helse- og omsorgstjenester i institusjon	25 378	24 490	87 162	37 774	41 273	58 207	41 483
Brukerbetaling for kommunale tjenester (254) Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	2 755	4 103	8 648	5 098	5 526	4 836	4 440
Korrigerte brutto driftsutgifter (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon	144 160	189 096	780 088	264 422	307 251	546 686	306 656
Korrigerte brutto driftsutgifter (254) helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	367 921	401 315	896 205	373 432	397 798	627 255	379 431
Korrigerte brutto driftsutgifter (261) institusjonslokaler	27 149	25 895	80 395	47 779	36 609	47 503	29 843

Av kommunens totale netto driftsutgifter utgjør pleie og omsorg 36,1 prosent, dette er halvannet prosentpoeng mer enn gjennomsnitt i Kostragruppe 9, men samtidig lavere enn i Harstad, Narvik og Rana. Målt i kroner per innbygger er det kun Narvik som ligger med et høyere forbruk enn oss. For sosialektoren (nøkkeltallet vises ikke i tabellen) utgjør andelen 5,6 prosent.

Samtlige kommuner vi sammenligner med, foruten Tromsø, har en betydelige større andel eldre enn det vi har. Det gjelder både over 67 og over 80. Ettersom vi har vesentlig færre i hovedmålgruppen for brukere av pleie- og omsorgstjenester, men likevel bruker tilnærmet lik andel per innbygger totalt, og samtidig bruker en lik andel av den totale utgiftskaken, vil det nødvendigvis utgjøre mer per person i målgruppesegmentet. Men på den positive siden så er enhetskostnadene pr innbygger fra 67 og opp lavere enn i 2021 når vi justerer for inflasjon med deflator.

Brukerbetalinger ligger lavere i sum enn de andre kommunene, det kan også delvis forklares med at demografien vår skiller seg vesentlig fra de andre. En kan korrigere for forskjeller i brukermassen, men likevel er dette et forhold som fordrer en nærmere analyse.

Tekniske tjenester

Ny dagsturhytte på Nordtoppen ble åpnet i 2022

Viktige begivenheter

- ny digitaliseringsstrategi med tiltak på plass for tjenesteområdet
 - åpning av Alta omsorgssenter
 - Alta Museum fikk oppgradert fasaden
 - strømvartalen som reduserte strømprisene for 2022
 - boligbygging i Tøllefsvei boligfelt ble igangsatt
 - VA-anleggene i Talviksvingen ble rehabilitert og tatt i bruk
 - Alta kommune ble re-godkjent som trafikksikker kommune
 - utskifting av gatelysanlegg til LED armaturer fortsatte
 - elvekryssing med hovedvannledning Elvestrand/Holmen og Jordfall/Øvre Alta ble utført
-
-

Tjenesteområdebeskrivelse

Tekniske Tjenester (TT) hadde i utgangen av 2022 samlet 167,7 stillingshjemler fordelt på følgende enheter/virksomheter:

- Administrasjonen: 2
- Kommunalteknikk: 42
- Miljø, Park og Idrett: 7 + sommerhjelp
- Kommunale Bygg: 28,4
- Brann og Redning: 26
- Oppmåling og Byggesak: 12
- Renhold: 48,3

Antall stillingshjemler er likt med det vi hadde i 2021.

Tjenester og oppgaver

Tekniske tjenester ledes av kommunalleder og har følgende syv virksomheter som ledes av virksomhetsledere; Kommunalteknikk (vei/gatelys/parkering, vann, avløp og renovasjon), Miljø, park og idrett, Kommunale Bygg, Brann og redning, Oppmåling og byggesak, Renhold og Bygg- og eiendomsutvikling.

Tekniske tjenester har en viktig rolle som samfunnsaktør i arbeidet med kommunens infrastruktur, beredskap, bygningsmasse og saksbehandling. Det jobbes hver dag med å utvise skjønn innenfor det til enhver tid gjeldende lovverk. Administrasjonen utreder for hovedutvalg for tekniske tjenester og miljø, formannskapet og kommunestyret. Tekniske tjenester har ansvar for gjennomføring av politiske vedtak og utarbeidelse av områdets planverk.

Tekniske tjenester har mange oppgaver som spenner over flere ulike fagfelt. Tekniske tjenester leverer på områder som har en vesentlig betydning for kommunens innbyggere og næringsliv. Tjenestene er rettet mot et mangfold av oppgaver knyttet til saksbehandling, forvaltning, vedlikehold, driftsoppgaver, prosjektarbeid og utvikling. Tekniske tjenester er en viktig samfunnsaktør og skal utøve god service, godt håndverk og stå for god og likeverdig saksbehandling.

Tekniske tjenester bistår gjennom sin drift og vaktordninger all kommunal tjenesteyting, innbyggere og næringsliv 24 timer i døgnet, året rundt.

Tekniske Tjenester er en viktig bidragsyter til at samfunnsdelens hovedmål om miljø og bærekraftig utvikling, samt livskvalitet og velferd oppnås på en fullverdig måte i Alta kommune og leverer tjenester som befolkningen er helt avhengig av.

Utvikling og utfordringer

Digitaliseringsstrategi

Hovedutvalget vedtok høsten 2022 en digitaliseringsstrategi med tiltaksplan for Tekniske tjenester 2023-27. Dokumentet inneholder tiltak for kommende økonomiplanperiode basert på Alta kommunes Smartby-strategi. Summen av tiltak vil kunne gi tjenesteområdet et økonomisk handlingsrom som kan være med å ivareta dagens vedlikeholdsbehov og fremtidens aktivitetsnivå. Tjenesteområdet har etablert en ny *faggruppe for digitalisering på TT* som møtes en gang i måneden for å behandle digitale utfordringer/spørsmål på tjenesteområdet.

Tjenesteområdet har i 2022 jobbet aktivt med å løse flest mulig oppgaver digitalt med bakgrunn i vedtatt tiltaksplan. Målet har vært å redusere interne kostnader, øke kvaliteten på tjenestene til innbyggerne, og i tillegg frigjøre tid i egen organisasjon til lovpålagte oppgaver og vedlikehold.

Rekruttering

Rekruttering av rett kompetanse var og er en av de største utfordringene for tjenesteområdet. Vi har i 2022 erfart at det er få søkere til tekniske stillinger innenfor tjenesteområdet. Lokalt konkurrerer vi med store konsern, det gjelder både fagarbeider- og ingeniørstillinger, der vi ikke kan konkurrere på lønnsbetingelser. Til lederstillinger er det også vanskelig å rekruttere, og utlysning av stillingen som virksomhetsleder kommunale bygg ble trukket tilbake med bakgrunn i begrenset søkergrunnlag. I den anledning har vi startet arbeidet med å beholde og utvikle kompetansen vi allerede har, i tillegg til å være aktiv med rekruttering og trainee-stillinger ovenfor skoler og utdanningsinstitusjoner

Ryddig, pent og trivelige omgivelser

Det satses på å ha et ryddig og pent sentrum med høy standard på uterommene, og vi planter årlig ut 16 000 egenproduserte sommerblomster og stauder. Satsingen på folkehelse gjør at vi i 2022 oppgraderte lekeplasser og skolegårder for å få flere barn i aktivitet. I Altas nærområder er flere stier og trimrunder i terrenget blitt mye slitt og gjørmete. Styrking av stienes bæreevne ved grusing og klopplegging hadde høy prioritet i året som gikk. Vi har også prioritert å skifte ut gamle armaturer til LED armaturer i lysløyper og på turstier. Det har gitt bedre lys og trivsel, samt redusert strømforbruk.

Vann og avløp

Vannforsyningen til abonnentene var i 2022 stabil og med drikkevannskvalitet innenfor Drikkevannsforskriftens kvalitetsbestemmelser. Det har vært få akutte tidsavbrudd i vannforsyningen. Lekkasjeprosenten er fortsatt for høy.

Det mest krevende med avløpsdriften er tilstoppinger i ledninger med følgeskader i boliger. Også i 2022 opplevde vi det. Avløpsrensaneanleggene driftes innenfor utslippskravene gitt av vår forurensningsmyndighet. Rehabilitering av ledningsanlegg og kummer både innen vann og avløp har vært prioritert.

Vertskommunesamarbeid

Virksomheten Oppmåling og byggesak har i 2022 inngått ny treårig avtale med Hammerfest kommune om oppmålingstjenester. Det er gjort innenfor eksisterende bemanning, og bidrar til årlige økte inntekter til Alta kommune på 400 – 600 tusen.

Vertskommunesamarbeidet med Loppa kommune for brannvesenet går videre. Det var en del utfordringer med kommunikasjon og rutiner for administrativ drift, men beredskap og forebyggende fungerer bra. Inntekten på dette samarbeidet er på 0,7 millioner kroner.

Ny virksomhet – Bygg og eiendomsutvikling

Virksomheten Bygg- og eiendomsutvikling ble opprettet i 2022 og med mange spennende prosjekter på blokka ble det rekruttert en ny prosjektleder til teamet. Vi har nå fem prosjektledere som styrer kommunens investeringsprosjekter og ivaretar bygherrerollen under utbygging, frem til overlevering og drift. Virksomheten bidrar også i konseptutvikling og tidligfasevurdering slik at bestillerenhetene får konkretisert sitt investeringsbehov så tidlig som mulig. Virksomhetens visjon er å fremstå som en profesjonell byggherre som utgjør en forskjell for de ulike tjenestoområdene de bistår.

Skolestruktur er et av prosjektene som har preget 2022. Vi har gjennomført en rekke utredninger og rapporter, som grunnlag for den fremtidige skolestrukturen i Alta. Et annet prosjekt som har sett dagens lys inneværende år er rådhuset. Store utfordringer med bygningsmassen har tvunget frem kartlegging og utredning for et nytt fremtidig rådhus.

Listen over ferdigstilte prosjekter i 2022 er lang. Vi har utbedret kaia ved Alta havn, etablert gjerde på Ekornsvingen sykehjem, bygd om «nye» lokaler til driftsbasis på helsesenteret, renovert klasserom på Tverrelvdalen skole, utbedret taket på AUSK, skiftet ut lysene i Finnmarkshallen, revet den gamle bygningsmassen på Marienlund og igangsatt bygging av nye omsorgsboliger på Marienlund.

I tillegg til realisering av prosjekter har vi hatt flere under planlegging. Her nevnes ombygging av E4, nytt brannøvingsfelt, parkeringshus på sentrum, Altahøyden industriområde, parkeringsplass på Alta omsorgssenter, nytt bygg i Kongleveien, aktivitetspark på AUSK, maling av Altagårdshagen og nytt vognskur i Guovvdas Manaigardi.

En av de store milepælene dette året vil uansett være den offisielle åpningen av Alta omsorgssenter, som etter år med korona, endelig ble gjennomført.

Ny bygningsmasse fra Stiftelsen utleieboliger

I slutten av 2022 har Kommunale bygg fått overført bygningsmasse fra Stiftelsen utleieboliger, og i samarbeid med Boligservicekontoret skal Kommunale Bygg drifte og administrere utleievirksomheten. Det gir virksomheten nye utfordringer, som blant annet omhandler utfordringer rundt rus og psykiatri – hvor byggdrifere ikke kan jobbe alene i boligen, og hvor vi ikke har erfaring med å møte denne type utfordringer.

Byggesak og oppmåling

På byggesak har vi i 2022 hatt noen færre saker enn 2021, særlig gjelder dette eneboliger og leiligheter. Større bygg, slik som forretnings- og næringsbygg, har vært stabilt, det vil si på samme nivå som året før. Vi har gjennom hele 2022 hatt redusert bemanning, men har til tross for det klart å holde

saksbehandlingstiden på et akseptabelt nivå. Dette takket være fleksibilitet blant saksbehandlerne på byggesak.

I løpet av våren 2022 gikk den 3-årige engasjementstillingen, som vi hadde i forhold til *ulovlighetsoppfølging* ut. Det er et stort antall saker som er fullført og avsluttet, men også relativt stort antall saker som fortsatt ikke er fullført. Mange av sakene er utfordrende og krever store ressurser å ferdigstille. Vi har i løpet av 2022 mottatt og behandlet 182 oppmålingsaker (inkludert oppmålingsaker fra Hammerfest).

Geodata

Et godt GIS-system er en viktig bidragsyter til kommunens mål om digitalisering og døgnåpen forvaltning. I begynnelsen av 2022 ble det inngått avtale for kommunens GIS-system med en ny leverandør. Avtalen hadde i utgangspunktet åtte års varighet, men etter noen måneders drift ble det klart at avtalen ikke leverte i henhold til forventningene. På slutten av 2022 ble vi enige med leverandøren om å avslutte samarbeidet.

Statsforvalteren har tildelt Alta kommune en million kroner i prosjektmidler til prosjektet «*Utvikling av digitale tjenester og arbeidsmetoder innenfor plan- og byggesaks og utbyggingsprosjekter*». Målet er å fokusere på bedre tjenesteproduksjon innenfor plan-, byggesak- og utbyggingsprosjekter. Det er et samarbeids og utviklingsprosjekt mellom Alta kommune og Kautokeino kommune som ledes av avdeling for Samfunnsutvikling. Et viktig bidrag for å lykkes med prosjektet er et godt GIS-system.

På slutten av 2022 ble det inngått nye avtaler for kommunens GIS som skal sikre at vi er best mulig rustet for å imøtekomme brukernes krav til forvaltning og tilgjengelighet.

Energi - strømvtale

Energiledelse og fokus på energioppfølging er en viktig oppgave for å være bedre rustet til å møte utfordringene med dagens ustabile energimarked. Forvaltningsavtalen på strøm vi har med Entelios har gitt positive effekter på strømleveranse til Alta kommune, og har medført en halvering av energikostnadene i 2022. Anbefalingen fra forvalter var at vi videreførte av avtalen med en sikring ut perioden på 80 prosent, istedenfor den planlagte nedtrappingen av sikringsnivået. Dette gir oss kun kostnader i form av nettleie og faste avgifter da energileveransene isolert sett får negativ pris ut avtaleperioden.

Utfordringen de kommende årene vil være å holde samme fokus på energioppfølging og strømsparing, da det ikke gir oss den økonomiske effekten med hensyn på sparing av strøm, men heller holde fokuset på den miljømessige gevinsten av energisparing de kommende år.

Verdibevarende vedlikehold - bygg

Kommunale bygg har over lenger tid hatt et høyt langtidsfravær og et økende korttidsfravær. Til tross for det høye fraværet har kommunens formålsbygg vært driftet tilfredsstillende, men responstiden har tidvis vært lenger enn ønskelig. Det er gjennomført i overkant av 15 større og mindre vedlikeholdsprosjekt i kommunalt eide bygg i 2022. I 2022 har kommunale bygg fokusert på vedlikehold som tar sikte på energisparing, ivaretagelse av brannsikkerhet, samt annet lovpålagt og verdibevarende vedlikehold. For å energieffektivisere byggene har det vært installert nye sentrale driftssystem (SD-anlegg). Det sikrer lengre levetid på byggene, samt lavere ressursbruk.

For ivaretagelse av brannsikkerheten er det flere bygg som har fått byttet ut og oppgradert brannsentraler da disse har passert levetiden. Andre større investeringsprosjekter som er utført er maling av Alta museum, renovering av tak på Alta Ungdomsskole, og nye lys i Finnmarkshallen.

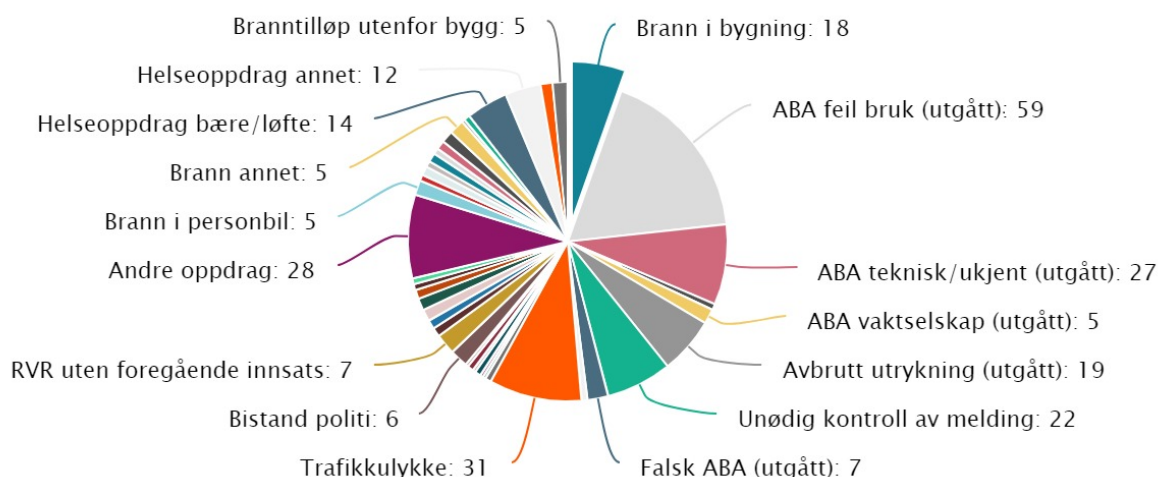
Beredskap

Året 2022 har vært mindre aktivt på hendelser sammenlignet med året før, og har medført 330 utrykninger, Dette er 37 hendelser færre enn året før. En av hendelsene var samtidig-hendelse med brann på to steder. Alta brann-og redning har reservebil som på denne hendelsen ble veldig viktig for å håndtere begge samtidig. Denne hendelsen kan ses på som spesiell da vi er dimensjonert for en hendelse av gangen.

Det kan nevnes at vi i starten av året opplevde noen komplekse hendelser knyttet til trafikkulykker. Fordelingen av typer utrykninger vises i diagrammet under. Alta kommune har en relativt stor andel naturhendelser, men også en del hendelser knyttet til helseoppdrag hvor man enten er førstelinje eller bistår ambulansarbeidere. Diagrammet viser at til tross for at fokus ofte er på brann og branntilløp når man snakker om beredskap, er det mange andre typer hendelser som Alta brann og redning håndterer.

Diagrammet viser hendelser som ligger i BRIS (rapportsystemet til DSB) Utgåtte hendelser er hendelse typer som vil utgå slik de vises, men samles i en ny hendelse type.

Oppdragstype

Som vertskommune for Loppa brann og redning har vi startet arbeidet med å revidere Loppa brann og redning sin ROS og planverk. Mot slutten av året ble et nytt forprosjekt for et nytt brannøvingsfelt for å ivareta lovpålagte oppgaver ferdigstilt.

Alta brann og redning har kjørt ett rekrutteringsprosjekt rettet mot vikarer i beredskapen. Dette var meget vellykket og medførte at 3 damer ble rekruttert inn hos oss.

Brannbamsen Bjørnis flyttet inn på brannstasjon i Alta 12. mai 2022. Bjørnis er meget godt tatt imot av innbyggerne i Alta og spesielt barna.

Prosjekter

Prosjektavdelingen på Kommunalteknikk og Bygg- og eiendomsutvikling preges av løsningsorienterte medarbeidere som har fokus på økonomi, kvalitet og sikkerhet. Målet er å få fornøyde interne og eksterne brukere innenfor gjeldende regler og de økonomiske rammer som stilles til rådighet. Men samtidig være fremtidsrettet og ha fokus på miljø og energi samt samfunnsendringer. De viktigste prosjektene som er gjennomført i 2022:

Kommunalteknikk:

- Kollektivtraseen
- Lille Komsa boligfelt
- Rehabilitering VA Talviksvingen
- Elvekryssing med hovedvannledning Elvestrand/Holmen og Jordfall/Øvre Alta

Bygg- og eiendomsutvikling:

- Driftsbasis på Alta helsesenter
- Fremtidig skolestruktur
- Aktivitetspark AUSK
- Marienlund
- Renovering tak på AUSK

Kommunale veier

Sommersesongen 2022 ble det gjennomført veivedlikehold som kosting, asfaltering, skogrydding, kantklipping, grøfting, stikkrennerensking etc. Veibudsjettet er veldig stramt og virksomheten skulle ønsket at man kunne gjort mer innen veivedlikeholdet.

Flere veier ble asfaltert herav også Detsikalia som fikk en særskilt bevilgning fra kommunestyret.

Vinterdriften består i hovedsak av brøyting, høvling, strøing og stiming av stikkrenner. Ofte er vinterdriften svært krevende og medfører mye arbeid på våre sjåførere. Overtidsbelastningen er tidvis stor på våre medarbeidere.

Normalt har de kommunale veiene god fremkommelighet selv under større snøfall.

Årsmelding 2022

Kommunalteknikk har lagt vekt på å bedre informasjonen til befolkningen knyttet til vinterveivedlikehold gjennom Alta kommune sin hjemmeside. Dette har foreløpig hatt begrenset effekt. For ofte opplever vi bla. at snø blir brøytet ut i kommunens veiarealer.

Kommunalteknikk har som vanlig også bidratt i arbeidet med overflatevann i vårsesongen 2022.

Det har vært arbeidet med et nytt digitalt forvaltningsverktøy for veivedlikeholdet for å bedre ivareta drift og økonomisk rammer på virksomheten. Verktøyet er aktuelt for innkjøp i 2023.

Renhold

Vi har i 2022 satt inn robotstøvsugere på flere bygg for å frigjøre tid til renholderne slik at de har tid til periodiske renholds oppgaver. Dette viser seg å ha fungert utmerket, og vi vil fortsatt ha fokus på dette fremover.

Arbeidet med å oppdatere renholdsplaner for kommunale bygg ble startet opp i 2022 og forventes avsluttet i løpet av 2024.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	98 454	107 193	108 458	1 265	1,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	81 425	76 019	78 798	2 779	3,5 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 446	4 858	4 694	-164	-3,5 %
Overføringsutgifter	21 733	21 608	21 952	344	1,6 %
Finansutgifter	88 039	92 038	92 031	-7	0,0 %
Sum Driftsutgifter	294 096	301 716	305 933	4 217	1,4 %
Salgsinntekter	-59 130	-59 895	-57 122	2 773	-4,9 %
Refusjoner	-29 633	-37 211	-36 775	436	-1,2 %
Overføringsinntekter	0	0	0	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 613	-721	-721	0	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-95 376	-97 827	-94 618	3 209	-3,4 %
Netto resultat	198 720	203 889	211 315	7 426	3,5 %

Kommentar til status økonomi

Tekniske tjenester hadde et netto mindreforbruk på 7,9 millioner kroner i 2022.

Det er flere faktorer som gjør at tjenesteområdet til sammen får en besparelse i 2022. Vakanser på stillinger gjør at tjenesteområdet sparte to millioner i fast lønn. Innsparing på strømutfgifter er en annen faktor som relaterer seg til den nye strømvartalen med Entelios. Denne avtalen ga Alta kommune en besparelse på om lag syv millioner. I tillegg ga parkeringsinntektene en merinntekt på nesten fire millioner. Det ble heller ikke overført 0,5 millioner kroner til investeringen fordi strykningsreglene, jfr. vedtak knyttet til ny parkeringsplass ved AOS.

Tekniske tjenester har mange praktiske utfordringer som til daglige finner sin løsning ved å omprioritere internt på tjenesteområdet. Tekniske tjenester hadde et høyere merforbruk på innleide brøytetjenester enn det man først antok. Merforbruket ble på totalt 1,2 millioner. Det har primært å gjøre med en betydelig prisstigning på varer og tjenester i samfunnet rundt oss.

En annen overskridelse er utgiften til *forsikring og vakhold* som økte med 1,5 millioner i 2022. Bilkostnadene økte også betydelig i form av økte *drivstoff- og servicekostnader*, og endte opp som en merutgift på 0,5 millioner.

Leieinntektene for tjenesteområdet ble 1,4 millioner lavere enn budsjettet. Generelt så brukte vi 0,5 millioner i merutgifter på våre kommunale bygg i form av vedlikehold og småutstyr i 2022.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Alta 2021	Alta 2022	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Prioritet							
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)	54	69	39	164	100	117	133
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)	1 156	1 192	742	1 093	1 558	1 134	1 072
Produktivitet							
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	4 050	4 220	4 320	3 554	3 752	2 433	4 005
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	3 497	3 742	3 239	4 351	3 256	3 314	3 072
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr)	2 683	2 843	2 875	4 100	2 665	3 108	2 821
Kvalitet							
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)	442	451	605	524	940	359	437

Brann og redning

Funksjon 338 gjelder forebygging av branner og andre ulykker. Foruten Tromsø ligger vi på et lavere forbruk per innbygger enn andre de andre kommunene.

For funksjon 339 som gjelder beredskap ligger Alta høyere per innbygger på netto driftskostnader i forhold til både gjennomsnitt for Kostragruppe 9 og øvrige store kommuner i Nord-Norge foruten Narvik. Når en justerer for inflasjon med deflater brukte vi faktisk litt mindre i 2022 enn vi gjorde i 2021. En forklaring til at Alta bruker mer enn øvrige kommuner, ligger i at både geografisk avstand og størrelse/kompetanse på nærmeste nabobrannvesen setter sterke begrensninger i den hjelpen vi kan forvente dersom det skulle oppstå en større krisesituasjon, det stilles derfor store beredskapskrav til egen kommune.

Kommunale selvkostgebyr

Dersom en slår årsgebyrene for vann, avløp og renovasjon sammen er Alta den nest dyreste kommunen bak Harstad, men sammenlignet med Kostragruppe 9 ligger vi på landsbasis i underkant av kr 900 under gjennomsnittet.

Vi har svært mange spredte og små, men teknisk avanserte anlegg. Dette gjelder spesielt innen vannforsyningen. Alta kommune har ansvar for hele 21 kommunale vannverk. Det er svært mange anlegg for en kommune på vår størrelse, noe som gjenspeiles av at gjennomsnittet for nøkkeltallet årsgebyr vann i Kostragruppe 9 kun er 3/4-deler så stort som vårt.